

CSENDŐRSÉGI LAPOK

SZERKESZTI: MOHÁCSY LAJOS SZÁZADOS

Szerkesztőség és kiadóhivatal
BUDAPEST, I. KER.,
BÖSZÖRMÉNYI-ÚT 21

Megjelenik
minden hó
1-én és 15-én

Előfizetési ára:
Egész évre 12 pengő,
félévre 6 pengő

Telefon:
501-90.

Postatakarékpénztári
csekk száma:
25.342

Búcsúm a csendőrségtől.

Az idő mindent megöröl. Az én katonai éveimet is lepergette. Tényes leges szolgálatom végére értem. Távozom a csendőrség éléről.

A Kormányzó Úr Ófőméltósága magas rendelkezése és kegye folytán közel öt esztendőn át osztottam meg veletek a munkát. Nem sajnáltam a terhet. Szívesen viseltem a reám ruházott felelősséget a szolgálati utasítás fénylő szavainak tudatában, mely szerint: a csendőr az államhatalom képviselője, a törvényes rend és belső béke támasza, az ország közbiztonságának és nyugalmanak őre, az állam és a nemzet bizalmának letéteményese.

Ez sarkalt cselekvésre s ragadott magával a kitűzött cél felé.

De ti sem maradtatok el mögöttem. Megvolt a munkakedvetek. Meggyőződésből dolgoztatok. Erősek voltatok az ország rendjének védelmében és nem tántorodtatok meg. Híven és önzetlenül teljesítettétek esküvel fogadott köteleességeket.

A csendőrfegyelem jegyében kifejeződött közszellem és egyetértés szilárdan összetartotta az ország területén szétszórta működő őrsöket. Eberek voltatok a különleges szolgálatban, saszemmel portyáztatok az őrsjáratokban. Kemény lelketeket, emberséges szíveteket és magyar józan eszeteket nem veszítettétek el az elég sűrűn előforduló változatos és kényes helyzetekben sem. Köteleességérzeteteknél egyedül a lelkiismeretek voltak nagyobbak. De csak ezekkel az erkölcsi értékekkel bírhattátok leróni az óraszámban túlterhelt, fáradságos külső szolgálatot.

Rendeleteimet berartottátok; irányelveimet követtétek. Lényetekben formásan alakult ki a hármas egység: a katona, a csendőr és az ember.

Őriztétek meg e tulajdonságaitokat továbbra is, hogy felbonthatatlanul biztosítva legyen a csendőrség összefogó ereje. A testület, a nemzeti lét küzdelmeiben és az előttünk álló kiszámíthatatlan időkben hatalmas és elpusztíthatatlan erőtenyezőként, megingathatatlanul álljon a vezetők rendelkezésére.

Azután szeressétek ezt a sok vérrel áztatott, drága anyaföldet rendületlenül. Rajongva csüngjete rajta, mert csonkasága melengetést kíván. Becsüljétek meg kicsinységében, hogy újból megláthassátok nagyságában. Lelkesedéste tűzét állandóan élessze a nemzeti feltámadásunkba vetett törhetetlen hit.

Eljete és dolgozzatok: hazátoknak, fajotoknak. Ez egyúttal tenmagatok boldogulására is vezet.

A legfelsőbb szolgálat nevében kiosztom közöttetek az elismerés babérágát. Búcsúzóul vegyétek dícséretemet.

Öreg csendőrök! Fiatal csendőrök! Előre!

Isten veletek!

vitéz Szinay altb.

A gyermekek sugalmazott tanuvallomásairól.

írta: DR. BEÖTHY KONRÁD egyet. magántanár,
törvényszéki orvos, Pécs.

Az 1868. évi LVI. tc. 191. §-a értelmében akkor, ha valaki a tanúsítandó tények történetkor a 12., a tanukihallgatás időpontjában pedig a 16. évét még nem töltötte be, valamint azok, akik elméleti vagy testi fogyatkozásuknál fogva a valóság felismerésére és előadására képtelennek tekintettek: tanukul kihallgathatók nem voltak. Ez a §. az 1893. évi XVIII. tc. életbelépésével megváltozott. A valódi tényállást ki kell nyomozni s ebből a célból a nyomozó minden bizonyítékot megszerzhet. Viszont azonban azt, hogy a tanuvallomásnak milyen bizonyító értéket tulajdonítson, a nyomozó szabad mérlegelésére kell bízni. Ebből a szempontból a törvény nem is a tanu kihallgatásának, hanem csupán megesketésének kizáró okait állapítja meg.

A mostan mondottakkal kapcsolatban néhány szóval a gyermekek tanuként kihallgatásának hasznáról, értékéről, illetőleg ezeknek ellenkezőjéről szeretnék szólni, nevezetesen azokról az esetekről, amikor bizonyos okokból nagyon óvatossá kell lenni a nyomozónak akkor, amikor a gyermekek tanuvallomását haszonnal akarja értékesíteni az anyagi igazság kiderítése közben tett szolgálatait alatti.

En azt hiszem, hogy azoknak az eseteknek a száma, amiket a gyermekek tanuvallomásával sikerült maradéknélkül tisztázni: minden nyomozó gyakorlatában nagyon nagy. Semmi kétség sem fér tehát ahhoz, hogy a tanuvallomást célzó, előbbi módosítások nagy haszonnal al-

kalmazhatók, amennyiben nemcsak megengedik, hanem egyenesen elő is írják a fiatal gyermekek tanukénti kihallgatását. A legutóbbi esetek közül csak kettőt említek ennek igazolására: Egy tüzeset nyomozásánál egy 7 éves leánygyermek akadozva ugyan, de elmondta pontosan, hogy a „bácsi” hogyan került a kertek alá, ahol ő — úgy látszik — észrevétlenül játszadozott. Elmondta, hogy látta, amikor a bácsi lehajolt s pár perc (?) múlva már füstölt is a kazal. Azt is látta, hogy amikor a bácsi elszaladt onnan, a kalapját lefújta a szél, de a bácsi csak tovább szaladt. A leányka vallomása egészében helyesnek bizonyult, a kalap döntő bizonyíték lett, a gyújtogatót el is fogták s jöllehet a leány nem ismerte fel benne a bácsit, mégis elítélték. A másik esetben 9 éves leányka saját szavaival elmondogatta, hogy a molnár bácsi hogyan játszadozott az ő nővérkéjével, miként fogdosta azt és egyik almafa alatt mily módon vett erőszakot és hogy ezután miként igyekezett nővérének cuccal kedveskedni. A gyermek alsónadrágjának mikroszkóppal történt vizsgálata megerősítette a leányka vallomását, amennyiben az alsónadrágnak a testfelület felé néző oldalán 4 ondófolttal lehetett kétséget kizáró módon kimutatni, benne számtalan ondószálcával.

Azonban: a gyermek nem tudja az átélt és hallott vagy látott dolgokat mindig megkülönböztetni egymástól és azonkívül nagyon befolyásolható. Eme utóbbi tulajdonságát sokszor ki is használják s éppen a szeméremelleni bűnökben nagy ama eseteknek száma, ahol a befolyásolhatóságát, vagy mondjuk így: sugalmazhatóságát kihasználják. Bármilyen átlátszónak és tisztának is látszik valamilyen tényállás a gyermektanú vallomása alapján: azt minden egyes esetben azonnal ne fogadjá

Takaráskor.

Asztagba rakva
Hever az élet
Nedűdús ősznek
Int elé a nyár —
Emlőiden csüng
Hű hangya néped
Tarlóvirágos
Kis magyar határ...

Csak lesz hát végre
Egy kis pihenő.
Robot után, ha
Leesik a hó —
Lesz kalács, kulacs,
Szán, csilingelő,
Rámás csizma és
Selyem viganó!

Erőre kapsz te
Őjra, ezerszer
Hátba taglózott
Fajtám, vallo az —
És én imára
Kulcsolt kezekkel,
Meghajtott fővel
Várom: a Tavaszt!

... Dől a szérűn az
Új magyar élet,
Dús szőlőfürtre
Kacsingat a nyár —
Óh, én már látom
Régi bájképed
Nótás, virágos,
Nagy magyar határ!

BAJKAY LAJOS.

Csillagok.

írta: MEZEY SÁNDOR.

Kovács Tera nem volt a falu első lánya szépségben, meg vagyonban, de utolsó sem volt. Annaira nem, hogy Csatlós Sándor őrmester is utánahajolt a laktanyaablakon, ahogy Tera elsuhogott a szövetkezet felé, ahol mindgyakrabban akadt vásárolnivalója, mivel az út oda is vissza is a csendőrlaktanya előtt vezetett.

Csatlós őrmester ismerte a lányt, már úgy személyesen is, de csak nehányszavas tanyai találkozásokról, mikor a járőr útja a Kovács-portán vitt keresztül. A te-

el a csendőr. Minthogy a tényállást kutatni és tisztázni kell, azért minden nyomozással foglalkozónak, különösen a csendőrnek a gyakorlatában előfordult, vagy elő fog fordulni gyermek kikérdezése s hogy ezek értékére rámutassak, az alábbiakban egy ilyen esetet mondok el, hogy minden esetben gondolva rá, a rászedés, rábeszélés lehetőségeire figyelmeztessenek és ilyen formában figyelmeztessenek a gyermek vallomásának sokszor kétes értékére.

Az érzékeny, képzeletdús gyermekeknek, aztán a hazudozásra hajlamos vagy hisztériás gyermekeknek a tanuvallomása nagyon nagy óvatossággal bírálendő el. Viszont mindjárt azt is kell itt mondani, hogy a rendellenestől eltérő testi tulajdonságokkal rendelkező gyermek tanuvallomását nem szabad minden esetben elutasítani, mert hiszen semmi kétség nem fér ahhoz, hogy pl. a dadogók, akik egyébként semmi hibában nem szenvednek, épp úgy tekintendők, mint más, egészséges gyermekek.

Fontos dolog, hogy az érdekeltektől jövő esetleges későbbi behatások ne tegyék értéktelenné a gyermeknek a vallomását s éppen ezért törekedjünk arra, hogy a tényállást azonnali kihallgatással tisztázzuk és pedig úgy, hogy óvakodjunk a gyermek szájába adni, vagy rágni a kívánt mondókat, már csak azért is, mert a kérdezőnek a szavai a gyermek előtt egészen más jelentőségűek lehetnek, mint egy felnőtt előtt, de aztán azért is, mert a gyermek a tanuvallomások jelentőségét nem ismeri, szellemileg nem tudja magát megerősíteni, gondolatmenete kóbor, játékos, a felnőtt és a gyermek közötti összefüggést felfogni még nem tudja. Vannak aztán egészen jó családból származó gyermekek, akik-

nek magaviselete egészen normális, de betegesen fokozott képzeletük van, emellett hazudozásra hajlamosak. Ezeknek és általában azoknak a gyermekeknek a vallomása, akik mindig ugyanazt mondják, ugyanolyan sorrendben s ugyanazon szavakkal, nagyon gyanús. Vannak olyan gyermekek, akiknek a lelki élete nem fejlődik együtt a testtel s akiknek az a kívánságuk, hogy másoknak kárt okozzanak. Falun az iskolakerülő, vásott, verekedős, káromkodó gyermekek. Ilyenek azután az állatkínzó gyermekek is. Az ilyen gyermekeknek a vallomásai mindig túlzóak s azonnal meg lehet ismerni, hogy hazudnak. Elég, ha csak bizonyos vonatkozásban is!

Már az eddig elmondottakból is következik az, hogy az a csendőr, aki gyermeket vagy fiatakorút hallgat ki tanuként: legalább nagy vonásokban ismerje a gyermek lelki életét. Itt mutatkozik meg ismét a helyi és személyi ismeretszerzés köteleességének hatása. Legyen természetesen bizonyos fokú ügyessége és tapintata ahhoz, hogy hogyan eszközölje a kihallgatásokat s hogy azokat hogyan értékelje. A „Tanulságos nyomozások” rovatából már ismerünk néhány érdekes esetet. Jóllehet, a gyermek testi és lelki fejletlensége miatt nincs meg a képessége arra, hogy valamilyen törvénybe ütköző cselekedetet tisztán be- és átlásson, mégis képes lehet arra, hogy egy megtörtént eseményt helyesen őrizzen meg emlékezetében, s adott alkalommal azt pontosan, hűen el is tudja mondani. Ebből a tényből magyarázhatjuk azt is, hogy nagyon sokan azon az állásponton vannak, hogy a gyermek nem hazudik, hanem, hogy a jóindulatú gyermek lelke tiszta s mindent tisztán is ad vissza, amit magába felvett; az okos gyermek bizonyos tekintetben a legjobb megfigyelő; bizonyos dolgok fel-

kintetük azonban a néhány szó alatt is összetűzött s érezték mindketten, hogy bővebb mondanivalójuk is lesz még valamikor egymáshoz. Valamikor. Ki tudná azt megmondani, hogy ez a valamikor hogyan fog bekövetkezni...

— Talán most! — dobant meg a szíve az őrmesternek. — Magam vagyok itthon, most megszólítom...

Igazított valamit a zubbonyán s beleboronált a hajába a fésűvel, csinosította magát. Szokta ezt ilyenkor a férfi is. Meg aztán ideges volt s az idegességet ilyen haszontalanságokkal jól féken lehet tartani. Elhatározta, hogy most már megszólítja a lányt, megkérdezi tőle, mit vásárolt s a többi aztán jön magától. De azért nem bánta volna, ha már túl van rajta. Hiszen, ha veszélyes gonosztevőről, holmi orvvadászról lenne szó az erdő mélyén, akivel szemtől-szembe kell majd állani, nem volna az semmi. Ott mindössze arról volna szó, hogy a két puská közül melyik szólal meg gyorsabban és ügyesebben, de most... hát hogy is... és mit kérdezzen a lánytól? Mit fog az válaszolni?... Hátha kurtán kifizeti s akkor mi lesz? Melege lett Csatlós őrmesternek ezekre a belső, hangtalan kérdésekre. Bizony, itt a Szut. sem segít. Abban sincsen kádencia ilyen esetre. Megvakarta a tarkóját dübnyögve:

— Na Sándor! Most mutasd meg, hogy csendőr vagy...

Nem volt ideje a további fohászzkodásra, mert a járdán apró léptek kopogtak a laktanya felé.

— Jön... — nyelt egy szárazat Csatlós őrmester, mert érezte a fülével, hogy ez a Tera járása. Igen gyorsan megtanulja ezt a férfi, talán ha három lépés kell mindössze, már bennmarad a muzsika a fülében. Hát a Csatlós őrmesterében is alaposan benne maradt... S a

lépések közeledtek. Még néhány pillanat és ha most meg nem ragadja a véletlent, akkor talán százévig is újra kell várni még egy ilyen alkalmat.

— Nosza hát Sándor! — biztatta magát s nagyot szusszantva, hogy minden eshetőségre jól tele legyen a tüdő, kihajolt az ablakon. Tera abban a pillanatban ért oda. Szemével a járda téglakockáit nézte mereven s dehogyan nézett volna fel az ablak felé. Most tehát itt volt a pillanat s Csatlós őrmester enyhe szédülést érzett, mikor valahonnan nagyon messziről meghallotta a maga csendes, kicsit rekedt hangját, mintha nem is ő mondotta volna:

— Honnan jön Terike?

A lánynak gyökeret vert a lába s egy pillanattig mindketten úgy érezték, hogy valami történni fog. Valami rászakad a fejükre. Talán gerenda a tetőről, ág a fáról, kövér felhődarab az égből, vagy talán csak egy porszem a levegőből, de nekik az is mázsasúlyos lesz ebben a pillanatban. Hogyne, hiszen most már ezt nem lehet visszacsinálni. Ez nem portyázás, itt senki sincsen kettőjükön kívül s ami szó elhangzott, az most már csak a kettőjük dolga. Ezért most helyt kell állani. A férfinak azért, mert szólt, a lánynak pedig, mert megállt s nem futott ki a faluból, egész a tanyáig, vagy azon is túl, ki a világból...

Pár pillanat múlva felnézett a lány s azt mondta:

— Vásárolni voltam.

— Hol?

— A szövetkezetben...

Eddig csak ment valahogy a dolog. De most... Legfeljebb azt lehetne még megkérdezni, hogy mit vásárolt, de Csatlós őrmesternek ez sem jutott az eszébe. Egyszerűen megállt az agya s mert a lány is hallgatott,

ismerésére senki sem ügyesebb, mint egy serdülő leány. Az előbb elmondott két eset is bizonyíthatja ezt. Azonban mégsem lehet általánosítani mindezt, mert hiszen ahány gyermek, annyi természet. Általában azt kell mondani, hogy a gyermek emlékezése ingatag, változatos, előadását fejlődő képzelőtehetsége is befolyásolja, a látott vagy hallott dolgokat az átélt eseményekkel sokszorosan összeszőheti, minden hamis szándék nélkül, úgy, hogy a végén a gyermek saját maga sem tud kiigazodni, vajjon most már mi az igaz, s mi a nem igaz abból, amit elmondott. Jóllehet, neki a látott és a hallott dolgokból nem kell semmit sem következtetnie, mégis: mindjárt tényeket állít oda, mert hiszen szívszegény és talán szabadulni szeretne már a kihallgatásról vagy éppen ellenkezőleg: tetszik neki az, hogy ő most ilyen fontos személy lett, hogy nagy érdeklődés központjába került s ennek az öntetszelgésnek az az eredménye, hogy mindent össze-vissza beszél, anélkül, hogy ő maga is tudná, hogy hol és mikor: koholt dolgokat tényként állít, stb.

Ez a gyermek természetében benne van s ez minden más személy beavatkozásától függetlenül nagyon tarka változtatban juthat a napvilágra. Már ez is szükségessé teszi a gyermek minél előbbi kikérdezését.

Egészen más azonban az, amikor a gyermeket előkészítik tanuvallomásokra, és pedig úgy, ahogyan az az előkészítőnek érdekében áll. Itt azt mondhatjuk, hogy a gyermeknek a természetét, veleszületett hajlaimait tudatosan olyan módon törekcszenek megváltoztatni, aminek az eredménye aztán az úgynevezett sugallt vallomás. Ez történhetik az óra pontosságával, egészen részletes

dolgoknak hű leírásával, amelyek látszólag mindenben fedik a valóságot, jóllehet háttérben egy másvalaki áll, aki tulajdonképpen saját szavait adja át a nyomozónak a gyermek közvetítésével.

Az ilyen szavakat, azoknak jelentőségét a gyermek nem latolgatja, kihatásaival nincsen tisztában, egyszerűen csak elmondja azokat, bizonyos idő múlva a betanított dolgokat magáénak tekinti, így is őrzi meg emlékezetében s ha most kihallgatják, akkor ezeket a dolgokat éppenúgy mondja el, mintha azokat valóban át is élte volna. Lehet, hogy mindezeknek a dolgoknak a forrása magában a gyermekben van, tehát, hogy minden külső behatás nélkül fejlődik ki benne ez, viszont lehet az is, hogy ezt mások csepegtetik bele. Az előbbi esetben *önsugalmazásról*, utóbbiban *sugalmazásról* beszélünk. Minthogy éppen ezek a dolgok vezetnek félre a nyomozót: azért ennek ismeretére nagyon nagy szükség van. Statisztikai kimutatás szerint Franciaországban a nemi élet törvénybe ütköző cselekedeteinél a gyermektanuvallomások 60–80%-a bizonyult hamisnak s ennek következtében szörnyű vádak keletkeztek már. Eme hamis tanuvallomások nagy részben sugalmazáson alapulnak és bizony, sok esetben csak beható vizsgálattal lehet kideríteni azt, hogy itt valóban sugalmazhatóságról van szó. Ennek a lényege az, hogy azoknak az eseményeknek az ereje, képe, amit a gyermek saját maga átélt: lassanként elhomályosul, elvész azoknak a hallott dolgoknak a hatására, amit unos-untalanul mondogatva, kérdezve előtte, mások csepegtetnek lassanként bele, majd egy idő múlva már a gyermek „nem ura önmagának”, nem tudja, vajjon valóban meg-

csak néztek egymásra. Végül is Tera elnevette magát, a lánynevetés pedig megoldja a szavakat. Most már elbeszélgettek erről is, arról is. A férfi kicsit nyeldesve a levegőt, a lány kicsit pironkodva, de már ment a szó. Annyira, hogy belekongatott a beszédjükbe az esti harangszó s erre Tera felsikoltott halkan:

Jézusom! Hogy elmaradtam ...

Elköszöntek s Csatlós őrmester aznap éjszaka nem sokat aludt. De a lány sem.

Aztán már többet találkoztak. Csatlós őrmesternek mindig akadt valami értekeznivalója a Kovács-terep-tárgyon, majd aztán az Anna-bál estétől hajnalig egymásmellé fogta őket. Táncoltak, de a lány hamarosan azt mondta:

— Hüh, de meleg van! Gyerünk ki a fák alá ...

Hát igen, a fák alá ... Amelyek fölött a júliusi csillagtenger ragyogott. Ezt a tündöklő tengert nézték, amint egy csendes padon üldögéltek és hallgattak. A lány szólalt meg hamarabb:

— Magának is vannak csillagjai ...

A férfi elfogta a gondolatot:

— Igen, vannak Terike. És én nem adnám őket a Göncöl szekeréért, meg az egész csillagtengerért, amit az égbolton lát. Nekem az én csillagjaim mindezeknél többet érők, de magának ... magának ... odaadnám őket, ha akarja ...

— Akarom ... — mondta a lány s akkor a kezük találkozott. A férfin átreszokott az öröm, hogy a föld egyszerű, romlatlan virágát fűzheti bele az életébe. Soha, egy pillanatra sem lett hűtlen a földhöz és nem is akart tőle elszakadni soha. A házasságában sem. S most a révbejutott ember örömeivel kezdetű beszélni:

— Remélem Terike, több és szebb csillagot is adha-

tok még magának az életben, ezt azonban keményen meg kell szolgálni. De ez már a férfi dolga. Magától csak annyit kérek, tartson ki mellettem hűséggel. Máris van néhány pengőm, meg talán jön is még hozzá s ha majd egyszer kidőlök a szolgálatból, búzatáblában szeretnék járni, amíg élek. A magaméban ...

— Kimegyünk majd a tanyára — mondta a lány. És addig is itt élünk, a falun. Én városi embernek nem is tudnék a felesége lenni ...

— Én pedig, Terike, városi leányt nem tudnék feleségül venni — válaszolta Csatlós őrmester.

S aztán még sokáig színezték a jövőt. A tiszta egyszerűség jövőjét ...

*

Aztán teltek az évek. A csendőrsors mégis városba vetette őket. Csatlós törzsőrmester — akkor már túl az őrsparancsnokképzőn — megállta a helyét mindenben s egyre szebb és nehezebb feladatokat bízta rá. Odaadta magát a szolgálatának egész szívével, de a földhöz mindig visszavágyott.

Az asszony azonban gyorsan megbarátkozott a várossal. Szebb ruhákat kezdett hordani. Falta szemével a csillogó portékát a kirakatokban s lassankint megváltozott rajta minden. Még a járása, beszéde is. Mint mondani szokták: kifinomodott, de csak külsőben. Belső világa kusza zürzavarrá romlott. Most már nem tartozott se faluhoz, se városhoz, kicsúszott a talaj a lába alól. Elfelejtette a tanyát s a várost már későn kezdte tanulni, ebből már csak a hiuság, üresség jutott neki. Hajszálfokozatokban történt ez az átváltozás, a hivatásának élő férfi észre sem vett belőle semmit. Néha érzett valami idegenséget, valami új hangot kettőjük

történtek-e vele a hallott, látott dolgok, nem tud magából kiigazodni s ilyenkor kikérdezve, mindent úgy mond el, ahogy azt vele — mondjuk így — betanították. Nemcsak, hogy elmondja, hanem előzőleg lassanként már így is cselekszik, nincsen saját elhatározása, s az idegen befolyások kerekednek benne felül. A gyermeknek ez a sajátságos szokása, hogy t. i. magáévá teszi mások akaratát: a különböző korban különbözőképpen fejleszthető ki: általában 7 éven aluli gyermeket 50%-ban lehet sugalmazni, még pedig a leányokat nagyobb számban, mint a fiúkat. A sugalmazhatóság olyan arányban gyengül, amint a gyermek kora nő.

Most egy esetet szeretnék kissé részletesebben ismertetni, hogy lássuk, milyen fontos a sugalmazott állapotban adott vallomás. Olyan elmebajos emberről s ennek gyermekeiről van szó, aki féltékenységi téveszmében szenvedett, feleségét mindenki veli meggyanúsította, sokszor rettenetesen megverte, úgy, hogy az asszonynak a vére folyt. Ha a férjre rájött a roham, akkor otthon mindent összetört, gyermekeit is kínozta s nemi kielégülést is csak úgy talált, ha felesége előtt előbb élő galambot szakított szét. Általában akkor, ha vért látott: megnyugodott. Az asszony, aki férje bánásmódját nem bírta ki, elköltözött tőle s nőtartási pert indított ellene. Férje egyszer levelet írt neki, amelyben többek között ez állott: „... kedves gyermekeid mindent bevallottak nekem, amit csináltál, valld be te is, sok pénzt és időt spórolsz meg vele... szabadulj meg gyötrő érzéseidtől s valld be, hogy házasságtörő vagy, akkor te kapod meg illető részedet, nem pedig az ügyvéd... gondolhatunk ugyan kibékülésre is, de csak akkor, ha megteszed azt a kis szívességet, hogy Isten előtt is bevallod

között, de nem tulajdonított neki jelentőséget. Egy este örömtől ragyogó arccal köszöntött be az otthonába:

— Megyünk falura! Őrsparancsnok leszek egy fontos új őrsőn...

Az asszony éppen vacsorához terített s kiesett a kezéből egy pohár. Csattant az üveg a padlón és szertört. S az asszony elhalványodott. A férfi melléje ugrott:

— Mi történt?... Rosszul érzed magad?

— Igen... kicsit... és hangtalanul kiment a szobából.

Csatlós törzsőrmester elgondolkozva nézett maga elé. Arra gondolt, hogy bizonyára a városi életmód ártott meg a feleségének. De hiszen most már rendben lesz megint minden. A falu az ő igazi világuk...

S a falu, ahova kerültek, szép volt. Csatlós törzsőrmester lelkendezve járta a réglátott őrzőutakat. Szívta magába a föld lehelletét és gyönyörűségét, hogy pótolja azt is, amit a városban elveszített belőle. S egy júliusi estén, vacsora után azt mondta a feleségének:

— Emlékszel még az Anna-bátra? A csillagokról volt szó akkor... Azt mondtam, hogy hozok én még neked több és szebb csillagot is... Hát most hozom. Kineveztek tisztihelyettesé...

Várta a felesége örömét. Az asszony azonban közömbösen nézte az asztalon csendes világgal égő petroleum-lámpát s azt mondta hidegen:

— Inkább egy villanyégőt hoztál volna a csillagod helyett... — És kiment a szobából.

Csatlós tisztihelyettes pedig lehajtott a fejét, mert ebben a pillanatban rádöbrent, hogy néha egyetlen villanyégő is fényesebben tud ragyogni az asszony szemében az egész Tejtútnál s hogy az Anna-bálok sokszor csak egyetlen éjszakára igazak. És attól kezdve Csatlós tisztihelyettes nagyon szomorú ember lett.

bűneidet...” Az asszony nem felelt erre a levélre. A 14 és 16 éves fiú- és 10 éves leánygyermek apjánál maradt s amikor az asszony egyszer találkozott a nagyobbik fiúval, az elmondta neki, hogy apja meghagyta, hogy anyjáról minden rosszat beszéljen. Ugyanígy csinált az apa a leánkával is. A férj egy másik levelet is írt az asszonynak, amelyben a többek között ezt mondja: „Mit csináltál a lakásodból, te beste lelke! A szívem szétszakad, ha arra gondolok, amiket csinálsz s amiket a gyermekek nekem elbeszélnek. Mindent elloptál, csavargókkal és zsidókkal járkálsz s gyermekeid mindent látnak. Majd a törvény előtt felnyitom a szemedet s akkor egy tucat ember elmondja, hogy mi mindent csináltál velem... másokkal... esetleg még öreg édesapámat is megesketik mindenre... tudom nagyon jól, hogy apámmal is összejártál s így tettél K. városban is... a halálbüntetés kicsiny egy ilyen elvetemült személy számára... csak akkor gyere megint gyermekeidhez, ha bizonyítványod van arról, hogy nincsen fertőző megbetegedésed...”

Két hét múlva az a hír verte fel a várost, hogy „egy orvos egy asszonnyal együtt meggyilkolt egy kis leányt s azt elásták. A már említett tíz éves leányka szemtanuja volt a gyilkosságnak, de csak most szolt apjának, aki azonnal jelentést tett az ügyészségnek. El is rendelték a holttest kiföldelését”. Ilyen előzmények után természetesen mindenki büntényre gondolt. Az az orvos, akit a kiföldeléshez kirendeltek, ismerte az apát, aki a feljelentést tette s azonnal arra gondolt, hogy a feljelentő és a szereplő személyek között valami kapcsolat van. Kérte is, hogy a bizottság kiszállása előtt kihallgatást eszközölhessen, mert ő arra gyanakszik, hogy az egész eset csak kitalált dolog, beteg ember képzeletének szüleménye. A kihallgatás eredménye előtt a feljelentést ismertetem: „... feleségemmel válóperben vagyok, mert annyi mindent tett, hogy nem lehet vele tovább élni. Lassanként jöttem rá mindarra, amit tett s ezeknek egyike az volt, hogy dr. H.-val gyilkosságot követett el. A meggyilkolt gyermek neve: Mária és 10 éves volt. A gyilkosság ezelőtt 10 hónappal történt. Én az... utcában lakom, a meggyilkolt leányka virágot szedett, 10 perc járásra az én lakásomtól. Az én leányom a következőket látta a gyilkosság napján: A meggyilkolt leányka virágot szedett, amikor hozzám dr. H. feleségemmel együtt s azt mondotta neki, hogy ő majd több virágot fog mutatni. Közben megkérdezte, hogy hogy hívják és hány éves. Akkor egy kis tóhoz értek, amely fákkal volt körülvéve. Az asszony hirtelen megragadta a gyermeket, hátrarántotta, amikor is az a doktor térdére esett, aki zsebkendőjét a lányka szájába gyömöszölte s késével a torkába szúrta. Ezután a kis leányt egy gödörbe elásták. 11 éves lányom látta azt is, hogy a doktor kimetszette a meggyilkolt leányka nemi részeit is. A doktor is, feleségem is szadisták. Leányom még azt is látta, hogy a doktor érintkezésbe hozta nemi részeit a meggyilkolt leánnyal s közben kijelentette, hogy ugyanezt csinálja majd feleségemmel. Feleségem ezenkívül leányomat és 14 éves fiúgyermekemet más, aljas cselekedetre használja fel (itt egy sereg undokságot sorol még fel a feljelentő, amely mind arra vonatkozik, hogy mi mindent csináltak a gyermekek anyjuk parancsára a doktor jelenlétében). Tudnék még egy sereg dolgot elmondani, amit a gyermekeim mondtak el nekem. Kérem ezért feleségemet gyilkosság és szeméremelleni cselekedetek sorozata miatt azonnal letartóztatni és kérem, hogy a mondottakra vonatkozólag gyermekeimet azonnal hallgassák ki. Aláírás.”

Ezenfelül a rendőrséghez is érkezett feljelentés, amelyben a fiúnak az a vallomása volt benne, amit a doktor anyjával csinált. Minden, ami a nemi élet eltévelyedéséről csak ki lehet találni: benne volt ebben a levélben. (Később kiderült, hogy ezeket a dolgokat a fiú sohasem mondotta, hanem az apa egyszerűen csak leírta ezeket.)

A fő terhelő tanút, a 11 éves leányt hallgatták ki először. Vallomása lényegileg úgy szólt, hogy a doktor azt mondta neki, hogy nem szabad senkinek sem szólnia arról, amit ő az anyjával csinált, különben megöli. Ő ma úgyis megöl egy kis gyermeket s hogy lássa, hogy milyen az: jöjjön ki vele s akkor majd meglátja. A doktor kényszerítette őt arra, hogy vele menjen s úgy is történt minden, ahogyan a feljelentésben le van írva. Amikor a gyilkosság megtörtént, a leány egy 5 cm hosszú fejű kígyót látott a kerítés tetején. A leány a tett elkövetésekor a fák alatt, a helyszíntől néhány méternyire állott, mindent végig kellett néznie. Nagyon félt, de nem szaladhatott el, mert a doktor folyton fenyegette. A kihallgatáson jelen lévő urak a kígyó említésekor, továbbá a jelenlévő orvosnak ama gyanújára, hogy elmebeteg emberről van szó: azt a gyanút vetették fel, hogy a leányka hazudik. A gyermek viselkedéséből azonban nem lehetett erre következtetni. Keresztkérdésekkel sem sikerült a leánykára rábizonyítani azt, hogy hazudik. Mielőtt a bizottság befejezte volna a kihallgatást: elővették a leány fivérét is, a 14 éves fiút. A leányt egy üres szobába vitték, akit láthatólag meglepett az, hogy nem indulnak azonnal a kifőrdeléshez. A fiú vallomása úgy hangzott, hogy ő nem látott ugyan semmit sem, csupán csak húgának elbeszéléséből ismeri a dolgokat, de meg van győződve arról, hogy minden úgy volt, ahogyan a leány elmondotta. Látszólag azonban ingadozott vallomásában, majd rövid idő múlva a következőket mondotta: „a színigazat akarom mondani ... sohasem láttam, hogy anyám a doktorral akármit is csinált volna. Mindazt, amit húgom vallott, apám lassanként húzta ki belőlem, miközben folyton azt kérdezte tőlem, vajjon anyuka nem így és így cselekedett-e? Ha apám valamit mondott, akkor a húgom mindig azt felelte: igen, ezt és ezt csinálták ... Ekkor apám azt kérdezte: láttam-e én azt s ha erre azt válaszoltam, hogy nem, akkor megvert. Egyszer késsel állt elém s le akart szúrni, ha nem mondom igazat. Apámtól való félelmemben én is igent mondtam. Amikor apám időnként hazajött, mindig veszekedett anyámmal. Apám azt mondotta tegnap, hogy ma S.-be utazunk s megmutatjuk a rendőrségnek azt a helyet, ahol a meggyilkolt leányka el van temetve. Ha pedig már nem találják ott, akkor bizonyos, hogy a doktor valahol máshol rejtette el. Azt mondja továbbá apám, hogy az én és a húgom vallomásának egyeznie kell, mert egyébként azt mondják, hogy mindent csak úgy kitaláltam. Amikor apám bennünket kérdezett, mindig más és más embereket hozott oda, hogy azok is hallják, hogy mi mit beszélünk. Ha valaha is nem egyezett a vallomásom a húgoméval: apánk azonnal ránkordult: mondd inkább az igazat! Apámtól való félelmemben természetesen mindig megerősítettem azt, amit húgom mondott. Húgom többször odajött ágyamhoz s nemi részeit fogdosta. Anyám észre is vette ezt s egyszer nagyon megverte a húgomat. Apánk egyszer azt is mondta, hogy meglátjuk, hogy hogyan fejezik le anyánkat s már ő is szeretné látni a bárdot’.

A leányt ezután előszólították s kijelentette, hogy fivére hazudik. Amikor azonban most már erőlyesen

elővették, elmondotta, hogy a szemérembe ütköző dolgokat és a gyilkossági históriát csak kitalálták. Otthon egyszer talált egy hasonló könyvet, amely valami gyermekgyilkosságról szólt, azt elolvasta s utána úgy érezte, mintha látta és átélte volna ezeket a dolgokat. Moziban látott már háborút és hallott kígyómarásról is.

Kiderült aztán az is kihallgatás alkalmával, hogy az erkölcsrendészeti osztályra is érkezett egy feljelentés, amelyben az állott, hogy a leány anyja a 14 éves fiával minő fertelmességeket csinált, s mialatt ezek történtek, a 10 éves leánykának kellett a lépcsőn vigyáznia s apja esetleges hazatérését jelezni. A leány látta azt is, hogy anyja egy ízben 3 férfival hentergett az ágyban. Egyik volt a doktor. A leány a hosszúszéken ült s mindent látott. Ezt a vallomást közölték a doktorral, aki szerint vagy személycseréről vagy elmebajos egyén vallomásáról van szó.

A vallomás után az apát elmeorvosintézetbe szállították, a vallomást tevő leánynál pedig gyengeelméjűséget állapítva meg: idegklinikára utalták be.

Azért részleteztem ennek az elmebajos férfinak a nemi eltévelyedésre vonatkozó dolgait, hogy kifejtsem azt, miszerint bizonyos esetekben hogyan kell értékelni a tanuvallomásokat. Hogyan lehetséges az, hogy egy 10 éves leány, aki elmeműködését tekintve: gyengének találtatott, hogyan tudott ennek dacára olyan pontosan megtanulni és előadni egy ilyen komplikált históriát, hogy gyakorlott kérdezőt is zavarba hozott pontos feleleteivel, hogy a keresztkérdések alatt sem árulta el magát, hanem úgy vallott végig, mint a karikacsapás, s amellet anyja iránti érzését annyira ki tudta kapcsolni akkor, amikor olyan rettenetesen terhelő adatokat tudott mondani? Itt a gyermek nem maga találta ki ezeket a dolgokat, a vallott dolgok nem az ő képzeletének a szüleményei, tehát nem úgynevezett kóros hazudozásról van szó, mert hiszen a kóros hazudozók a valóságot kigondolt dolgoktól ők maguk sem tudják megkülönböztetni. A kislány esetében az egyes elképzelések a külvilágból érkeztek, olvasott valamit, vagy látott a moziban, de ebből még nem állíthatta össze a valóságot még abban az esetben sem, ha az olvasott, vagy látott dolgok meg is feleltek volna a valóságnak, mert hiszen még akkor hátra van az a kérdés, hogy hogyan történhetett meg a személycsere annyira, hogy anyja, mint tettesnő, a doktor pedig, mint tettes szerepeljen? Épígy nem lehet szó közönséges értelemben vett hazugságról sem, mert a hazugságoknak tudatosan vannak hamis vallomásai azzal a céllal, hogy valakit félrevezessenek, becsapjanak. A hazugság ezek szerint nem hiányzik a hamisságból való belátása, s ehhez csatlakozik még a becsapási szándék is. Inkább azt mondhatnók, hogy kierőszakolt hazugságról van szó, amelynek az a célja, hogy a gyermekből kicsalják a feleletet. Vagy talán azt lehetne gondolni, hogy egy fiatal képzelődő személynek a vallomása az egész dolog. De a képzelődő elveszti az összefüggést a hellyel, idővel, amiről azonban a leányka esetében szó sincs. Az egész história az apától indul ki s egész egyszerűen sugalmazásról van szó, hiszen maga a kislány beszélt el, hogy apja 3 hónapot fordított arra, hogy a dolgot neki minden nap elmesélje s hogy ezt meg is tanulhassa, ha pedig hibát csinált a „felmondásnál”, akkor kikapott; éjjel álmából verte fel s akkor kellett elmondania az unalomig ismételt dolgokat s a legkisebb hibánál is verést kapott.

*

A sugalmazott tanuvallomásoknak tehát semmiféle értékük nincsen, ellenben kiválóan alkalmasak arra, hogy

a nyomozót félrevezessék. Azt nem kell részleteznem — úgy hiszem —, hogy mennyi bosszúságot, fáradtságot, idő- és erőpazarlást jelent aztán a helytelen irányban végzett nyomozás. Azért tartom szükségesnek ismételnit: minél gyorsabban megkezdeni a gyermek kikérdezését, de sohasem venni az előadottakat mingyárt készpénznek! Minden olyan esetben pedig, ahol a józan, tiszta ész zavarba jön és nem tud kiigazodni a vallomásokból, nagyon ajánlatos, hogy a nyomozók egy, az elméműködés vizsgálatában jártas személy segítségét kérjék ki: az ilyen együttműködéssel még összekuszált ügyeket is eredménnyel lehet tisztázni.

A mezőgazdasági munkások jogvédelme kihágási jogszabályainkban.

Írta: ZSOLDOS BENŐ,
a budapesti kir. ítélőtábla ny. bírása.

Vidéken szolgálatot teljesítő csendőr-örseink tagjai, különösen így a mezőgazdasági munkálatok végzésére rendelt időszakok tartama alatt, gyakran jöhetnek olyan helyzetbe, hogy vagy a munkaadók, vagy pedig — és már gyakrabban — maguk a munkavállaló mezőgazdasági munkások fordulnak hozzájuk panasszal, jogviszonyaik különböző megsértése miatt. Nem egyszer gyorsabb természetű intézkedés mutatkozván ilyenkor szükségesnek, — helyénvaló csendőreinknek azokat az előforduló jogsértéseket — rendszeres összeállításban — ismerniük, melyeket a különféle kihágási jogszabályaink határoznak meg a mezőgazdasági munkások intézményesebb jogvédelme érdekében.

A gazda és mezei munkások közt létesült szolgálati szerződésekre vonatkozóan már a cseléd és gazda közti viszony szabályozásáról, a gazdasági munkásokról és napszámosokról alkotott 1876. évi XIII-ik tc. állított fel egyes magánjogi vonatkozással bíró különös jogszabályokat. Ennek a régi törvénynek a gazdasági cselédekre s részben a mezei munkát vállaló munkásokra vonatkozó néhány szakasza (107—112. §) a későbbi 1880. évi XXXVII. tc. 4. § 1. pontja alapján továbbra is hatályban maradt ugyan, de a gazdasági élet fejlettebb viszonyai folytán létesített s a munkaadók és mezőgazdasági munkások közötti jogviszony szabályozásáról szóló 1898. évi II. tc. már az említett 1876-os törvénynek a mezei munkások és napszámosok s illetve a munkaadókra vonatkozó részét hatályon kívül helyezte.

Lássuk most már ennek a jelenleg is hatályban levő újabb törvénynek, — amely 1898 március 1-én lépett életbe és végrehajtási utasítását a 2000/1898. számú földművelésügyi miniszteri rendelet tartalmazza, — a munkaadónak s illetve intézkedésre jogosult meghatalmazottjának a mezőgazdasági munkásokkal szemben megállapított kihágási eseteit.

A szobánforgó törvény 37. §-ának rendelkezése szerint abban az esetben, ha a mezőgazdasági munkát szerződésileg elvállalt munkások a munka helyén igazolatlanul meg nem jelennek, vagy a munkahelyről jogtalanul eltávoznak s ezt a jogtalan eltávozást a községi előljárásnak a munkaadó kérelmére igénybeveendő kényszereszközök felhasználásával sem lett volna módjában megakadályoznia: az elsőfokú hatóság (főszolgabíró, megyei város tanácsa, vagy a kerületi előljáró) a munkaadónak a szerződés felmutatása mellett előadott szóbeli vagy írásbeli kérelmére, késedelem nélkül köteles a mun-

Madaras Elek alhdy — Jászapáti — „Tüzes” nevű, 19 éves lova, amelyet tizenegyedik éve lovagol.

kásoknak a munkahelyre karhatalommal való kivezetését határozatilag elrendelni és rögtön foganatosítani. A törvény 58. §-a 30 napig terjedhető elzárással bünteti azt a munkaadót, aki a munkásnak vagy napszámosnak a munkahelyről való jogtalan eltávozása jogcímén a munkást vagy napszámost a fent megjelölt törvényes alap nélkül a munkahelyre kivezeteti.

Ugyanez a büntetése annak a munkaadónak, aki a törvény 32. §-ában megjelölt tilalmat, — mely a napszámosokra is kiterjed, — megszegi, nemkülönben annak a gazdasági alkalmazottnak, aki a munkásoktól felfogadásukért magának anyagi előnyt köt ki, vagy ilyen előnyöket elfogad. Ami most már a 32. §-ban részletezett tilalmat illeti, ez abban áll, hogy nem szabad a munkásoknak munkabérét, élelmezési járandóságát szeszes italokkal vagy árucikkkel egészben vagy részben megváltani, bárminemű utalvánnyal fizetni, a munkásokat arra kötelezni, hogy élelmi, élvezeti, ruházati cikkeiket, eszközöket a munkaadónál, vagy az általa kijelölt egyénnél vásárolják, a munkásoknak adott előleg után kamatot szedni, az előleg értékéről váltót venni, a termés biztosítási díját a munkások béréből levonni.

A törvény értelmében (28. §) köteles a munkaadó, ha a szerződést ő bontotta fel, vagy ha a szerződés közös megegyezéssel bontatott fel, valamint akkor is, ha a szerződésnek a munkás részéről való felbontása miatt panaszt emelni nem akar, a felbontást az ok megjelölése nélkül az igazolványba bejegyezni. A munkaszerződésnek

jogos okból történt felbontása esetében köteles a munkaadó a munkás megszolgált munkabérét készpénzben az illetékes hatóságnál három napon belül letétbe helyezni. Ha az egyetemlegesen szegődött munkások közül eggyel vagy többel szemben a munkaadó a szerződést jogosan felbontotta, a többiek jogosítva vannak azok helyettesítéséről gondoskodni és ha a munkások olyan megbízható és munkaképes munkatársat ajánlanak, aki ellen a törvényben megjelölt felbontási okok nem forognak fenn, a munkaadó tartozik az ajánlott helyettest elfogadni. A szerződési okiratot a helyettesül felfogadott munkással két tanu jelenlétében alá kell iratni s az igazolvány használatára kötelezett munkás igazolványában a felfogadást a munkaadónak be kell jegyeznie. Ha tehát a munkaadó a fent megjelölt bejegyzést elmulasztja, vagy megtagadja, jogos felbontás esetén a megszolgált munkabért nem helyezi letétbe, az ajánlott helyettest nem fogadja el s a fentjelzett egyéb kötelezettségeit nem teljesíti: a törvény 59. §-ának értelmében pénzbüntetéssel büntetendő kihágást követ el.

Ugyanílyen kihágásnak a tettese a törvény 60. §-ában foglalt rendelkezés szerint az a munkaadó, vagy ennek intézkedésre jogosult megbízottja, aki a munkaszerződés teljesítésének és a munkaadó esetleges kárának biztosítása végett a munkások által adott készpénzbeli vagy telekkönyvi biztosíték kezelésére vonatkozó szabályokat megszegi, —

aki a gazdasági munkaszerződést láttamozás végett a községi előjáróságnak nem mutatja be, — a szerződés megkötését az igazolványos munkások igazolványába nem jegyzi be, a szerződés egyik példányát a munkásoknak nem adja ki, —

aki a megkötött munkaszerződést minden jogos ok nélkül egyoldalúan felbontja, —

aki a munkások által okozott kár címén a munkás holmijának vagy munkabérének visszatartása kérdésében az illetékes hatóság előtt az eljárást három nap alatt meg nem indítva, önkényesen jár el, —

aki a gazdasági munkaszerződésnek a munkás által történt felbontásakor a neki járó munkabér kifizetése körül a fennálló szabályokat megszegi; —

aki a munkásoknak a termés hányadrészében kikötött munkabérét a kikötés ellenére szolgáltatja ki, ha a munkások létszámában az ő akarata folytán történt változás, —

aki a munkaszerződésben vállalt kötelezettségeit általában nem teljesíti, ha a munkaszerződésben a munka megkezdésének időpontját nem határozták meg, a munkásokhoz a munka megkezdése végett kellő időben felhívást nem intéz, —

aki a munkaközben megbetegedett idegen községbeli munkás gyógykezeléséről és ellátásáról nyolc napig nem gondoskodik s ha a betegség nyolc napnál tovább tart, a községi előjáróságot megfelelő intézkedés végett nem értesíti; —

aki a szerződésben kikötött élelmezést vagy élelmező járandóságot a munkásnak ki nem szolgáltatja, ha a munka az időjárás miatt szünetel, —

aki a munkással szemben kárkövetelésen kívül visszatartási jogot gyakorol; —

aki a napszamos munkás-igazolványának elvesztése esetén, saját költségén, másolat kiállítása végett nem intézkedik; —

aki a munkanap tartamát a napszamos rovására határozza meg; —

aki a napszámossal kötött munkaszerződést jogszolgáltatás nélkül megszegi; —

aki a napszámossal szemben a munkát megakasztó körülmény esetén egy hét eltelte előtt lép vissza a szerződéstől; —

aki az esetben, mikor a napszámossal szemben visszatartási jogot gyakorol, a napszamos tiltakozása után kárkövetelésének hatósági megállapítása végett három napon belül nem intézkedik.

Az esetleges sztrájkmozgalmakra vonatkozóan a törvénynek az a megállapítása (65. §), hogy nem bírnak hatállyal sem azok az összebeszélések, melyekkel a munkások azt célozzák, hogy közös munkaszünetelés által a munkaadókat magasabb bér megadására kényszerítsék s általában tőlük előnyöket csikarjanak ki, — sem pedig azok az egyezmények, melyeknek az érintett összebeszélések mellett megmaradó munkások támogatása, az összebeszéléssel szakitó munkásoknak pedig a megkárosítása a célja.

E törvényes megállapításokat illetően 60 napig terjedhet el zárás-büntetést maga után vonó kihágást követ el az, aki az ilyen összebeszélések, megegyezések létesítése, terjesztése vagy foganatosítása céljából a munkásokat, napszamosokat, cselédeket szabad akaratuk érvényesítésében akadályozza, vagy akadályozni törekszik, — úgyszintén az is, aki a fentebb megjelölt összebeszélések, megegyezések létesítése, terjesztése vagy foganatosítása céljából a szerződött munkások között álhíreket terjeszt, pénzt gyűjt, a szerződött munkásokkal összefüvetelt tart, ilyen összefüvetel céljaira átengedi a helyiségét és az ilyen összefüvetelben részt vesz.

Az eddig felsoroltaknál súlyosabb büntetéssel (60 napig terjedő elzárás és 400 pengőig terjedhető pénzbüntetéssel) járó kihágást állapít meg az 1898. évi II. tc. 66. §-a a szerződésszegésre való ösztönzés és annak segítése, az elszerződött munkások félemlítése stb. esetekben. E kihágásokat ugyanis az követi el, aki a gazdasági munkásokat, napszamosokat arra ösztönzi, hogy munkásigazolványt ne szerezzenek, a szerződéskötésnél a megszabott alakszerűségek megtartásától tartózkodjanak, a bármely módon létrejött szerződést ne teljesítsék, — továbbá az, aki az elszerződött vagy elszerződésre hajlandó munkást, napszamosot, cselédet ezért fenyegeti, szóval vagy tettel bántalmazza, — végül aki a szerződészegő munkást, napszamosot, cselédet nyilvánosan feldicséri, vagy annak javára adományt gyűjt.

Ugyancsak a fentebb megjelölt büntetéssel sújtja a törvény mindazokat az egyéneket, akik azokon a helyeken, ahol a munkások dolgoznak, a munkaadó vagy megbízottjának lakása s illetoleg tartózkodási helye előtt összecsoportosulnak avégett, hogy a munka megkezdését vagy folytatását megakadályozzák, vagy pedig a munkásokat a munka elhagyására bírják.

Legfelsőbb bíróságunk egyik irányadó döntése szerint nem a most felsorolt kihágások egyikét (az elszerződött munkások fenyegetése vagy bántalmazása), hanem a már súlyosabban minősülő s a Btk. 177. §-ának 1. bek.-ben meghatározott magánosok elleni erőszak vétségét (büntetése: hat hónapig terjedhető fogház) követi el az, aki más községbeli munkásokat azzal fenyeget, hogy aki a községbeliek nyakára megy aratást vállalni, többé élve haza nem megy, s ha mégis megy, olcsóbban ne vállaljon munkát, mert annak nem jó következménye lesz. Ugyancsak ezt a súlyosabb bűncselekményt állapította meg a Kúria olyan esetben, mikor a vádlottak munkatársaikat avégből, hogy a munkabér felemelése végett rendezett munkássztrájk eredményes legyen, a más munkaadóktól elvállalt munkának abbahagyására erőszakkal kényszeri-

Ami vissza kell szereznünk: A csíksomlyói kegytemplom és búcsújáráhely.

tették azzal, hogy tiltakozásuk dacára a munkaanyagot erőszakkal elvitték.

A bírósági gyakorlat a mezei munka abbahagyásának kikényszerítése céljából történt csoportosulást a fentebb megjelölt kihágások (1898. évi II. tc. 66. §. ut. bek.) közé veszi akkor is, ha a csoportban megvolt az a tudat, hogy esetleg erőszakoskodás is keletkezhetik, de ha a csoport a munkásokat erőszakkal megtámadja, vagy erőszakkal akadályozza a munka megkezdésében, ez a cselekmény már a Btk. 176. §-ába ütköző s 3 évig terjedhető börtönnel büntetendő magánosok elleni erőszak büntetettét állapítja meg.

A mezőgazdasági munkások munkaereje jogosultságon kihasználásának meggátolásáról szóló s 1923. július hó 1-én életbelépett 1923. évi XXV. tc. (8. §. 3. bek.) pénzbüntetéssel büntetendő kihágást állapít meg azon tag ellen, aki a gazdasági munkabérmegállapító bizottság ülésén szabályszerű meghívás ellenére igazolatlanul nem vett részt, úgyszintén azon munkaadó (gazda) ellen is, aki alkalmazottját tagsági kötelezettségének teljesítésében kellő indok nélkül megakadályozza.

Ugyanilyen büntetéssel járó kihágást követ el a most idézett törvény értelmében az a munkaadó, aki a végérvényesen megállapított legkisebb munkabérek közhírre tétele után a megállapított legkisebb munkabérnél kevesebbet szerződött munkást, vagy kevesebbet fizet a munkásnak. E cselekmény azonban csak addig a mértékig minősülhet kihágásnak, amíg az súlyosabb büntetendő rendelkezés alá, különösen az árdragító visszaélések megtorlására hatályban levő 1920. évi XV. tc. rendelkezése alá nem esik.

A most hivatkozott árdragítási törvény 1. §-ának 3. bekezdése ugyanis az árdragító visszaélés vétségét álla-

pítja meg azzal szemben, aki közszükséglet tárgyául szolgáló munkateljesítésre vonatkozó szerződésnél akár mint munkaadó, akár mint munkavállaló a másik fél szorult helyzetének kihasználásával olyan ellenszolgáltatást követel, köt ki, vagy fogad el, amely a gazdasági élet viszonyaira is tekintettel, — a saját szolgáltatásának értékét szembetűnően aránytalanul meghaladja.

Ilyen munkabérüzsora elkövetése fennforog a Kúria megállapítása szerint abban az esetben is, mikor a munkavállaló nem egyezett meg a munkaadóval a munkabérre nézve és a saját szolgáltatásának értékét szembetűnően aránytalanul meghaladó díjazást a munka elvégzése után követelte.

Befejezésül a teljesség kedvéért meg kell itt még emlékeznem arról, hogy a gazdasági munkavállalkozókról és segédmunkásokról szóló 1899. évi XLII. tc. 11. §-a aképpen rendelkezik, hogy 15 napig terjedhető elzárással büntetendő kihágást követ el az a munkavállalkozó, aki másnak gazdaságában teljesítendő gazdasági munkára munkásokat kíván szerződtetni s a munkásokat a községi előljáróság előtt megkötendő szerződés nélkül alkalmazza.

Régebben fogdíj járt a csendőrnek, ha külön parancs vagy felhívás nélkül, vagy elfogási parancs alapján, de 24 órán belül fogott el valakit, ha az illetőt azután el is ítelték. Ha az ítélet legfeljebb 1 évre szólt, akkor 4 forint fogdíj járt, ha 1—3 évre, akkor 8 forint, ha 3—10 évre, akkor 16 forint, ha 10—15 évre, akkor 25 forint, ha életfogytiglani fegyházra, akkor 30 forint. Ha pedig halálbüntetésre szólt az ítélet, akkor 60 forint fogdíj járt, akkor is, ha a halálraítelt kegyelmet kapott.

Az 1850-től érvényben volt fogdíjakat 1899-ben eltörölték.

Találkoztam a csendőrrel...

írta: SZÉKELY ASSZONY.

Nagyon régen történt, mikor nemcsak papíron, de a szívekben is béke volt és boldog, megelégedett nép élt a Kárpátok alján. Hóterítő takarta be a tordai hegyeket, az Aranyos vizét vastag jégpáncél vonta be s a nap csak pislogott az égen vágató szürke fellegek mögött. A havas utakon csengős szánok suhantak végig, a Kálvária-domb-ról kacagó, sívalkodó gyereksereg ereszkedett alá jórészt magakészítette szánkókon. Az állomáson túl húzódó kubik gödör jegét is nap-nap mellett megszállta a gyerekek hada. Hangos jókedvtől zengett a környék.

A vidám napokat azonban könnyen végzetessé válható esemény zavarta meg. A hangos gyermekzsivajba ropogás és hangos segélykiáltás hasított bele. A túlterhelt jég beszakadt s a lék szélébe egyre gyengülő erővel kétségbeesetten kapaszkodott egy fiúcska. A gyereksereg egyszerre elvesztette a fejét s ki sírva, ki hangosan kiabálva szaladt a szélrózsa minden irányába. Véletlenül arra jártam s én is rémülten kezdtem szaladni hazafelé. Az állomás felől pedig futva jött két csendőr.

Ijedten torpantam meg s valami arra kényszerített, hogy ne tudjam levenni róluk a tekintetemet. A helyzetet pillanatok alatt felismerték. Néhány rövid utasítás s az egyik máris hasra feküdve csúszott a jégen a már elmerülő gyerek felé. Elkapta annak dermedt karját s most ketten húzták ki a fagyos vízből. Pillanatok alatt lekerült a köpeny, bebukolták az eszméletlen gyereket s elsiettek vele az állomás felé.

Sokáig álltam még ott, mintha lábaim a földbe gyökereztek volna s gyermeki ésszel a látottakon töprengtem. Éreztem, hogy valami rendkívüli, nem mindennapi dolog történt, de annak horderejét még nem tudtam tisztán felfogni. Kerülő utakon mentem haza. Otthon feltűnt szótlanúságom, de anyám féltő érdeklődésére csak bizonygattam, hogy nincs semmi bajom.

Lámpagyújtás után beállított hozzánk a szomszédban lakó patikusné, aki már értesült a délután történetéről.

Hinta-palinta...

(Marton Gyula fhdgy. felv.)

Hangos sápítózással és megfelelően kiszínezve mesélt el mindent anyámnak. A csendőrökhöz érve, nem győzte eleget hangoztatni, hogy azok gondolkodás nélkül tették kockára az életüket, hogy a kis fiút megmentésük.

Atyám, aki addig az újságjába temelkedett, letette azt, homlokára tolta az okulárét és mély, nyugodt hangján megjegyezte:

— Hiszen magyar csendőrök voltak, tőlük az természetes!

Mindenki elhallgatott. Gyermeki lelkemet valami eddig még nem érzett, szeretetből és tiszteletből összetevődő érzés járta át.

Ekkor találkoztam először a csendőrrel...

*

Az idő kereke forgott tovább. 1918-at írtak, mikor a négy hosszú háborús év vérvészteségétől elcsigázott országra rászakadt a forradalom és elpusztította azt a keveset, ami még megmaradt.

Egyszerre túlsok szabadságra virradtak az emberek, oly sokra, hogy nem tudták, mit csináljanak vele, így aztán rosszra használták azt.

Bántalmazott és elűzött hivatalnokok, kifosztott magtárak és felperzselt házak üszkös sora jelezték a féjüköt vesztett erők iszonyú tombolását.

A hegyekről felízgatott oláh hordák hömpölyögtek alá a város felé, melynek magyar lakossága szorongó félelemmel tekintett a bizonytalan jövő felé. Az elvakult emberek áradata pedig egyre nőtt, közeledett és elsepréssel fenyegetett mindent és mindenkit, aki útjába állni merészt.

Es a város szélén mégis megtorpant a tömeg. Az út közepén lövésre kész fegyverrel állt két csendőr. Erélyes, ellentmondást nem tűrő hangon hangzott fel a figyelmeztetés: „A törvény nevében...”

Az elől állók ijedten húzódtak vissza a fenyegető puskacsövek elől, viszont a hátsók hangosan kiabálva tolták maguk előtt a többi.

Ércesen hangzott fel ismét a csendőr figyelmeztetése:

— Emberek, térjetek észre! A halálba rohantok! Még egy lépés és lövünk!

— Ne higgyetek neki! — rikácsolt közbe egy hang. — Most szabadság van! Most nem lehet emberre lőni!

A láрма most fülsiketítő ordítássá fokozódott, botok emelkedtek a levegőbe és kövek repültek a járőr felé. A járőrzetű felemelte kezét, azzal jelezve, hogy még mondani akar valamit, azonban hangját elnyomta a tömeg ordítása. Ekkor a puskák vállhoz repültek. Egy pillanatra zsibbadt csönd állt be, rá rögtön újult erővel tört ki a láрма s a tömeg előre lendült. Két éles csattanás vágta ketté az őrző tömeg lármáját. Holtak és jajgató sebesültek hevertek az út porában. Mindenki menekült.

A város egyelőre meg volt mentve. Két magyar csendőr elég volt erre.

*

Az idő kereke pedig kérelmetlenül pergett tovább. Az események egymásra halmozódtak és már-már agyonnyomással fenyegették a kifáradt embert.

A naptár 1920 június 4-et mutatott. Gyűlölettől elvakult emberek e napon darabolták fel az ezeréves haza testét. E napon több megaláztatás, bánat és fájdalom szakadt a nemzetre, mint talán az előző ezer éven át együttvéve.

Es megkezdődött az öt részre tépett magyar nemzet kálváriája. Hosszú vonatok hozták a hontalanná vált magyarokat, kiknek pusztá életükön kívül jóformán semmi-jük sem maradt. Magunkba süllyedve gubbasztottunk a

vonatban és gondolkodni sem mertünk, hogy meg ne szakadjon a szívünk a fájdalomtól. Csak mentünk bizonytalan sorsunk elé.

Egyik állomáson nagy mozgolódás támadt. Ismét átkutatták, kiforgatták szegényes holmijainkat s akkor tudtuk meg, hogy a határon vagyunk. A következő állomás már a szabad Magyarország...

Egy örökkévalóságnak tetsző óra után végre indulunk. A hazátlanok százaival megrakott hosszú tehervonat lassan szuszogott be az állomásra. A mozdony is, mintha belefáradt volna, hol fékezett, hol meg nagyokat pöfékelve ismét nekilódult. A kerekek hangosan csikorogtak s tompán csattogtak össze az ütközők. Elfogódva álltam az egyik vagon ajtajában, néztem az állomásépületre kitűzött magyar nemzeti zászlót s könnyeim lassan csorogtak végig az arcomon.

Az épület előtt nagy tömeg hullámozott, kiabált és tolagodott. A kor lázas sietése ragadta meg az embereket, mindenki törtetett a maga céljai felé, nem törődve embertársainak érdekeivel, fájdalmával és bánatával. A tülekedő, rohanó tömeget látva, önkéntelenül felvetődött bennem a kérdés, hogyan sikerül nekünk ebben a megváltozott világban és megváltozott körülmények között megállni a helyünket.

Ekkor tekintetem az állomás épülete előtt álló csendőrré esett. Barna, férfias arcán az indulatnak semmi nyoma sem látszott, nyugodt, kimért hangon adta utasításait a közönségnek. Bár hanghordozásán érezni lehetett, hogy nem tűr semmi ellentmondást, szeméből jóság és emberszeretet csillogott.

A tengerben álló szikla jutott eszembe, mely — akár — hogy ostromolja a habok — nyugodtan áll a helyén és lelkem csodálatosan megnyugodott. Úgy éreztem, hogy a csendőr a kis határszéli állomáson a szebb és boldogabb magyar jövő jelképe és oszlopa. Azóta már sok-sok csendőrral találkoztam s mindig eszembe jut, hogy amit akkor a határállomáson megéreztem, beteljesedik.

Védekezés a villámcsapás ellen:

1. Ne álljunk egyedül álló fák alá. 2. A fasorokban lehetőleg alacsony fa alatt keressünk menedéket. 3. Erdőszéléről húzódjunk messze be az erdőbe. 4. Széna- és szalmakazlakat, boglyákat, egyedül álló építményeket kerüljünk. 5. A fémszerszámokat — kasza, ásó stb. — tegyük ki a kezünkbe. 6. A folyó- és álló vizek környékéről távozzunk és hagyjuk el az olyan helyeket is, ahol — tudomásunk szerint — a talaj vízenyős, vagy a föld alatt vízréteg van. 7. Kocsiról, lóról, kerékpárról szálljunk le, szakítsuk meg az utunkat akkor is, ha gyalog megyünk és menedék hiányában üljünk vagy fekdjünk le a földre. 8. Szántóföldeken, ahol a közelben nincsenek fasorok, vagy facsoportok, lehetőleg alacsony bűvőkunyhókat építsünk. Ezek megóvására alkalmazhatjuk a cserkészektől által sátraik védelmére használt rögtönzött villámhárítót. Ez egy hosszú, vastag vörösrézdrót, melynek az egyik végét a sátor egyik végétől néhány lépés távolságra elföldeljük, azután hosszú botok segítségével a sátor fölött a lehető legmagasabbra átvesszük és a másik végét ugyancsak elföldeljük. Ez az egyszerű módszer szinte biztos menedéket nyújt a villámcsapás ellen. Kirándulók a drótot felszereléseik között magukkal vihetik, ugyan-csak magukkal vihetik azt a munkások is, különösen, ha kocsival mennek munkára.

KATONAI ISMERETEK.

A sötétség befolyása a harcra.

Írta: FEKETE PÁL százados.

Oly támadási feladatok megoldására, melyeket nap-pal a főlényes ellenséges tűzhatás vagy a terep kedvezőtlen alakulása miatt célszerűen vagy egyáltalán nem lehet végrehajtani, a magas erkölcsi értékű csapat a sötétség nyújtotta előnyöket fogja felhasználni.

Éjjeli mozgás és a sötétség leple alatt végrehajtott támadások a jövőben, főleg főlényes fegyverzettel, harci-kocsikkal és repülőkkal bőven ellátott, tehát technikailag főlényben levő ellenséggel szemben igen gyakoriak lesznek.

Csapateltolásokat a repülő felderítéssel szemben sok esetben csak úgy lehet leplezni, ha a meneteket éjjel hajtjuk végre.

Az éjjel vívott harc előnyei mellett számos nehézséget is rejt magában. A sötétség a vezetést, az összeköttetést, az egyes részek működése közti összhangot megnehezíti és csökkenti a tűzhatást. Hátsó részek tervszerű bevetése igen nehéz, minek következtében az elért sikert rendszerint nem lehet teljes mérvben kihasználni. Éjjel a csapat meglepetésekkel, sőt képzelte veszélyekkel szemben is igen érzékeny és hajlamos a rémlátásokra. Egy-egy gondtalanul eldobott szó vagy megjegyzés lavinaszerűen nő s a legképtelenebb rémhíreknek és félreértéseknek lehet a szülőanyja. Ha az éjjeli vállalkozás kudarccal jár, a balsiker erkölcsi hatása hatványozottan nagyobb, mint nap-pal. Mindezen nehézségek a csapat nagyságával fokozódnak.

A számos nehézség ellenére is merészen vezetett, magas erkölcsi értékű csapat mindig eredményesen fogja az éjszaka nyújtotta előnyöket kihasználni és a rája háramló feladatokat megoldani.

Szalonnasütés kispihenőn.

(Kovács Antal prb. cső. — Tiszafüred — felv.)

Az éjjeli vállalkozások sikere nem az azt végrehajtó csapat nagyságától, hanem elsősorban annak belső értékétől függ.

Sötétség rejti a csapatot és elősegíti az ellenség megfélemlését. A sikeresen végrehajtott meglepés eredményét a sötétségben az ellenségnél bekövetkező fejetlenség sokszorosan növelni fogja. Ellenség nem tudja a tűzhatását megfigyelni, repülői és harcikocsijai csak korlátozott mérvben tudnak a harcra beavatkozni, működésük esetleg teljesen meg is bénulhat.

Éjjeli vállalkozás csak úgy járhat sikerrel, ha az még világosban a legnagyobb gonddal elő lett készítve. A sötétség nyugtalanítólag hat, a bizonytalanságot növeli, minek hatása alatt könnyen keletkeznek félreértések és zavarok, melyek könnyen elharapódnak.

Az előkészületekhez tartozik a terep alapos szemrevételezése úgy nappal, mint éjjel és a kalauzok begyakorlása.

Gyülekezőhelyeket, előnyomulási irányokat az előterepen meg kell jelölni, iránypontokat előre megbeszélt módon meg kell világítani.

Egyszerű ismertető jeleket (fehér szalagok és zászlók, fény és hangjelzések, stb.) kell alkalmazni és azok jelentőségét előre be kell sulykolni.

Indulás előtt az órák pontosan egyeztetendők. Tiszteknél a térképet úgy kell emlékeztetükbe vésni, hogy tájékozódásra alkalmas pontokat éjjel is felismerjenek.

Félreértésnek és zavarnak világos és egyszerű parancsokkal, egyszerű zárt alakzatokkal, felcserélést kizáró jelek alkalmazásával lehet elejét venni.

Alparancsnokok a legszigorúbb fegyelem fenntartása mellett higgadt és elszánt magaviseletet tanusítsanak.

Éjjeli vállalkozások célja a kedvező harc helyzetek teremtése és a támadás alatti átcsoportosítás lehet.

A sötétség beállta nem lehet ok a sikeres támadás beszüntetésére. Üldözést semmi esetre sem szabad a sötétség beálltával félbeszakítani, mert a megvert ellenség éppen az éjszakát használja ki, hogy az üldözés alól kivonja magát, köteleit rendezze és a harc újbóli sikeres felvételére magának kedvező harc helyzetet teremtsen.

Éjjeli vállalkozások sikere rendszerint az első részek lökésének hatásától függ.

Nagyobb erők a támadást rendszerint az éjszaka utolsó óráiban hajtják végre, mert eredmény esetén a bekövetkező reggeli szürkületben a tartalékok bevetése által a sikert eredményesen tudják kiaknázni.

Kisebbségi viszonyokban célszerű a támadást az éjszaka első óráiban végrehajtani. A sötétség megátalja az ellenséget a megfelelő ellenrendszabályok megtételében és az ellenséges vezetést a támadó erő nagysága felől tévhitben lehet tartani.

A meglepetés fokozása végett különösen kisebb viszonyokban a gyalogság igen gyakran fog tüzelőkészítés nélkül csupán szuronnal és kézigránattal az ellenségre törni. A tüzésnek ilyen esetben is készen kell állni, hogy a harcba lépő ellenséges tüzésre a tüzet megnyitassa.

Éjjeli támadás sikerének fő feltétele a meglepetés. Maga a csapat is csak röviddel a támadás végrehajtása előtt értesüljön a vezető szándékáról. Föltétlenül óvakodni kell attól, hogy feltűnő előkészületekkel az ellenség figyelmét felköltsük.

A támadó csapat hangtalanul a legnagyobb csendben közelíti meg az ellenséget. Felesleges szerelvény, ami zajt okozhat, visszahagyandó. Ha a csapat fényszórók vagy más világító eszközök fénysugarába kerül, a felfedezés

ellen az azonnali lefekvés nyújtja a legbiztosabb oltalmat. Betörés előtt az ellenség tüzet viszonzni tilos.

A betörést a csapat előre megbeszélt jelre hajtja végre. Sikeres betörés után készen kell állni az ellenség részéről minden irányból meginduló ellenlökések leküzdésére. Az elért helyzetben azonnal be kell rendezkedni.

Éjjeli védelem a csapat minden egyes emberétől éberséget, nyugalmat és higgadságot követel. Valamennyi tüzeszközt még nappal be kell állítani a gépiesen leadandó zárótűzre. A támadást a legkisebb távolságról élénk tüzzel és kézigránattal kell visszaverni.

Ha az ellenségnek sikerült a védőállásba benyomulnia, a kis tartalékok azonnal ellenlökésre indulnak, hogy az ellenséget köteleiknek rendezésében és az elfoglalt területen való berendezkedésben megátalják. Holdvilág az éjszaka sajátosságait nagyban csökkenti és hajnali látóviszonyokat teremt.

Sűrű köd a harcra hasonló befolyást gyakorol, mint az éjszaka, azonban mindig számolni kell a köd felszállásával és készen kell lenni az alakzatok gyors megváltoztatására, nehogy a túl tömör alakzatok az ellenségnek kiváló célt mutassanak. A parancsnoknak elhatározását gyorsan és merészen kell végrehajtani. Köd a repülők tevékenységét teljesen megbénítja.

Lóismeret.

írta: Dr. MIKECZ BÉLA 2. o. főtörzsállatorvos.

(VII. közlemény).

Az állatszavatosságról.

Az állatforgalmi szavatosságot az 1923. évi X. t.-c. szabályozza. E törvénycikk értelmében az eladó szavatol azért, hogy az állatnak az eladás idejében nincsen olyan hibája vagy hiánya, amely annak természetes, rendeltetesszerű használatát kizárja, vagy azt tartósan korlátozza.

A jóhiszemű eladó általában azokért a hibákért szavatol, melyeket a vevő az átadástól számított 6 héten belül felismer. Tehát a szavatossági idő 6 hét.

Vannak szavatossági főhibák, melyeket a törvény azért nyilvánított főhibáknak, mert gyakran előfordulnak és fellelésük esetén a bíróságok munkáját akarja egyszerűsíteni. Kimondja bizonyos betegségekre, hogy ha azok záros határidőn belül az átadás után jelentkeznek, akkor nem kell a vevőnek bizonyítania, hogy már a vétel alkalmával fennállottak, hanem csak azt, hogy az illető betegségek (hibák) tényleg megvannak. Ezt az időt védelmi időnek nevezzük.

Lovak szavatossági főhibái: 1. A *butacsira* 14 napi védelmi idővel; 2. a *havivakság* 30 napi védelmi idővel; 3. *takonykór* 14 napi, 4. *hörögösség* 14 napi, 5. *fulladozás* 14 napi védelmi idővel.

Tehát, ha a fenti betegségeket állatorvos állapítja meg a védelmi időn belül, akkor helye van annak a jogi vélelemnek, hogy az állat már az átadáskor is beteg volt és a bíróság kimondja az adás-vételi szerződés felbontását.

Ezeket kívül törvényes szavatossági hiba minden lényeges és rejtett hiba, mely az állat értékét vagy használhatóságát tetemesen csökkenti, vagy az állat időelőtti elhullását okozza. Ezekben az esetekben a vevőnek természetesen bizonyítania kell, hogy a hibát bizonyos napon felfedezte és hogy az lényeges és rejtett hiba s

Fel a hegyre...

(Boldizsár Mihály cső. felv.)

már az átadáskor meg volt az állatban. Így pl. boncolásnál az állatorvos a szervi elváltozásokból azok fennállásának idejére következtet.

Külső hibákért általában csak akkor szavatol az eladó, ha azok csalárdul el vannak rejtve, pl. egy szarurepedést betömnék viasszal. A külső hibákért általában azért nem szavatolnak, mert feltételezhető, hogy aki lovat vesz, bír annyi szakismerettel, hogy a külső durva hibákat felfedezze. Szavatol az eladó a külső hibákért is akkor, ha a lovat írásbeli kikötéssel, mint hibátlan lovat bocsátja áruba. A vevőnek kötelessége a szavatossági hiba fennforgásáról az eladót azonnal értesíteni.

Az istálló.

Az istállóra vonatkozó általános tudnivalók a Cs—1. „Szervezeti és Szolgálati Utasítás” c. szolgálati könyv 23. §-ában találhatók. Az istállóban mindig a legnagyobb rend és tisztaság uralkodjék. Az istálló világos, lehetőleg magas fekvésű és jól szellőztethető helyiség legyen. A hőmérsékletre nézve a legalacsonyabb követelmény 12 C fok. A lóállások olyanok legyenek, hogy azokban a lovak kényelmesen lefeküdhessenek; ezért minden állásnak legalább 3.16 m hosszúnak és 1.58 m szélesnek kell lennie. A lovakat olyan hosszúra kell kötni, hogy fejüket a földre fektethessék. Az állások egymástól válaszrudakkal vannak elkülönítve. A válaszrudak elülső végükkel a falhoz, hátsó végükkel az állásoszlophoz vannak erősítve.

A lóállásban a falra a ló fejénél egy 26 cm magas,

fekete bádogtáblát akként kell kifüggeszteni, hogy a tábla alsó széle a földtől 230 cm magasságban legyen. A táblára fehér olajfestékkel 5 cm magas dorongirással kell a ló nevét feltüntetni. (Megjelent a 15620/eln. VI. c. 1934. sz. B. M. körrendeletben).

A lóállások aseptikus rendszerint a ledöngölt agyag szolgál. Az agyagot rétegszerűen kell lerakni és a lerakáskor vízzel locsolni. A talaj mindig egyenletes és vízszintes legyen, a rajta levő egyenetlenségeket, kaparásokat időnként ki kell töltetni; e célra a feltöltött agyagot fasúlyokkal kell döngölni. Az agyag felső rétegét évente legalább egyszer frissel kell pótolni.

Almozásra a váltóalom használandó fel. Állandó alom használatára az illetékes kerületi parancsnokság engedélyét kell kikérni. Almozás után a falánk lovakra szájkosár teendő, hogy a gyomormegterhelés, kólikás megbetegedéseknek elejét vegyüek.

Az etetővályuk cementből, márványból vagy műköből készülnek; lehetőleg kagylószerűek legyenek, lekerekített szélekkel, mert az éles szélek könnyen sérülést okozhatnak a lovakon. Megkötésre rendszeren egy vaskarikán áthúzott lánc szolgál, melynek alsó végén egy szíjra erősített fagolyó lóg.

Világításról megfelelő módon kell gondoskodni; ha nincs villany, a petróleumlámpát tűzbiztonsági okokból, üveglapos szekrénykébe kell helyezni.

Az itatóvedreket külön állványon kell tartani. Legalább minden két lóra egy itatóvedret kell számítani;

ezeket a lovak számával kell megjelölni. Azokat felcserélni nem szabad. A patamosásra külön edényt, vedret kell használni.

A tisztítóeszközöket a ló nevével, vagy avatási számmal ellátva, egy külön faliszekrényben kell tartani, vizeletfogók az állásoszlopok mögött állítandók fel.

A rendért, tisztaságért az őrsparancsnok felelős. Szellőztetésre mindig igen nagy gondot kell fordítani; télen sem kell félni a száraz hidegtől, csak arra kell ügyelni, hogy akkor ne szellőztessünk, ha a lovak munka után izzadtan jönnek az istállóba. Nem szabad a lovakat túlmeleg istállóhoz szoktatni.

Az istállóban figyeljük a lovak viselkedését, nincsenek-e rossz szokásaik, mint: karórágás vagy levegőnyelés, láncsiszolás, ringatózás, szövés, felkantározásnál zablarázás, nem dörzsöli-e a farkát az állásoszlophoz (ápolatlanság jele).

Nyáron, ha belépünk, sok ló nyertve fogad, kínáljuk meg azokat vízzel s megtudjuk, hogy az itatásra kellő gondot fordítottak-e.

Ne tűrjük az istállóban a takarmány vagy zab elhelyezését, ezek mindig az erre a célra kijelölt helyen tartandók. A zabosládát állandóan zárva kell tartani. Kulcsa az őrsparancsnoknál vagy helyettesénél legyen.

Felesleges díszítéseket kerülni kell, csak a legszükségesebb szalmafonásokat alkalmazzuk, ezeket is minden tavasszal ki kell cserélni, mert sok por és piszok halmozódik fel bennük.

A trágyadomb ne legyen nagyon közel az istállóhoz, mert a trágyalé kigőzölgése egészségtelen s a legyek odarakják le a petéiket s a kikelő legyek az istállót árasztják el.

Legyek ellen úgy védekezünk, hogy az ablakokat nyáron sárga festékkel festjük be. Jól megfelel erre a célra a sárga falfesték.

Lószemle az istállóban.

Ha az istállóban tartunk lószemlét, akkor valamennyi ló az állásában marad. Ennél a szemlénél az alábbiakra irányuljon a szemlélő figyelme:

I. Az istálló levegője: Az istálló világos, tiszta, szagtalan, száraz, pormentes legyen. A nyirkos, pangó vizelettől émelygős szagú istállóban a fertőző betegségek kórokozói szaporodnak el. Ezért gyakran szellőztessünk. A friss, száraz levegő a kórokozó csirák legnagyobb ellensége. (Lásd: „Az istálló” című fejezetben foglaltakat.)

Itatóvedret lehetőleg minden lóra külön kell tartani; ezek az állásszámokkal jelölendők meg. A vedrekben mindig legyen állott víz. Patamosás céljára külön vedret kell használni.

Vizeletfogó minden istállóban legalább kettő legyen; ezeket úgy kell az állásoszlopokhoz támasztani, hogy a tartályrész a járdára és ne a loállásba kerüljön.

A szemlélő figyelje meg: a lovak erőállapotát, ápoltságát és általános magatartását. Az egészséges ló tekintete élénk, környezetére ügyel. Szőre síma, fényes. Az eléje tett takarmányt, különösen zabot, nyertve fogadja és mohón, jó étvágyal habzsolva fogyasztja el. — A beteg ló tompultan, fejét lehorgasztva áll állásában, környezetére nem ügyel. Szőre borzolt, fénytelen.

Az ápolatlan ló szőre sokhelyütt izzadságtól összetapadt. A faroktő szőrei nem fedik egymást símán, hanem elállanak, borzaltak, (korpázó felületűek). A természetes testnyílások, végbél, hüvely szennyezettek.

Mielőtt egy lóhoz mennénk, szólítsuk azt meg ne-

vén erélyes hangon. Baloldaltól hozzálépve (nyugodtan, ne ugrálva, kapkodva) veregessük meg lapos tenyérrel a nyak baloldalát és a törzs és fartáj felé haladva, szőrmentén simitsuk végig. Így bizalmat keltünk magunk iránt.

Rúgós és harapós lovak baloldali állásoszlopa tetejére pirosra festett szalmakeresztet teszünk.

Figyelni kell a lovakat hosszabb ideig az istállóban, nincsenek-e rossz szokásaik.

A ló mozgása.

A ló mozgását elülről, hátulról és oldalról figyeljük meg. Lehetőleg törekedjünk a lovakat mindig kemény talajon elővezettetni, mert az esetleges sántaságokat és a mozgás-zavarok legnagyobb részét csak így figyelhetjük meg alaposan. Elsajátítási módjuk szerint természetes és mesterséges járásnemeket különböztetünk meg.

Vannak tértnyeréssel járó és tértnyeréssel nem járó helyzetváltozások. Az utóbbiak közé tartoznak a lefekvés, felkelés, rúgás. Az előbbieket soroljuk a lépést, az ügetést, a vágat, úszást, mászatást, stb.

Általában háromféle természetes járásnem van. I. Lépés. II. Ügetés. III. Vágta.

I. A lépés a leglassúbb járásnem. Lépésben 4 patadobbanást hallunk. Ha pl. a hátulsó jobbláb földreéréséből indulunk ki, ezután az elülső jobb, majd a hátulsó bal és végül az elülső balláb ér le a földre. Vagyis hátulról kiindulva, a végtag-előrevitel egyodali, de nem egyidejű. A lépés hossza akkor szabályos, ha a ló hátulsó patájával azonos oldali elülső lábának éppen a patanyomába lép. Ha ezt nem éri el, a lépés rövid, ha túlhaladja, akkor a lépés hosszú. Magasjárású ló lábait túl magasra emeli, ezért nem halad, sokszor majdnem ugyanazon nyomba lép vissza (malomtaposó). Alacsonyan járó ló végtagjait vonszolja, patáival a talajt súrolja.

A jó katona (csendőr)-lónak lépésben 100 m-t kell percenkint megtenni.

II. Az ügetés a lépésnél jóval gyorsabb járásnem. Itt két patadobbanást hallunk. Ügetésben a két átlós lábpár mindig együtt mozog, azonban még mielőtt az előrevitt lábpár a földre érne, a másik lábpár legtöbbször már valamivel hamarabb ellökődik s emiatt a ló egyideig a levegőben lebeg. Rövid ügetésben a hátulsó pata az elülső nyoma mögé, ügetésben a nyomába jut el, sebes ügetésben a nyom elé kerül. Az ügetés síma vagy kemény voltával a rázás erősségét szokták megjelölni. A katona (csendőr)-lónak ügetésben 200 m-t, utazó menetnél 175 m-t kell percenkint megtennie.

Piaff: helybeli magas ügetés összeszedett és feligazított testtartás mellett.

Passage (Paszázs): feligazított testtartás mellett végzett nagylendületű ügetés.

Poroszkálás: az a járásnem, midőn az ugyanazon oldali végtagpárok mozognak együtt. A poroszkálás sebessége a lépés vagy az ügetés sebességének is megfelelhet.

III. A vágta: egymással összefüggő ugrás-sorozatból áll. Amíg az ügetésben az átlós lábpárok teljesen egyformán működnek, addig a vágta történhet jobbra vagy balra, vagyis amint mondani szokás, a ló jobbkézre vagy balkézre vágtazik, aszerint, hogy melyik elülső lába nyúlik mindig legjobban előre. Községes vágatában három patadobbanást hallunk. A patadobbanások sorrendje: jobbkézre vágatánál legelőször a hátulsó balláb ér a földre, ezt az elülső bal és hátulsó jobb egyidejű földreérése követi s végül a vezető elülső jobbláb dobbanása következik.

A csendőrlónak rövidvágatában 200 m, vágatában 400 m-t kell percenként haladnia.

A ló természetes ferdesége. A legtöbb belovagolatlan ló testének hossz tengelye nem egyenes, hanem kissé jobbra görbül, tehát baloldala kissé domború, a jobb pedig homorú.

A legtöbb pótló baloldala merevebb, feszesebb, mint a jobb.

Tehát a hibás belovaglason kívül nem a félpofájúság, hanem a ferdeség miatt támaszkodik erősebben a bal szára. Ezt úgy magyarázzák, hogy még a magzatkori fekvés következménye. A jó lovas a ferdeséget hamar leküzdí, rossz lovasnál újra jelentkezik.

Lovak takarmányozása.

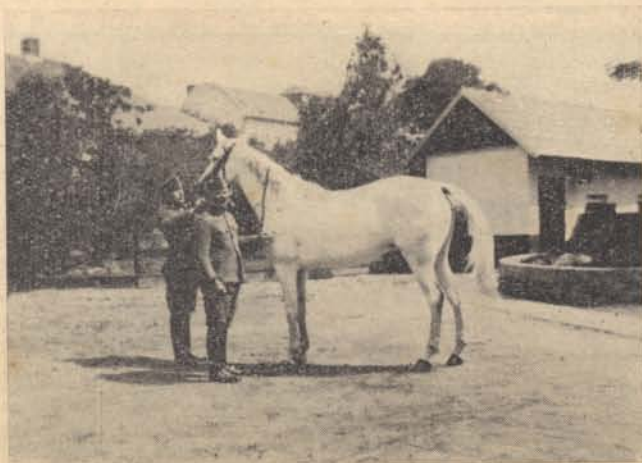
A csendőrségnél a napi lótap kiszabását az 1930. évi 72.947/VI-b. 1930. számú rendelet határozza meg. E járandóságot háromszori etetésre kell a lovakkal megadni: reggel, délben és este. Zabolás alatt az istállóban teljes nyugalom és csend uralkodik. Ha korán van kivonulás, akkor zabolás után a szénaadagnak csak harmadát adjuk fel, a többit a bevonulás utánra tesszük félre. Fárasztó szolgálat után először szénát adjunk, mert a legtöbb ló ilyenkor falánk, megrágás nélkül nyeli a zabot és az emésztetlenül megy át a bélcsatornába.

Minden etetés után itatunk.* Sok helyütt zabolás előtt is megkínálják a lovakat vízzel; nyáron ez nagyon előnyös is. Itatásra legalkalmasabb a frissen merített kútvíz, ártézi-víz, vízvezeteki víz, ha ez utóbbiak legalább két órát állottak, mert a túlhideg víz köhögést és bélbántalmakat okozhat. Romlott vizet zabostarisznyába tett faszénporon, apró kavicson szűrjük át. Mohón ivó lovaknál a vízre szénát hintünk, hogy így a lovakat szürcsölésre kényszerítsük. Reggel a tisztogatás után, kell itatni. Egy ló napi ivószükséglete átlag 15–30 liter. Izzadt lovakat csak a lehülés és lecsutakolás után szabad megitatni. Pocsolyából sohase itassunk, mert könnyen lépfene fertőzés jöhet létre.

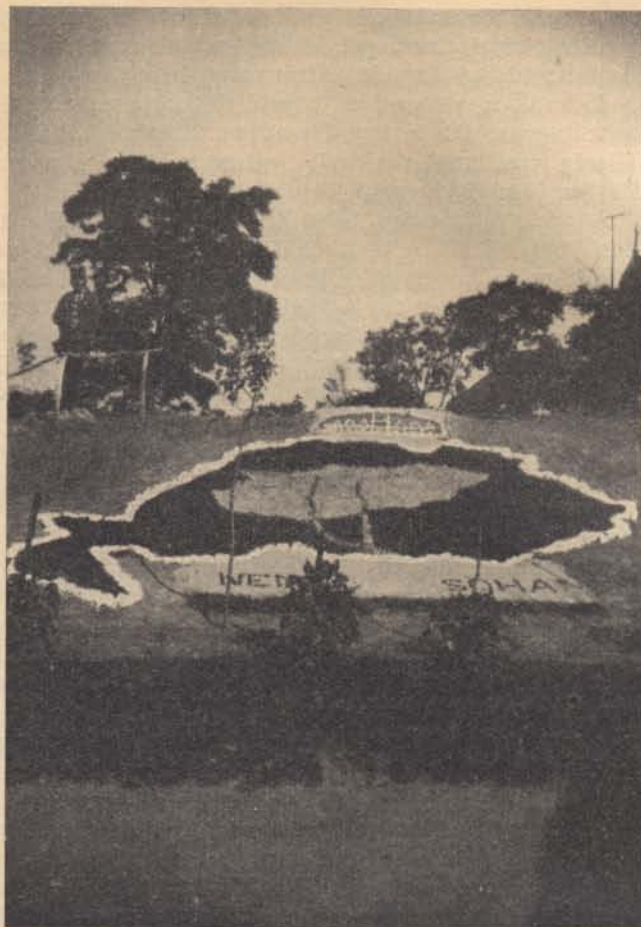
Szemestakarmányok:

A zab. A jó zab a legutolsó termésből származik, telt szemű, teljesen érett, sárgásfehér színű és romlatlan legyen, ne legyen dohos, kicsírázott, egérrágott. Idegen magvakat, más gabonafélék magvait, lóborsót, gömb- vagy kőüszögöt, port legfeljebb 3.5%-ban tartal-

* A zab és széna elfogyasztása után.

„Fitos” a heti lóvizsgán.
(Zubor tthts. — Mezőtur — felv.)

A galgamácsai őrskertjéből.

(Szabó Sándor tórm. — Galgámácsa — felv.)

mazhat. A zabban kövecskék, föld, agyaggolyócskák legfeljebb 0.1%-ot túl nem haladó mennyiségben fordulhatnak elő. 100 liter (1 hl) zab súlya 45 kg legyen legalábbis. A zabot szemesen etetjük. Zúzva, darálva, leforrázva és szecskával etetni, csakis állatorvosi rendeletre szabad. Friss zab etetését a termései év november elsejével szabad megkezdeni. Tárolásra a zaboskamrában tartott zabosláda szolgál. A napi zabdag őrskön 3000 grm. Kiképzésre használt és idomítás alatt levő pótlóvak napi zabdagja 4200 gram.

A tengeri elég jó zabpótlék, de etetésével nagyon óvatossá kell lenni, mert hamar izzadnak tőle a lovak, azonkívül, ha nincs jól kiszáradva, gázokat fejleszt, kólikát okoz. A zabdagnak legfeljebb 10–15%-a pótolható vele. A tengerit csutkástól, szemesen és megdarálva is lehet etetni.

Az árpa vastag héja miatt nehezen emészthető szemestakarmány és a mi éghajlati viszonyaink mellett nem megfelelő zabpótlék.

A rozs a lovak takarmányozására szintén nem alkalmas, mert izzaszt, kólikát okoz, a vért besűríti.

Szálatakarmányok:

A szemestakarmányok mellett nélkülözhetetlenek a szálatakarmányok; egyrészt, mert tömegüknél fogva a jóllakottság érzetét keltik a lóban, másrészt lehetővé teszik az abrak jobb kihasználását.

A szálatakarmányokat zölden, vagy szárazon etethetjük. A tiszta zöldtakarmány etetése csendőrségi és katonai célokra használt lovaknál nem jöhet tekintetbe,

mert a zöldtakarmányok víztartalmuknál fogva kevés tápértéket képviselnek, petyhitőleg hatnak a szervezetre és a tetszetős testformát hátrányosan befolyásolják.

A lovak a változatos összetételű, úgynevezett réti szénát fogyasztják a legszívesebben. Ebben kb. 20—25 fűfélése van, melyek közül legfontosabbak a pázsitfélék (az édes vagy valódi füvek) és a pillangósok.

A pázsitfélék szára belül üres vagy csak lazán kitöltött, bütykökből, a bütykök között ízektől áll. A pázsitfélék szára hengeres, a levél a szár bütykéből nő ki és azt hüvelyszerűen fogja körül. Leggyakoribb ilyen füvek a szénában: a rétecsétpázsitfű, a francia-olasz perje, a csomós ebír, a réti komócsin és a muharfélék. Ez utóbbiak, ha idejében kaszálják őket, ropogósak és ezért szívesebben eszik a lovak.

Savanyúfüvek bütyöknélküli szárait bél tölti ki, nehezen emészthetők, tápértékük kevés. A savanyúfüvek a sásfélék családjába tartoznak, száruk háromlélű, esetenként hengeres vagy lapos.

A kaszálás időpontja, a készítés módja, az időjárás és a szárítás, valamint a tárolás nagy befolyást gyakorol a széna értékére. A fiatal zsenge fű sokkal könnyebben emészthető, mint az elfásodott, később kaszált elöregedett, elkovásodott széna. A túl fiatal szénában viszont kevés száraz anyag van.

A rendszeren álló száraz széna legnagyobb ellensége az eső, mely ha több ízben éri a szénát, azt kilúgozza. A megázott széna megbarnul, elveszti kellemes illatát, töredezik, leveleit hullatja és porzik. A szénát nyirkosan nem szabad összegyűjteni, hanem csak akkor szabad kaszálba vagy padlásra rakni, ha kiszárad. A nyirkosan tárolt széna könnyen megpenészesedik. A legjobb minőségű széna a hegyi réteken és völgyekben terem, leggyengébb minőségű a lápos, nedves rétekről kaszált széna.

A lucerna-széna értékét a szár és levélzet aránya szabja meg. Vigyázni kell, hogy a szárítás és hordás alatt a lucerna-széna virága és levelei ne töredezzenek, mert akkor csak a szalma-érték marad meg. A folyó évi kaszálás szeptember 1-je előtt, a sarjú november 1-je előtt nem etethető. Sarjú az első, már lekaszált termés után nőtt széna.

A széna napi adagja örsön 3600 grm., egyebütt 3400 grm.

A szalma.

A szalma, mint takarmány-szalma és mint alomszalma használatos. Legértékesebb takarmányszalmák az árpa- és a zabszalma. Takarmányszalmának a tavaszi szalmát használják. Szecska céljára 0.5-től 2.5 cm hosszúra vágják fel.

Alomszalma gyanánt leginkább rozs- vagy búzaszalmát használnak.

Az alomszalma napi adagja örsön 2800, egyebütt áprilistól októberig 2000, a többi hónapokban 2800 gr.

Bár a takarmányok a sószükségletet többnyire fedezik, mégis szükség van a szervezet egyensúlyban tartásához bizonyos mennyiségű só külön adagolására is.

Ez napi átlagos 10—15 gr-nyi mennyiség. Örsökön vörös takarmánysót (kósó) adunk.

A vitaminok.

Újabban a takarmányozásnál a vitaminok kerültek az érdeklődés középpontjába. A vitaminok olyan járulékos kiegészítő anyagok, amelyeknek élettani szempontból van fontos szerepük a természet háztartásában. Minden takar-

mány csak akkor teljes értékű, ha emészthető fehérjén, szénhidrátokon, zsírokon és ásványi anyagokon kívül vitaminokat is tartalmaz. Hatásuk alapján A-, B-, C-, D-vitaminokat különböztetünk meg: A, növekedési vitamin van a zöld takarmányokban, sárgarépaiban; B-vitamin van a gabonaművek magvaiban. E-vitamin hiányában idegbetegségek, bénulások, vizenyő lép fel; C-vitamin hiánya skorbutot, a D-vitamin hiánya angolkórt okoz.

Ha az állat megfelelő mennyiségű D-vitaminhoz jut, jobban kihasználja a takarmányokban levő ásványi anyagokat.

Eljárás megbetegedéseknél, elhullásoknál és kiirtásoknál.

Ha egy ló megbetegszik, azonnal állatorvosi segítséget kell igénybevenni. E célra elsősorban mindig a helyhatósági állatorvost kell felkérni. Minden olyan betegség, mely előreláthatólag huzamosabb ideig — 4 hétnél tovább — tart, szolgálati úton a B. M. (VI/b. osztályának) jelentendő be, amely szükség esetén a csendőrállatorvos kirendelése iránt intézkedik. Fertőző megbetegedés táviratilag vagy rádió útján azonnal jelentendő a B. M. VI/b. osztályának.

Elhullás esetén azonnal táviratilag kell a B. M. VI/b. osztályához jelentést tenni, ugyancsak jelenteni kell táviratilag az elhullást az illetékes szárnyparancsnokságnak is.

Minden súlyosabb megbetegedés kivizsgálandó és véleményes jelentéssel terjesztendő fel. Hivatalból jelentendő ragályos betegség esetén az egészséges lovak szereplőikkel együtt azonnal elkülönítendő. E célra a községben egy istállót kell bérelni. Az örs loápolója a beteg ló mellett hagyandó. Az egészséges lovak mellé új loápolót kell felfogadni. Az eljáró állatorvos a betegségről az elsőfokú állategészségügyi hatóságot, az illetékes községi előljáróságot és a legközelebb állomásozó mentelep-parancsnokságot, valamint a B. M. VI/b. osztályát is tartozik értesíteni és a szükséges zárlatot elrendelni.

A betegség megszűntekor ugyancsak csendőrállatorvos száll ki a helyszínre, ki az illetékes hatóságokat értesíti és a zárlatot feloldja, a fertőtlenítéseket végrehajtja.

Súlyos sérülés vagy belső elvérzés esetén a helyszínre hivandó állatorvosból, szárnyszékhelyen a szárnyparancsnokból, egyebütt az örsparancsnokból és egy csendőrből álló bizottság jegyzőkönyvet vesz fel és a továbbiak iránt intézkedik.

A Dráva-parton.

(Császár örgy. felv.)

Dinnyevásár.
(vitéz Thassy-Plávénsky szds. felv.)

Lábtörés esetén, ha a sérülés székhelyén lóhúsüzem van, a sérült lovat kényszervágásra állatorvosi javaslatra a lóvágóhídra kell szállítani értékesítés végett. Elszállításról a vevő (lómészáros) gondoskodik. Ha az értékesítés 24 órán belül nem lehetséges, akkor, vagy ha a legközelebbi lóhúsüzem 10 km-nél messzebbre fekszik, a lovat az illetékes parancsnokság, állatorvosi javaslatra, kiíratja s az esetet távirati úton a B. M. VI/b. osztályához jelenti.

Elhullás esetén a lovat az elsőfokú állategészségügyi hatóság engedélyével haladéktalanul az illetékes állategészségügyi telepre (dögtér) kell szállítani és az örsparancsnoknak intézkednie kell, hogy a csendőrségi állatorvos megérkezéséig a szükséges segítség a lebőrizéshez és az elföldeléshez rendelkezésre álljon. A hullát az eljáró állatorvos megérkezéséig őriztetni kell. A boncolás bizottságilag történik. A bizottság tagjai: a kirendelt csendőr állatorvos, a szárnyparancsnok és a hatósági állatorvos. Elhullás esetén felveendő még egy bizottsági jegyzőkönyv is, melyben le kell tárgyalni az elhullás okát a boncolási jegyzőkönyv alapján, a foganatosítandó övrendszabályokat, ezek foganatosítását, a hulla eltakarítását, a bőr értékesítését, a felmerült költségeket s ezekhez költségjegyzéket mellékelve, utólagos jóváhagyás végett fel kell terjeszteni szolgálati úton az illetékes kerületi parancsnoksághoz.

Eljárás lóselejtezésnél.

A csendőrségi szolgálatra alkalmatlanná vált lovak osztályozását a kirendelt csendőr állatorvosok az időszaki

szemlék alkalmával (az őszi malleinezés keretében) az illetékes parancsnokságokkal egyetértőleg eszközlik.

A tavaszi lépfene-oltás kapcsán selejtezésre javaslatba hozott lovakat a B. M. VI/b. osztályhoz be kell jelenteni.

Kivételes esetekben bármikor javaslatba hozhatók kiselejtezésre lovak, amikor olyan gyógyíthatatlan megbetegedésről van szó, amely miatt a továbbtartás nem áll arányban a ló értékével. Ebben az esetben a B. M. VI/b. osztálya, indokolt állatorvosi javaslatra, a selejtezést elrendeli. Pl. Havivakságból eredő teljes vakság mindkét szemén, fulladozás, szívgyengeség. Minden selejtezést előzetes osztályozás előz meg. Az osztályozás alkalmával az állatorvos bizonyítványt állít ki a jelen állapotról, az örsparancsnok hozzászólja a ló-osztályozási (felülvizsgálati) lajstornak két példányban a szárnyparancsnoki véleményét, lóanyakönyvi lap másolatot és a ló-gyengélkedőkönyv kivonatát és szolgálati úton a B. M. VI/b. osztályának terjeszti fel. Kivételt képeznek azok az esetek, amidőn a B. M. a közvetlen felterjesztésre ad parancsot az eljáró állatorvosnak. A selejtezés alkalmával minden szolgálati lovat malleinezni kell — rendszerint az eladás előtti 8 napon belül. A selejtítést a B. M. engedélyezi és intézkedik a ló elárverezésére vonatkozólag. Az árverés rendszerint szárnyszékhelyen történik, lehetőleg piaci vagy vásári napokon, helyszíni árverésnek csak abban az esetben van helye, ha a szállítás kockázatos (elhullás veszélye fenyeget). Az árverés előtt hangosan ki kell hirdetni a ló osztályozási lajstromából a ló hibáját és a vevővel közölni kell, hogy a kincstár az eladandó ló semmiféle, tehát a törvényes szavatossági hibáiért sem vállal felelősséget. Ez utóbbit a vevőnek sajátkezű aláírásával is el kell ismernie az árverési jegyzőkönyv megjegyzés rovatában. Az árverés alkalmával a vevő bélyegilleték címén a vételárnak 3.6%-át köteles leróni. Kötőfékről a vevő tartozik gondoskodni. Az árverési jegyzőkönyv a B. M.-hez szolgálati úton felterjesztendő, a befolyt összeg az illetékes osztályparancsnokság gazdasági hivatalához szolgáltatandó be, mely az előírt csekkszámára fizeti be. Kikiáltó az árverésnél csendőr legyen, akinek eme ténykedéseért külön díjazás nem jár.

CSENDŐR LEKSZIKON.

64. kérdés. Mi a jogi helyzet az üzleti zárórak tekintetében, nem tekintve az ipari munka szünetelésére vonatkozó külön szabályokat vasárnap és Szent István-napján?

Válasz. Az üzleti záróráról a vasárnapi és Szent István-napi munkaszünetet kivéve, két törvény intézkedik.

Az egyik az 1913:XXXVI. t. c., amely 1913 augusztus 17-én lépett életbe. Ez négy fontos közigazgatási jogi szabályt mondott ki:

Az egyik, hogy Budapest székesfővárosban, továbbá Ujpesten, Rákospalotán, Pestszenterzsébeten (akkor még

Erzsébetfalván), Kispesten és Pestszentlőrincen, valamint a Budapesttel szomszédos más községek közül azokban, amelyeket a kereskedelemügyi miniszter rendelettel megjelöl, a nyílt árusító üzleteket (boltokat), az azokhoz tartozó irodai és raktárhelyiségekkel együtt este 8-tól reggel 6 óráig, az olyan üzleteket pedig, amelyekben túlnyomóan élelmiszereket, vagy állami egyedárusági cikkeket árusítanak, este 1/2 9-től reggel 5 óráig kell zárva tartani. Szombaton az üzletek legkésőbb este 1/2 10 óráig tarthatók nyitva. Oly üzletek, amelyekben kizárólag cukorkát, csokoládét, gyümölcsöt és szesztelen üdítő italokat árusítanak, a hét minden napján éjjeli után 1 óráig nyitva tarthatók. Élelmiszereket vagy állami egyedárusági cikkeket árusító üzletekben abban az időben, amelyben csakis ezek az üzletek tarthatók nyitva, kizárólag élelmiszerek vagy állami egyedárusági cikkek árusíthatók; minden más cikk árusítása tilos. Addig, amíg a nyílt árusító üzleteket (boltokat) a törvény rendelkezései értelmében zárva kell tartani, az utcai árusításnak is szünetelnie kell, hacsak a másodfokú iparhatóság (vármegyékben az alispán, törvényhatósági joggal felruházott városokban a tanács) kivételt nem tesz egyes cikkek vonatkozásában. Azok az üzletek, amelyek a közönségnek üzleti helyiségükben elfogadásra szolgáltatnak ki élelmiszereket, az élelmiszervezletek zárvatartását megszabó idő alatt az utcán át csak italokat és oly ételeket árusíthatnak, amelyeket üzemi körében maguk állítanak elő.

A másik, a törvényben kimondott fontos közigazgatási jogi szabály a következő: A kereskedelemügyi miniszter, a kereskedelmi és iparkamara meghallgatása mellett, elrendelheti, hogy Budapest, Újpesten, Rákospalotán, Pestszenterzsébeten, Kispesten és Pestszentlőrincen, valamint a kereskedelemügyi miniszter által, az előbbi jogszabály értelmében, rendelettel megjelölt többi községben, vagy azok egyes részeiben, valamennyi vagy csak egy-egy üzletágban, az egész éven át, vagy az évnek csak bizonyos szakában, vagy bizonyos napján, a nyílt árusító üzleteket, az azokhoz tartozó irodai és raktárhelyiségekkel együtt, este 7 órától reggel 8 óráig, a túlnyomólag élelmiszer- vagy egyedárusági cikkeket árusító üzleteket pedig este 8 órától reggel 6 óráig zárva kell tartani.

A harmadik jogszabály szerint az első két jogszabályban meghatározott üzleti zárórától eltérő zárórát állapíthat meg Budapest a székesfőváros tanácsa, egyebütt pedig az elsőfokú iparhatóság (községekben a főszolgabíró, megyei városokban a tanács, törvényhatósági városokban a rendőrkapitányság), még pedig a helyiségekben lévő valamennyi üzletre, esetleg csak egyes üzletágakra nézve. Ennek az iparhatósági megállapításnak feltétele, hogy az érdekelt üzlet tulajdonosok ezt kériék s hogy ha a zárórát a kereskedelemügyi miniszter, a második jogszabály értelmében, maga szabályozta, a kivételes zárórához ő is hozzájáruljon. E kivételes záróra abban áll, hogy a szóbanforgó üzletágakhoz tartozó üzletek, vagy valamennyi üzlet, előre meghatározott, évenként azonban összesen legfeljebb 30 napon, legkésőbb este 9 óráig nyitva tartható legyen.

A negyedik jogszabály szerint a városi törvényhatóságok és a megyei városok, nagy- és kisközségekre nézve a vármegyék a nyílt árusító üzletek (boltok) üzleti záróráját az ismertetett három jogszabály keretein belül, a kereskedelmi és iparkamara meghallgatása után, szabályrendelettel szabályozhatják. E szabályrendeletek azonban csak akkor érvényesek, ha azokat a kereskedelemügyi miniszter jóváhagyta.

A törvény szerint tehát üzleti zárórát állapít meg maga a törvény, de megállapíthat a kereskedelemügyi miniszter, az elsőfokú iparhatóság (Budapest a székesfőváros tanácsa), továbbá helyhatósági szabályrendelet.

Az ismertetett négy jogszabály megszegését pénzbüntetéssel büntetendő kihágásnak nyilvánítja a törvény 10. §-a, amelyet a közigazgatási hatóság bírál el.

Meg kell még jegyezni, hogy ott, ahol a törvény, illetve a kereskedelemügyi miniszter állapít meg zárórát (az első és második jogszabály értelmében), ott a város vagy vármegye szabályrendeleti joga nem érvényesülhet.

A törvény végrehajtása tárgyában kiadott 6550. K. M. 1913. sz. rendelet a következőképpen határozza meg a nyílt árusító üzlet (bolt) fogalmát.

A nyílt árusító üzlet (bolt) kifejezés, a törvény szempontjából, árusítás céljából a közönség számára nyitva álló minden oly helyiséget jelent, amelyből az árusítás akként folyik, hogy a vevő a vásárolt árut, az esetleg kívánt és bizonyos üzletágaknál előforduló átalakítások után, rögtön

magával viszi vagy viheti, vagy az rögtön házhoz szállítatja vagy szállítható. A nyílt árusító üzlet fogalmának nem kelléke szükségképpen, hogy az üzlet ajtaja közvetlenül az utcára nyíljék. Az előbb ismertetett feltételek fennforgása esetén a nyílt árusító üzletnek minősül akkor is, ha az illető helyiség a kapualjban, az udvarban vagy emeleten van és pedig még akkor is, ha az illető helyiség az árusítás mellett még egyéb célra, például lakásul vagy műhelyül szolgál. Az említett feltételek meglete esetében fennforog továbbá a nyílt árusító üzlet forgalma, ha az üzleti forgalom tárgya nem szoros értelemben vett árucikk, hanem például pénz vagy értékpapíros is.

Altalában nem tekinthetők, a kereskedelemügyi miniszter rendelete szerint, nyílt árusító üzleteknek az anyagmegmunkáló üzletek (műhelyek, fényképezőüzemek stb.), személyes szolgáltatásokat ellátó üzemek (borbély- és fodrászüzlet, cselédszerek, állásközvetítő üzlete stb.); megrendelések, megbízások gyűjtésével foglalkozó üzemek (kelmefestők, ruhatisztítók, ügynöki irodák stb.) helybenfogyasztásra berendezett üzemek (kávéház, kávéház, cukrászbolt, kocsmák, vendéglő stb.) Végül nem tartoznak a törvény hatálya alá a kizárólagos dohányárudák (trafikok) sem mert ezek üzleti zárórája kérdésében a pénzügyminiszter intézkedik. Természetes azonban, hogy amennyiben az ily üzletek üzleti forgalmuk keretében, de üzletkörükbe tulajdonképpen nem eső árusítással is foglalkoznak (például a vendéglős utcán át árusít, a trafikos levélpapírokat árul stb.), ebbeli tevékenységükre a törvény szintén vonatkozik.

A törvény szerint a nyílt árusító üzletekből (boltokból) folytatott árusítással általában egyenlő tekintet alá esik az utcai árusítás. Miután azonban a törvény felhatalmazza a másodfokú iparhatóságot, hogy bizonyos cikkek nézve kivételt tegyen az utcai árusítás tárgyában, az utcai árusítást a bolti árusítástól szigorúan meg kell különböztetni.

Utcai árusításról csak akkor lehet szó, ha az árusítás utcán vagy köztéren történik. Emellett nem fontos, hogy az árusítás járva-kelve vagy csak bizonyos helyről, kézből, vagy földről, álványról (pultról), kocsiból vagy sátorból történik-e. Nem minősül utcai árusításnak és kizárólag a boltok tekintetében megállapított szabályok alá esik a bolttulajdonosoknak az az eljárása, hogy az utcán, köztérnek üzleti helyiségük előtt szabadon álló részét is felhasználják üzleti céljaikra; ennek következtében az állandó üzleti helyiséggel kapcsolatos ilyen árusító mód a törvény szempontjából minden tekintetben az illető üzletághoz tartozó nyílt árusító üzletekre (boltokra) nézve megállapított szabályok alá esik. Ez természetesen ismét nem jelenti azt, hogy a közigazgatási hatóság más szempontból (gyalogjáró elfoglalása, külön illeték meg nem fizetése, stb.) ne emelhesse kifogást az ilyen árusító mód ellen.

Nem terjed ki a törvény hatálya az országos- és helyi vásárokat, a vasúti és gőzhajó-állomásokon szokásos hírlap- és élelmiszer-árusításra, továbbá a kiállításokon, szórakoztató- és üdülőhelyeken és nyilvános étkezőhelyiségekben szokásos árusításra.

Az 1913:XXXVI. t.-c. rendelkezéseit az 1921. augusztus 3-án életbe lépett 1921:XXXVII. t.-c. két új jogszabállyal kiegészítette.

Az egyik jogszabály szerint a kereskedelemügyi miniszter elrendelheti, hogy a nyílt árusító üzleteket este 8 óra előtt is be lehet zárni a következő feltételek mellett. Budapest, Újpesten, Rákospalotán, Pestszenterzsébeten, Kispesten és Pestszentlőrincen, valamint az 1913:XXXVI. t.-c. fentebb ismertetett második jogszabály szerint a kereskedelemügyi miniszter által megjelölt helyeken, avagy oly helyeken, ahol az üzleti zárórát szabályrendelet szabályozza, a munkaadók és alkalmazottak mérvadó képviselői (szakszervezetek) megállapodhatnak abban, hogy ez illető városban vagy községben, vagy annak egyes részeiben, valamennyi vagy bizonyos üzletágban, az egész éven át, vagy csak az évnek egy bizonyos szakában vagy bizonyos napján este 8 óra előtt bezárják. E megállapodással kapcsolatos kérelem esetén a kereskedelemügyi miniszter a kereskedelmi és iparkamara meghallgatása után az üzleti zárórát a megállapodásnak megfelelően szabályozhatja, oly korlátozással mégis, hogy a nyílt árusító üzletek záróráját esti 6 óránál, a túlnyomóan élelmiszer- vagy egyedárusági cikkeket árusító üzletek záróráját pedig esti 7 óránál korábbi időpontra tenni nem lehet.

A másik kisegítő jogszabály szerint, ha valamely városban vagy községben a nyílt árusító üzletek zárórája tekintetében helyhatósági szabályrendelet nincsen, a záróra sza-

bályozása a kereskedelemügyi miniszter hatáskörébe tartozik. A kereskedelemügyi miniszter az 1913:XXXVI. t.-c. és az előbb ismertetett jogszabály szerint a kereskedelmi és iparkamara meghallgatása után rendelkezik.

Magától értetődik, hogy mindezek a jogszabályok nem érintik az egyes üzlettulajdonosoknak azt a jogát, hogy üzletüket a megállapítottnál későbbi időben nyissák és korábbi időben zárják. Tilos csak a korábbi nyitás és a későbbi zárás.

Ez az általános jogi helyzet a nyílt árusító üzletek zárójára tekintetében Magyarországon. Ezek után ismerünk kellene mindazokat a rendelkezéseket, amelyeket az üzleti zárórák tekintetében a két törvényben foglalt felhatalmazás szerint az egyes jogforrásokban (kereskedelemügyi miniszteri rendelet, elsőfokú iparhatósági véghatározat, helyhatósági szabályrendelet) az egyes községekre és városokra nézve megállapítanak. Ezeknek a rendelkezéseknek megvizsgálása, felsorolása és összeállítása azonban túlhaladná a Csendőrségi Lapok kereteit. A legutóbbi elte három évben ugyanis a kereskedelemügyi (valamint legújabbban az ipartügyi) miniszter úr Kispest, Pestszenterzsébet, Rákospalota, Újpest, Albertfalva, Csepel, Pestszentlőrinc, Pestújhely, Kecskemét, Győr, Baja, Turkeve, Szombathely, Debrecen, Berettyóújfalva, Hajduböszörmény, Pápa, Zalaegerszeg, Rákoshegy, Székesfehérvár és Sopron városokra és községekre nézve adott ki a nyílt árusító üzletek hétköznapi zárójára vonatkozó rendeleteket.

Minthogyan pedig ezek a rendeletek nem egyszer csak 1—1 évi hatállyal (nyilván kísérletképpen) szabályozzák az üzleti zárórákat, de egyébként is, mint általában a törvényen kívül más jogforrásokban foglalt rendelkezések is, bármikor, pillanatnyilag visszavonhatók, megváltoztathatók és módosíthatók, céltalan lenne ehelyütt a pillanatnyilag érvényes rendelkezések hosszú sorát ismertetni, mert lehetséges, hogy egyikük-másikuk a Csendőrségi Lapokban megjelenés időpontjában már nem is lenne hatályban.

Ezért az üzleti zárórákkal kapcsolatos kihágások megelőzése és feljelentése, valamint általában az üzletek zárójára vonatkozó ellenőrző szolgálatának ellátása tekintetében a csendőr akkor jár el helyesen, ha a helyi hatóságoknál tájékozódik az üzleti zárórákra fennálló, a helyi viszonyokra vonatkozó jogi helyzet felől. Meddők tartanak azt az eljárást, hogy magukat a miniszteri rendeleteket és a vonatkozó jogszabályokat összegyűjtse és tanulmányozza, mert ez a nagy fáradsággal járó eljárás aligha mentené meg a tévedésektől. A töméntelen sok jogszabályban való eligazodás ugyanis jogi szakembereknek sem könnyű feladat, ezenkívül nem egyszer nehézséget okoz a jogszabályok értelmezése is. A csendőrnek hivatása nemcsak a fennálló jogszabályokhoz, hanem a követett joggyakorlatához való igazodás is, a kihágási jog terén pedig ez különösen indokolt, mert ezen a téren sok a különféleképpen értelmezhető, rugalmas jogszabály. A csendőr eljárásának szakszerűsége ezen a téren mindig feltételezi a közigazgatási hatóságok felfogásának, gyakorlatának ismeretét. A fentebb kifejtett okoknál fogva pedig az sem lehet kényes helyzet a csendőrre, ha maguknál a közigazgatási hatóságoknál tájékozódik az érvényben levő jogszabályok pontos megismerése végett.

Az általános jogszabály egyébként a nyílt árusító üzletekre vonatkozólag ez: Azokban a városokban és községekben, amelyekben a zárórát sem szabályrendelet, sem miniszteri rendelet nem állapítja meg, köznapokon reggel 6-tól este 7 óráig, élelmi s ezzel együtt egyedárusági cikkeket árusító üzleteket reggel 5-től (hétfőn 6-tól) este 9 óráig szabad nyitva tartani. (Vasárnap és Szent István napján reggel 7-től délelőtt 10 óráig.)

A pénzügyminiszter rendelkezése szerint a kizárólagos dohánytőzsdék a helyi viszonyok szerint reggel 7 óra előtt is kinyithatnak s este 8 óra után sem kötelesek üzletüket bezárni.

A m. kir. csendőrség tisztikara a világháború kitöréséig 133 kitüntetést kapott. Mégpedig a Lipót-rend középkeresztjét 1, lovagkeresztjét 1, a Vaskorona-rend 3. osztályát 19, a Ferenc József-rend középkeresztjét 1, ahhoz a csillagot 1, tiszti keresztjét 1, lovagkeresztjét 32, a katonai érdemkeresztet 18 esetben. Továbbá a legfelsőbb megelégedés kifejezését 54, a koronás arany érdemkeresztet 4 és az arany érdemkeresztet 1 esetben.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Sorozatos sertéslopások kiderítése.

Irta: SZABÓ MIHÁLY II. tthts. (Hegyeshalom).

Jónás Imre * bérő, Naszály községben 1933 március hó 22-én a mocsai őrjárőnek feljelentette, hogy a Naszály községhez tartozó Billek-pusztai bérgazdaságban, a pusztától körülbelül 500 méter távolságra fekvő sertéshizlaldától, ahol 190 darab 1 éves sertés hizott, 1933 február 22-től — amikor a sertéseket utoljára lemérték — március hó 22-ig terjedő időben, 13 darab fehér-fekete és szürke szőrű hizó-sertést, 910 pengő kárértékben ismeretlen tettes ellopott.

A járőrök a nyomozást minden irányban bevezették és megállapították, hogy a sertésekben nincs hiány, mert a tulajdonos megbízottja által vezetett nyilvántartás szerint a sertésállomány megvolt. Ezért az őr 1933 március 24-én ily értelmű jelentést tett a győri kir. ügyészségnek.

Zajta Mihály, Moca községhez tartozó Tömördpusztai lakos, gazdasági intéző, 1933 május 1-én ugyancsak a mocsai őrjárőnek feljelentette, hogy 1933 április hó 1-től május hó 1-ig terjedő időben, a Tömördpusztai uradalmi gazdaságban levő sertésakolból, ahol 102 darab hizálás alatt álló sertés volt elhelyezve, ismeretlen tettes 18 darab fehér, sima szőrű és 11 darab, ugyancsak fehér, de göndör szőrű mangalica sertést 2500 pengő kárértékben ellopott.

A mocsai őrjárőre mindkét lopás ügyében a nyomozást ismételtelen bevezették, de mert a helyszíni szemlénél nem találtak olyan sertésnyomokat, amelyek a pusztából kivezettek volna és mert a sertések ellopását egyébként is hihetetlennek látták, olyan irányban kezdték nyomozni, hogy a lopás egyáltalán megtörtént-e. Ezért mind a két gazdaságban alaposan átvizsgálták a sertésállományról vezetett nyilvántartásokat és azokból megállapították, hogy a nyilvántartás szerint sertések egyik gazdaságból sem hiányzanak. Az őr a győri kir. ügyészségnek ilyen értelmű jelentést tett.

A sértettek a járőrök megállapítását tudomásul vették, mert a sertések nyilvántartását felületesen vezették és a lopásban maguk sem akartak hinni, amellet azonban megmaradtak, hogy az egyik gazdaságban 29, a másikban 13 darab sertés hiányzik.

A szokatlan sertéslopások belekerültek a tatai helyi lapokba is úgy, hogy Tatán közbeszéd tárgyát képezték. A sértettek ismerőseik érdeklődésére elmondották, hogy a sertések a valóságban hiányzanak, de a nyilvántartás

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

szerint hiány nincs és a csendőrség megállapította, hogy lopás nem történt.

Szárnyparancsnokomnak ez tudomására jutott és 1933. május 10-én Földvári tiszthelyettes tatai őrsparancsnoknak megparancsolta, hogy engem vezényeljen szolgálatba azzal a meghagyással, hogy Jónás Imre bérlőt kérdezsem meg, hogy hiányoznak-e valóban sertések, vagyis fordult-e elő lopás vagy nem?

A jelzett napon 12—13 óra közötti időben érkeztem meg Billek-pusztára. Mivel Jónás bérlő éppen ebédnél ült, nem mentem azonnal a lakására, hanem a pusztta mellett legeltető sertéspásztoroktól érdeklődtem, hogy némi tájékozódást szerezzek a szokatlan lopási esetekről. A sertéspásztorok egybehangzóan kijelentették, hogy 13 darab sertést elloptak. Én a pásztoroknak említettem, hogy a nyilvántartásuk szerint a sertésállomány számszerint megvan, mire azt felelték, hogy ez igaz, de a nyilvántartást a számadó úgy vezeti, hogy a valóságban mindig több sertés legyen, mint amennyi a könyvben ki van mutatva. Így, ha 1—2 darab el is hull, az uraságnak (gazdaságvezetőnek) nem kell jelentést tenni, mert az ilyen könyvelés mellett a létszám azután is megvan. Mivel a 13 darab félig kihízott sertés ellopását én is kizártnak tartottam, megkérdeztem a sertésszámadót, hogy mi a véleménye a lopásról. Helybeli vagy vidéki lehetett-e a tettes? Ha vidéki volt, akkor az egyébként igen éber és harapós tanyai kutyák miért nem árulták el ugatásukkal a tolvajt? A számadó erre azt válaszolta, hogy nem gyanúsít senkit, mert biztos adatai nincsenek, de felesége, aki Szőny községben járt bevásárolni, ott találkozott Kocsis Antal komárommonostori lakossal, aki 2 évvel azelőtt a pusztán szolgált mint sertéspásztor. Kocsist hétköznapon új ruhában, új kerékpárral látta, aki Szőny községben, az egyik vendéglőben egy idegen társaságában iddögált és az idegen borát is ő fizette. Kocsis viselkedése neki gyanús, bár Kocsist 2 év óta senki sem látta a pusztán.

A számadó bementését feljegyeztem, bementem Jónás bérlőhöz és előadtam jövedelem célját. Jónás először azt felelte, hogy a sertésállományban nincs hiány, de később beszélgetés közben kerekén kijelentette, hogy 13 darab sertést ellopták. Látszott rajta az is, hogy már minden reményről letett. Én a sertéspásztoroktól szerzett adat birtokában biztató hangon azt válaszoltam Jónásnak, hogy legyen nyugodt, a sertések meglesznek. Még aznap bevonultam és őrsparancsnokomnak jelentettem Jónás előadását és azt is, hogy némi adatot sikerült szereznem, ha ugyan a mocsai őrs járőrei időközben már le nem nyomozták.

Szárnyparancsnokom 1933. május 11-én elrendelte, hogy Árva István alhadnagy szakasparancsnok parancsnoksága alatt én és Kővári György törzsrőrmester — aki a sertéslopások idején, május hó első napjaiban a mocsai őrsre volt vezényelve és így a sertéslopások ügyében némi tájékozást szerzett — a mocsai őrskörletben előfordult sertéslopások ügyében a pótnyomozást ejtsük meg.

1933. május 12-én indultunk a tatai őrsről én és járőrtársam kerékpárral, Árva alhadnagy pedig vonattal. Kővári törzsrőrmesternek is volt adata, amelyet a mocsai őrsön történt vezénylésekor gyűjtött. Eszerint a Naszály községhez tartozó Ferenc-majorban, egy korábban elbocsátott cseléd, Tömörd- és Billek-pusztákon munkakeresés ürügye alatt megfordult. Árva alhadnagy szakasparancsnoktól azt a parancsot kaptam, hogy előbb Kővári törzsrőrmester emberének nézzünk utána, majd ha ez a feltevés nem bizonyulna helytállónak, akkor az én adataim

alapján, Kocsis ellen indítsuk meg a nyomozást. Az esetleg elért eredményről a mocsai őrsre küldjünk jelentést, mert a helyszíni szemle megejtése után oda fog menni. A járőr a Ferenc-majorba érkezve, az elbocsátott cselédet igazoltatta, aki március és április hónapokban még munkában volt. Ez alatt az idő alatt munkahelyet a munkaadó tudta nélkül még rövid időre sem hagyhatta el, így az illető ellen felmerült gyanu eloszlott. A Ferenc-majorból Almásfüzitő-pusztáig kerékpáron tettük meg az utat, majd a zuhogó eső miatt Almásfüzitőn vonatra ülve Komáromig folytattuk utunkat. Komáromban ismét kerékpárra ülve, Komárommonostorra hajtottunk, hova déli 12 óra tájban érkezünk meg. Miután Billek-pusztán csak annyit sikerült megtudni, hogy Kocsis Antal Komárommonostoron lakik, a község szélső házánál már érdeklődünk Kocsis holléte és megélhetési viszonyai felől. Egy asszony azt a felvilágosítást adta, hogy egy Kocsis Antal nevű egyén lakik a hegyközségben, nagyon szegény ember, nagy családja van és szőlőmunkával foglalkozik. Kocsis lakásához alig 30—35 méter távolságra levő fűszerüzletben szintén érdeklődünk. A kereskedő érdeklődésünkre elmondotta, hogy Kocsis Antalt ismeri, aki egyébként sertésekkel szokott kereskedni. A kereskedő az üzlet ablakán keresztül megmutatta Kocsis bérelt lakását is. A fűszerkereskedőtől elkészítettünk és kerülő uton megközelítettük Kocsis lakását. Odaérve, beszédbe elegyedünk Kocsissal.

Beszélgetés közben észrevétlenül körülnéztem a portáján. Egy fejőstehenet, 2 kocasertést és a falnak támasztva, jókarban levő kerékpárt láttam. Ekkor már majdnem biztosra vettem, hogy jó helyen járok, bár a két kocasertés nem a lopott sertések közül való volt. Kocsis közben megkérdezte, hogy melyik őrsre tartozunk. A járőr megjelenése ugyanis neki szokatlan volt, mert Komárommonostort a rendőrség portyázza. Kocsisnak azt feleltem, hogy az ácsi (a Komárommonostorhoz legközelebb eső) őrsre tartozunk és sertésvásárlás végett jelentünk meg Komárommonostoron. Meg is kérdeztem mindjárt Kocsist, hogy az őrs részére nem tudna-e sertéseket eladni. Kocsis azt felelte, hogy eladó sertése ugyan nincs, de rövid idő múlva megkapja a sertéskereskedésre szóló engedélyét, amiért korábban kérvényt nyújtott be a rendőrkapitánysághoz és akkor az őrs részére is szállít jutányos áron sertéseket. Megkérdeztem még Kocsistól, hogy kinek adott el azokból a jófajta, saját nevelésű sertésekből, amelyeket a hegyközségben annyira dicsérnek. Kocsis azt mondta, hogy Szabó János komáromi lakosnak adott el 4 darab sertést. Kocsist felkértem, hogy jöjjön velünk Komáromba és mutassa meg azokat a sertéseket, amelyeket Szabónak eladott. Kocsis kézségesen elvezetett bennünket Szabó János komáromi lakos lakására, ahol a 4 darab sertést a járőrnek megmutatta. A sertéseket Kővári törzsrőrmester, aki a nyomozásban már korábban is részt vett és a helyszínen is megfordult, az uradalom tulajdonának ismerte fel. Kővári törzsrőrmester hozzám hajolva, halk hangon jelentette, hogy a sertések határozottan a lopott sertések közül valók, mert azokat az uradalom sajátlagos fül-átlyukasztási jeléről felismerte.

Miután nemcsak a megtalált 4 darab, hanem 42 darab sertés ellopásáról volt szó, hogy a feltűnést és a legkisebb gyanút is eloszlassam, Kocsisnak azt mondtam, hogy kövesse a járőrt a rendőrkapitányságra, ahol a sertéskereskedésre szóló engedély kiadását meg fogom sürgetni. Kocsis még mindig gyanútlanul követte a járőrt a komáromi rendőrkapitányságra. Az óvatosságra azért volt szükség, hogy Szabó vagy a többi sertésvásárlók

tudomására ne jusson, hogy a sertések lopásból származnak, mert azokat különben levágják vagy elrejtik és a nyomozást megnehezítik.

A rendőrkapitányság egyik helyiségében megkérdeztem Kocsistól, hogy volt-e katona és jó magyar ember-e. Kocsis azt felelte, hogy katona is volt és jó magyar embernek is érzi magát. Erre azt mondtam neki, a magyar ember és a jó katona nem hazudik. Mondja meg nyíltan, hogy a sertéseket nem maga nevelte, hanem a Tömörd-pusztai gazdaságból több sertéssel együtt lopta. Kocsis elfehéredett és rövid lelkitusa után a kabátját és mellén az inget kigombolta és mellére mutatva azt mondta, hogy „szúrjanak le, a sertéseket valóban lop-tam”. Megnyugtattva felszólítottam, hogy könnyítsen a lelkiismereten. Kocsis ezután részletesen beismerte, hogy a 42 darab sertést mikor és hogyan hajtotta el, kinek, hol és mikor adta el.

A bűnjelek kézrekerítésére lefolytatott nyomozás során, amelyből a mocsai őrskörrel is derekasan kivették a részüket, az ellopott sertéseket 1 kivételével előkerítettük és a sértettek birtokába visszaszállítottuk. Egy sertést időközben levágtak és elfogyasztottak. Öri-zetbe vettük a gyanúsított birtokában talált 404 pengő készpénzt, több ruhaneműt, 2 kocasertést és egy fejősteheret is, mert mindezek a lopott és értékesített sertések árából származtak.

Kocsison kívül 18 egyént jelentettünk fel tulajdon elleni kihalásért, mert a sertéseket, bár nem tudták, hogy lopasból származnak, de gyaníthatták, mivel a legnagyobb részét Kocsis marhalevel nélkül és a forgalmi árnál 25–30%-al olcsóbban adta el.

A győri kir. ügyészségnek 1936. évi július 6-án kelt 6550/1936. kü. számú átirata szerint Kocsis Antalt a győri kir. törvényszék 1933. július 18-án kelt B. 1414/1933. számú ítéletével 3 rendbeli lopás büntette és 5 rendbeli közokirathamisítás büntette miatt 3 évi fegyházra és 5 évi hivatalvesztésre s politikai jogainak felfüggesztésére ítélte.

✱

Ez a végeredményben teljes sikerrel járó nyomozás jóval egyszerűbb és rövidebb idő alatt is lefolytatható lett volna, ha a sértettek a lopás miatt azonnal feljelentést tesznek, amikor a helyszíni nyomokat még ki lehetett volna aknázni. A baj ott volt, hogy a sertések hiányát a sértettek sem vették azonnal észre, mert arra mindig csak a következő mázsálásnál jöttek rá.

Az első nyomozásnál abból a feltevésből indultak ki, hogy lopások nem voltak. Ezt a feltevést a sertésnyilvántartásban kimutatott létszám alátámasztotta és így mint lehetőséget mérlegelni kellett. E feltevés alátámasztására azonban nem lehetett azt a tény felhasználni, hogy helyszíni nyomok nem voltak, mert az állítólagos lopás ideje ismeretlen volt, a feljelentés szerint akár egy hónappal azelőtt is történhetett s így a nyomok hiánya semmit sem mondott.

Amennyire helyes volt a feltevés lehetőségként való mérlegelése, éppen annyira helytelen volt mellette görcsösen kitartani. A nyomozást egyidejűleg abból a feltevésből kiindulva is erélyesen le kellett volna folytatni, hogy lopás történt. A gyanúsítható személy kikutatásánál sarkalatos elv, hogy a régebbi, elbocsájtott, vagy a munkából önként kilépett alkalmazottakat, cselédeket mindig figyelemre kell méltatni. Ezeket tehát meg kellett volna néhány évre visszamenőleg állapítani és azután életkörülményeiket stb. vizsgálat tárgyává tenni. Ilyen módszer mellett már az első nyomozás során eljutott volna a járőr Kocsis személyéhez és így a sikerhez.

Beutalások Balatonfüredre. A belügyminiszter úr a folyó évi IV. gyógyidőszakra a balatonfüredi csendőrségi gyógyházba a következőket utalta be: A *tényleges állományú csendőrtisztek* közül: *Folkusfalvi Folkusházy Lajosné* altb. felesége és *Antal fia, vitéz Dobó István* tbk., felesége és *Mária leánya, Jablonkay Sándor* alez. és felesége, *Huszár Agoston* alez., felesége, *Dalózia és Lígia* leányai, *Raskó Alfréd* alez., felesége és *Marianna* leánya, *vitéz Zirczy József* alez., felesége és *Anikó* leánya, *vitéz Paksy-Kiss Tibor* őrgy. és felesége, *nemes Szentoléry Richard* őrgy. felesége és *Júlia* leánya, *Bernáth Sándor* szds., *Környe Ferenc* szds., felesége, *Tibor és László* fia, *vitéz Lenkey Imre* g. szds., felesége és fia, *Bottka Endré* alez. felesége, *Tibor Györgyné* g. őrgy. felesége és *Hilda* leánya, *Besenyői Beóthy Kálmán* szds. felesége, *Erzsébet, Irén* leánya és *Kálmán* fia, *dr. Endrődy Barnáné* szds. felesége, *dr. Farkas Aurélné* szds. leánya, *Eperjessy Istvánné* g. szds. felesége, *István* fia és *Clarissa* leánya. — Az *ellátást élvező csendőrtisztek, özvegyek és árvák* közül: *Goreczky Vilmos* ny. ezds., *Soltész Imre* ny. ezds., felesége és *Pál* fia, *Váry Béla* ny. őrgy. és felesége, *őzv. Bányai Albertné* ezds. özvegye, *őzv. Krausz Antalné* ezds. özvegye és *őzv. Enyeter Ferencné* szds. özvegye. — A *m. kir. honvédség tényleges tiszti állományából*: *Dr. Papp Vilmos* I. oszt. ftorvos és felesége, *dr. vitéz Bácsváry Péterné* I. o. ftorvos felesége, *Horváth László* őrgy., felesége, *László és Géza* fia, *Ordódy Győző* főhajónagy, *dr. vitéz Gyüre László* hadbíró-fhdgy. — A *m. kir. honvédség ellátást élvező tisztjei, özvegyei és árvái* közül: *Dr. Simonyi Árpád* ny. vezértörzsorvos és felesége, *dr. Schmitz Rudolf* ny. tbk.-hadbíró, *vitéz Szabó Dezső* ny. ezds., felesége és *Lígia* leánya, *Ditrői Puskás Lajos* ny. ezds., *Gabriella* leánya és felesége, *őzv. Boronkay Ákosné* tbk. őzv. és *Mária* leánya, *őzv. Kanász Jánosné* ezds. özvegye, *őzv. Scoffé Ottóné* ezds. özvegye és *Magda* leánya, *vitéz Csethe Józsefné* szkv. őrgy. felesége. — A *m. kir. rendőrség tényleges tisztviselői* közül: *Kolthay Sándor* rendőrkapitány. — A *m. kir. honvédség ellátást élvező legénységi állományú egyénei* közül: *Szigeti József* ny. thtts. — A *tényleges csendőrlégénységi állományból*: *Pupos Imre* thtts. és felesége, *Gábrilek Gyula* thtts., *Nemesfalvi Antal* szv. thtts. és felesége, *Szendás József* szv. thtts., *Nagy Pálné* szv. thtts. felesége és *Adél* leánya, *Bányai Imre* törm. v., *Naszvadi József* törm., *Molnár Sándor* törm. — Az *ellátást élvező csendőrlégénységi állományú egyének, özvegyek és árvák* közül: *Grósz István* ny. thtts., *Szamosi György* ny. thtts. és felesége, *Kallós Imre* ny. cső., *Sári Mihályné* ny. thtts. felesége és *Mihály* fia, *őzv. Hatala Mihályné* thtts. özvegye, *őzv. Fehér Sándorné* törm. özvegye és *Anna* leánya.

Beutalások Hévízre. A belügyminiszter úr a folyó évi IV. gyógyidőszakra a hévízi csendőrségi gyógyházba a következőket utalta be: A *tényleges csendőrtiszti állományból*: *vitéz Doóry László* tbk. és felesége, *vitéz Sárny Ferenc, Bánházy József* alez., *dr. Kricsfalussy-Hrabár Endre* őrgy., *Pupp János* őrgy. felesége és *Nóra* leánya, *vitéz Gerencsér Jenő* szds. és felesége, *Szili István* fhdgy., *Kertész Jenő* ezds. felesége, *őzv. Ringbauer Gyözné*, alez. édesanyja, *vitéz Hulmy Józsefné* őrgy. felesége, *Irma* leánya és *József* fia. — Az *ellátást élvező csendőrtisztek, tisztá özvegyek és árvák* közül: *Wráblik Mátyás* ny. tbk., felesége és *Szeréna* leánya, *Nemessányi Lajos* ny. ezds., *őzv. Ambrózy Gyuláné* tbk. özvegye, *Ágnes* és *Magda* leánya, *őzv. Kovács Károlyné* ezds. özvegye és *Klára* leánya, *őzv. Márialaky Imréné* ezds. özvegye, *őzv. Besser Béláné* szds. özvegye. — A *m. kir. honvédség tényleges tiszti állományából*: *Alutáli Biró Jenő* és *Üregdy-Nagy László* alez., *vitéz nemes Pados András* alez. és felesége, *dr. Nyitrai Ferenc* hadbíró-szds., *dr. Korbor Endre* hadbíró-fhdgy., *Mezey Jenőné* gyógyszerészügyi igazgató és felesége, *Tarnay Szabolcs* alez. fia és *Hartai Nándorné* fhdgy. felesége. — Az *ellátást*

tást élvező m. kir. honvédtisztek, tisztí özvegyek és árvák közül: Kovács ny. t. bk. és felesége. A tényleges csendőrségi állományból: Erdélyi József II. alhdgy., Pál Sámuel alhdgy. és felesége, Pető Elek alhdgy. és felesége, Szilvási Gyula alhdgy. és felesége, vitéz Bőjte Péter alhdgy., Gálos Sándor szv. alhdgy., Deák András thts., és felesége, Aczel György thts., felesége, Mária és Ilona leányai, Orbán György thts., vitéz Varga József X. thts. és felesége, Péterfi Mihály thts. és felesége, Nagy János II. thts., felesége és János fia, Simon Ferenc thts. és Gyula fia, Oláh András thts., Orbán János thts., Szabó Sámuel, Mérei János, Lőrincz László és Lepsényi Zsigmond törm., Rátóti Péter cső., Nagy Sándorné III. szv. alhdgy. felesége, Fábán Dénésné thts. felesége, Lehoczky Jánosné fegyverszaki thts. felesége. — Az ellátást élvező csendőrségi állományú egyének, özvegyek és árvák közül: Kulcsár Károly ny. alhdgy. és felesége, Varga Ferenc ny. thts., Bóbis János és vitéz Börcsök Sándor ny. törm., Mészáros János ny. örm., özv. Wolf Mózesné thts. özvegye és özv. Gonda Ferencné szv. thts.

Dicséretet. A m. kir. csendőrség felügyelője dicsőő okirattal látta el a budapesti I. kerület állományában: Péter Miklós alhdgy.-ot, mert alárendeltjeit a fennálló utasítások és rendeletek figyelembevételével mellett igen jól vezeti. Szakasz területén a laktanya és belrend mindenütt mintaszerű. Úgy az oktatás, mint a katonai gyakorlati kiképzés tekintetében önképzés révén a gyakorlati képesség igen magas fokára jutott. A közbiztonsági szolgálat terén őrséit helyesen irányítja. Életfelfogása és világszemlélete a kiegyensúlyozott, derék, hazafias, magyar csendőr tükörképét mutatja. Lelkitulajdonosságait és képességeit alárendeltjeibe eredményesen tudta át-
títni; vitéz Farkas István thts.-t, mert mint őrsparancsnok, mozgalmassá örkörletében úgy a közbiztonsági szolgálatot, mint más különleges teendőit éveken át nagy szorgalommal, igen eredményesen látta el. — A pécsi IV. kerület állományában: Futó István alhdgy.-ot, mert szemléje során meggyőződött arról, hogy szolgálati állását igen jól tölti be. Alárendeltjeit a fennálló utasítások és rendeletek szellemében igen jól vezeti és neveli, őrséit úgy a közbiztonsági szolgálat, mint az oktatás és a katonai gyakorlati kiképzés tekintetében helyesen és eredményesen irányítja. Magatartása példaadó; vitéz Vereckei István thts.-t, mert szolgálati állását igen jól tölti be. Magatartása példaadó. Alárendeltjeit a fennálló utasítások és rendeletek szellemében igen jól neveli és helyesen irányítja. — A debreceni VI. kerület állományában: Tóth István I. alhdgy.-ot, mert 28 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatban nagy szorgalommal, szakértelemmel és buzgósággal igen eredményes tevékenységet fejtett ki, mint szakaszparancsnok alárendelt legénységének hazafias és katonai szellemben való nevelése és fegyelmzése terén igen jó eredményt ért el; Székely Lajos alhdgy.-ot, mert hosszú csendőrségi szolgálati ideje alatt különböző beosztásokban, de különösen mint szakaszparancsnok úgy a közbiztonsági szolgálat kezelésében, mint alárendeltjeinek vezetése és nevelése terén ernyedetlen buzgalommal és eredményesen működött; Sebestyén Antal thts.-t, mert hosszú csendőrségi szolgálati ideje alatt előbb a közbiztonsági szolgálatban, később pedig mint irodai segédmunkás teendőit mindenkor ernyedetlen szorgalommal, példás kötelességtudással, igen jó eredménnyel végezte; Galgóczi Albert thts.-t, mert hosszú csendőrségi szolgálati ideje alatt előbb a közbiztonsági szolgálatban, később pedig, mint irodai segédmunkás szolgálatát ernyedetlen szorgalommal, igen lelkiismeretesen és eredményesen látta el; Hegedűs Gyula thts.-t, mert a közbiztonsági szolgálat terén, különösen mint őrsparancsnok ernyedetlen buzgalommal és lelkesedéssel teljesítette kötelességeit. Alárendeltjeit szigorú, de méltányos bánásmóddal nevelte és igen jól befolyásolta; Várnai János I. thts.-t, mert hosszú csendőrségi szolgálati ideje alatt előbb a közbiztonsági szolgálatban, később mint segédoktató és irodai segédmunkás teendőit mindenkor nagy szorgalommal, odaadással, kötelességtudással és igen jó eredménnyel végezte; Kalmár Gyula szv. thts.-t, mert, mint a kerületi parancsnokság törzsgazdasági hivatalához beosztott irodai segédmunkás kötelességeit fáradhatatlan szorgalommal, teljes odaadással és pontossággal látta el. Magatartásával bajtársainak mindenkor jó példát mutatott. — A m. kir. debreceni 6. vegyesdandár parancsnoka dicsőő okirattal látta el: Román László debreceni VI. kerületbeli thts.-t, a nyomozó szolgálat terén elért kiválóan eredményes és hasznos teljesítményeiért. A székesfehérvári II. ker. parancsnoka dicsőő okirattal látta el: Csik György thts.-t, mert 16 évet meghaladó

csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén általában és 2 évet meghaladó irodai szolgálatban a kerületi segédőrségnél lankadatlan szorgalommal, igen nagy buzgalommal, lelkiismeretességgel és kötelességtudással igen eredményesen működött; Farkas Mihály I. thts.-t, mert 14 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt mint járőrvezető, majd mint őrsparancsnokhelyettes, 1933 július 1. óta mint a székesfehérvári 2. nyomozó alosztályhoz beosztott nyomozó, illetőleg alcsoportvezető különféle bűncselekmények felderítése és nyomozása körül fáradságot nem ismerő buzgalmat, az 1935. és a folyó évben több mindennapi bűncselekmény nyomozásán kívül a tatai bányamedencében történt sorozatos magzatelhajtási esetek, majd az érdi és bicsei betörések kiderítése alkalmával kimagasló tevékenységet fejtett ki. A súlyos bűncselekmények tetteseit nagy szaktudással, sok leleménységgel, kiváló szellemi és fizikai teljesítményekkel véghezvitt nyomozás által az igazságszolgáltatás kezére juttatta. A betörők kézrekerítése érdekében polgári ruhában végigkutatva a főváros bűntanyáit, a menekülőket előzőzésében pedig a főváros utcáin személyesen is részt vett. Alárendeltjeit az őt jellemző ügybuzgósággal, hazaszeretetre és kötelességű szolgálatra neveli, ugyanilyen irányban vezeti; Horváth Kalmár Lajos thts.-t, 14 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt, különösen az utóbbi időben, mint őrsparancsnok, alárendeltjeinek oktatása és fegyelmzése, valamint a közbiztonsági szolgálatban kifejtett eredményes tevékenységeért; Madarász Ferenc thts.-t, 13 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt, különösen mint őrsparancsnok, a szolgálat vezetése és irányítása, alárendeltjei nevelése és oktatása terén kifejtett igen eredményes tevékenységeért; Szabó István I. thts.-t, 13 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén, de különösen az utóbbi időben, mint rádió örkülönítményparancsnok, ezen különleges szolgálatnak vezetése és irányítása, alárendeltjeinek céltudatos vezetése és oktatása körül kifejtett igen hasznos tevékenységeért; Hívós János thts.-t, mert 14 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat, de különösen az utóbbi időben mint őrsparancsnok, nagy buzgalommal és igen eredményesen működött. Alárendeltjeit helyes irányban befolyásolja, neveli és jó eredménnyel oktatja; Gyirgis István szv. thts.-t, mert 15 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt általában, de különösen az utóbbi 7 év alatt mint osztálygazdasági hivatalhoz beosztott irodai segédmunkás, teendőit mindenkor pontosan, szakszerűen, előjárói megelégedésére, látta el; Szombath László törm. v.-at, mert 13 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén — példás magaviselet mellett buzgó és eredményes tevékenységet fejtett ki. Mint őrsparancsnokhelyettes, alárendeltjeire helyes befolyást gyakorolt; Patonai József törm. v.-at, mert 11 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt, igen jó magaviselet mellett, a közbiztonsági szolgálat terén buzgó és eredményes tevékenységet fejtett ki; Izsáki József törm. v.-at, mert 13 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt, kitartóan igen jó magaviselet mellett, a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett eredményes és hasznos tevékenységével, különösen mint őrsparancsnokhelyettes, alárendeltjeinek nevelésével, igen buzgó, nagy szorgalommal, szolgálatkészségével az átlagon felül emelkedett és ezáltal alárendeltjeire igen helyes irányú nevelő befolyást gyakorolt; Nagy István törm.-t, 16 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett eredményes és hasznos tevékenységeért és kifogástalan magaviseletével fiatalabb bajtársaira gyakorolt előnyös befolyásolásiért; Gy. Szél János törm.-t, mert 16 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt, jó magaviselet mellett, a közbiztonsági szolgálat terén igen eredményesen tevékenykedett; Tarró József törm.-t, mert 11 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatban igen buzgó és eredményes tevékenységet fejtett ki, önképzésében tanúsított szorgalmával és példás magaviseletével bajtársaira igen előnyös befolyást gyakorolt; Békefi József törm.-t, 14 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett igen buzgó tevékenységeért és példás magatartásával bajtársaira gyakorolt előnyös befolyásolásiért; Takács János III. törm.-t, mert 12 évet meghaladó szolgálati ideje alatt kötelességeit mindig nagy odaadással teljesítette. 1936. évben fáradhatatlan szorgalommal és kitartással, körültekintéssel párosult szaktudással, igen nehéz körülmények között 208 órán át folytatott nyomozással Nagyvásonyban és a környéken előfordult 19 rendbeli magzatelhajtás kiderítésében hathatósan közreműködött, 2

egyént elfogott és 21 egyént feljelentett; *Szabó Lajos I.* törm.-t, mert 15 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt példás magaviseletet tanúsított, köteleit lelkiismeretesen teljesítette. A bakonycsérnyei örskörletben előfordult 11 kiderítetlen eset kinyomozásánál mint járőrvezető és mint őrsparancsnokhelyettes hathatósan közreműködött; *Gulyás Sándor I.* törm.-t, 10 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért, valamint az önképzés terén tanúsított kiváló szorgalmáért; *Kondor András* törm.-t, 13 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt állandósult jó magaviselet mellett a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért; *Répási János* törm.-t, mert 13 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt különböző minőségben a közbiztonsági szolgálat terén odaadó buzgalommal és eredményes tevékenységgel működött; *Czili György* törm.-t, mert 12 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt, általában igen jó magaviselete mellett, a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett igen eredményes és hasznos tevékenységével, s mint őrsparancsnokhelyettes, igen buzgó és nagy szorgalmával, áldozatkészségével az átlagon felülemelkedett, miáltal alárendeltjeire igen helyes irányú nevelő befolyást gyakorolt; *Fábián József I.* törm.-t, mert 11 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt, példásan jó magaviselete mellett, mint járőrvezető az ácsi örsön, a közbiztonsági szolgálat terén buzgó és eredményes tevékenységet fejtett ki; *Zombori József* törm.-t, mert 14 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt, példásan jó magaviselet mellett, a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett eredményes és hasznos tevékenységével, különösen mint járőrvezető igen buzgó és nagy szorgalmával, szolgálatkészségével az átlagon felülemelkedett s ezáltal fiatalabb bajtársainak igen jó példát mutatott; *Szabó József IV.* törm.-t, 12 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén fáradságot nem ismerő odaadással teljesített buzgó és eredményes tevékenységéért és jó magaviseletéért; *Szakács Sándor* törm.-t 13 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén az átlagon felülemelkedő, igen eredményes és hasznos tevékenységéért és igen jó magaviseletével fiatalabb bajtársaira gyakorolt jó példaadásért; *Polgár Kálmán* törm.-t, 15 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt általában, de különösen az utóbbi években, mint járőrvezető nagy buzgalommal és igen eredményesen működött, amennyiben Takács Sándor röjtöki lakos sérelmére a röjtöki erdőben 1936 április 8-án orvvadászok által elkövetett szándékos emberölés kísérlet tetteit, ügyes és szakértelemmel vezetett, 75 órán át tartó nyomozás során kiderítette, a bűnleket beszerezte, a tetteseket pedig az igazságszolgáltatás kezére juttatta; *Pálfi János* törm.-t, mert 12 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén mint járőrvezető nagy buzgalommal és igen eredményesen működött. Mint ideiglenes őrsparancsnokhelyettes példaadó magaviselete mellett, alárendeltjeinek helyes irányban való nevelése és oktatása körül őrsparancsnokát hathatósan támogatta; *Molnár Vendel* törm.-t, mert 12 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt példás magaviselet mellett a közbiztonsági szolgálatban mint járőrvezető lelkiismeretességgel és fáradhatatlan buzgalommal működött. Mint ideiglenes őrsparancsnokhelyettes alárendeltjeinek oktatásában őrsparancsnokát hathatósan támogatta; *Nagy Sándor VII.* törm.-t 12 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat

terén mint járőrvezető — jó magaviselet mellett — elért igen eredményes tevékenységéért; *Böröndi Gyula* törm.-t, mert 13 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt, kitartóan jó magaviselet mellett, a közbiztonsági szolgálat terén általában, de különösen az utóbbi időben mint járőrvezető nagy buzgalommal és jó eredménnyel működött; *Havasi István II.* törm.-t, v.-at 16 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt, különösen az utóbbi időben mint őrsparancsnokhelyettes a közbiztonsági szolgálat terén nagy szorgalommal és buzgósággal kifejtett tevékenységéért, valamint alárendeltjeinek jó példaadással párosult helyes befolyásolásáért s őrsparancsnokának eredményes támogatásáért; *Fenyves József* örm.-t, mert 9 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt, példásan jó magaviselet mellett, a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett eredményes és hasznos tevékenységével, mint járőrvezető igen buzgó és nagy szorgalmával, szolgálatkészségével az átlagon messze felülemelkedett s ezáltal fiatalabb bajtársainak igen jó példát mutatott; *Soós Lajos* örm.-t 10 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt, de különösen mint a székesfehérvári nyomozóosztályhoz beosztott nyomozó különböző bűncselekmények nyomozása, a nyílt nyomozások megindításához szükséges támpontoknak polgári ruhában végzett puhatolás által való megszerzése és különféle, az ország rendjét veszélyeztető politikai mozgalmak felderítése során fáradhatatlan ügybuzgalomról, szakértelemről és leleményességről tett bizonyítást. Nyomozószolgálatban éveken át tanúsított dicséretes magatartásával párosult példás magaviselete és önképzésben kifejtett szorgalmáért és *Vági Imre* örm.-t 10 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt, az utóbbi időben mint a székesfehérvári nyomozóosztályhoz beosztott nyomozó, kitartóan igen jó magaviselete mellett, különböző bűncselekmények felderítése és nyomozása, különösen pedig az 1935. évi balatonmelléki sorozatos ékszerlopások kiderítése, a tettesek elfogása, a bűnlekek és a bizonyítékok biztosítása során polgári ruhában, fáradságot nem ismerő buzgalommal, kitartó ügyszereztől fűtött, szakértelemmel és leleményességgel párosult munkával dicséretes tevékenységet fejtett ki. — A debreceni VI. csendőrkörlet parancsnoka dicső okirattal látta el: *Bánai István* budapesti I. kerületi fegyvermesteri teendőket ellátására vezényelt fegyverszaki törm.-t, mert teendők mindenkor a legnagyobb szak tudással és igen jó eredménnyel végezte. *Keserő Lajos, Bertalan Antal, Tulipán István, Molnár Károly, Bárfai Pál és Bankó Lajos* thts.-ket, hosszas csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálat teljesítése, őrsparancsnoki minőségben pedig alárendeltjeik nevelése, vezetése és oktatása terén kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységükért; *Szabó Lajos I.* thts.-t, hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat teljesítése, őrsparancsnoki minőségben pedig alárendeltjeinek nevelése, vezetése és oktatása terén kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért; *Kemény Gyula* thts.-t, hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat teljesítése, őrsparancsnoki minőségben pedig alárendeltjeinek nevelése, vezetése és oktatása

A vidéki csendőrség előnyösen ismert szállítója

SÁNDOR REZSŐ

ÓRÁSMESTER, ÉKSZERÉSZ

NYIREGYHÁZA

TEL. 229

Elsőrendű márkás órák 5 évi jótállással, szebbnél-szebb ékszerek, ébresztő és fali órák, a csendőrség részére **reszletre** is. Választékot portómentesen küldök. Javításokat szakszerűen végzek. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Koszorú Imre

egyenruha szabó, a m. kir. csendőrség szakszárú-osztály szállítója

SZEKSZÁRD,
Alkotmány utca 18. sz.

Pontos szolgálat, pontos óra! Vásároljunk

Órákat

arany, ezüst ékszert, ajándék- és dísz tárgyakat

Tóth János

szakképzett órák és ékszerész

SZEKSZÁRD

Kérjen árjegyzéket.

Steyr-Puch-Everest kerékpárok!
10-15-20 pengős havi részletre!

Szigeti Károly Budapest,
V. Visegrádi utca 11/a. Emelet

terén kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért; *Bárany István, Gácsi József és Veres András* thts.-ket csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági, de különösen a nyomozó szolgálat terén kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységükért; *Kalmár Lajos* thts.-t hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat teljesítése, segédoktatóként pedig alárendeltjeinek kiképzése, nevelése és oktatása terén kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért; *P. Kiss Lajos* szv. thts.-t hosszu csendőrségi szolgálati ideje alatt előbb a közbiztonsági szolgálatban, később pedig irodai segédmunkái beosztásban nagy szorgalommal és igen jó eredménnyel végzett tevékenységéért; *Fodó István* szv. thts.-t hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt előbb a közbiztonsági szolgálatban, később pedig irodai segédmunkái beosztásban nagy szorgalommal és igen jó eredménnyel végzett tevékenységéért; *Nagy Lajos II. és Kiss György* törm. v.-at csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálat teljesítése, ideiglenes őrsparancsnoki minőségben pedig alárendeltjeik nevelése, vezetése és oktatása terén kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységükért; *vitéz Kéki Gyula* törm. v.-at hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat teljesítése, őrsparancsnokhelyettesi minőségben pedig alárendeltjeinek nevelése és oktatása terén kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért; *Várnai János II., Vida Antal, Orbán Lajos, Csécsi Ferenc és Högge József* törm. v.-at hosszas csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálat teljesítése, ideiglenes őrsparancsnoki minőségben pedig alárendeltjeik nevelése, vezetése és oktatása terén kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységükért; *Pálóczi Imre, Kolozsi János, Mágocs József és Balogh Áron* törm.-ket hosszas csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységükért; *Fekete József II., Eszenyi János, Szilágyi István, Komáromi Sándor és Mészáros János II.* törm.-ket hosszas csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálat teljesítése, őrsparancsnokhelyettesként pedig alárendeltjeik nevelése, oktatása és vezetése terén kifejtett működésükért; *Pócsi Sándor* törm.-t csendőrségi szolgálati ideje alatt előbb a közbiztonsági szolgálatban, később pedig mint irodai segédmunkái beosztásában nagy szorgalommal és igen jó eredménnyel végzett tevékenységéért; *vitéz Balázs Gusztáv* törm.-t hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt előbb a közbiztonsági szolgálatban, később pedig irodai segédmunkái beosztásában nagy szorgalommal és igen jó eredménnyel végzett tevékenységéért; *Lázár János* örm.-t csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat teljesítése, segédoktatóként pedig a próbacsendőrök kiképzése, oktatása terén kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért. — Nyilvánosan megdicsérte: *Varga Lajos II., törm. v.-at, Takács István, Vámos Bálint, Csomós Zsigmond, Leveles Mihály és Kövesdi Gyula* törm.-ket csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálat teljesítése, őrsparancsnokhelyettesi minőségben pedig alárendeltjeik nevelése és oktatása terén kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységükért; *Hunyadi Imre, Baltazár József, Alföldi Mihály, B. Borai Mihály, Polgár István, Boros Károly, Bujdosó László, Galambos Sándor, Tóth Sándor, Juhos Benjámin, Topa Jenő, Katona Péter, Mándi Zsigmond, Papp György, Szabó Elek* törm.-ket, továbbá *Balogh Géza II., Farkas Imre, Rádi Pál, Hegedüs Imre, Papp Miklós, Güllányi Sándor, R. Lengyel Péter, Korom Lajos, Demeter Mihály, Szabolcs István és Varga György* örm.-ket csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálatban kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységükért; *Juhász Zsigmond* törm. v.-at, *Gál András és Szanyi Béla* örm.-ket csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálatban kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységükért; *Varga László II.* törm.-t csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat teljesítése, segédoktatóként pedig a próbacsendőrök kiképzése és oktatása terén kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért. — A m. kir. felszerelési anyagraktár parancsnoka dicsérő okirattal látta el: *Apatóczy János* szv. thts.-t, a ruhatári szakmabeli műszaki szolgálatnak önszorgalomból való elsajátítása, valamint e szakmával kapcsolatosan reábizott munkálatoknak eredmé-

nyes ellátása terén teljesített kitünő szolgálataiért. — *Hajdúnánás megyei város testnevelési bizottsága* *Hargitai Gyula* debreceni VI. kerületbeli thts.-t, a leventeintézmény érdekében kifejtett s a rendes költelességteljesítésen jóval túlmenő, buzgó és fáradságot nem ismerő hazafias és eredményes támogatásáért dicsérő elismerésben részesítette.

Jutalmazások. A m. kir. belügyminiszter úr a debreceni VI. kerület állományában a következő pénzjutalomban részesítette az alábbiakat: *Bedő Ferenc, Bujdosó Imre, Tóth István I., Boldog József, Lidi Flórián, Székely Lajos, Boros István* alhdgy.-kat, *Kertész Ferenc* thts.-t 65—65 P; *Buzási Sándor* alhdgy.-ot 55 P; *Bertalan Antal, Szabó Károly II., Molnár Károly, Kiss Sándor III., Borbély Viktor, Hegedüs István, Bede József, Kassai Albert, vitéz Lőrincz Zsigmond, Kemény Gyula, Jánosfalvi (Kornya) Ferenc, Gombos Gyula, Szabó Lajos I., Gémes József, Orbázi Imre, Balázs András, Kiss Miklós* thts.-ket; *Csorba Mihály, Nagy István III.* törm.-ket 50—50 P; *Husi Lajos* alhdgy.-ot, *Keserő Lajos* thts.-t, *Tasnádi Ferenc, Németh Ferenc II., Csoma Károly, Czinege János* törm.-ket, *File Gábor, Juhas Imre, Mosolygó György* örm.-ket 30—30 P; *Papp Lajos* alhdgy.-ot, *Orbázi Imre, Török Péter* thts.-ket, *Papp Mihály, Tallodi József, Kiss Sándor IV., Hegyfalus András, Fekete Imre II., Ungvári József* törm.-ket, továbbá *Budavári József, Gönczi Antal, Simon Lajos és Sajó István* örm.-ket 20—20 P.

Elfogatása elől a halálba menekült. Július 16-án virradóra *Róth Sándor* román katonaszökevény *Tiszacsegén* a pénzügyőri laktanyába — a nyitott ablakon át — behatolt, 2 Frommer-Szó ismétlőpisztolyt és 40—50 darab töltényt ellopott és ismeretlen irányba elmenekült. Az elfogására kivezényelt csendőrajáró július 16-án, a hajnali órákban, üldözöbe vette. Üldözés közben *Róth* a járőrre két lövést tett, majd a kukoricásban elmenekült. Július 17-én, 10 óra tájban az egyik üldöző járőr *Róthot* 100 méternyire megközelítette és megállásra szólította fel. *Róth* látva, hogy nem menekülhet az ellopott pisztollyal halántékán lőtte magát és meghalt. A járőr tagjai nem sérültek meg.

Fegyverhasználat. Július 19-én a balkányi őrs állományába tartozó *Györfi János* örm. és *Sáfrány Elek* prbcsó-ból állott járőr a nyirábrányi 6/9. határór szakasz állományába tartozó *Balázs Mihály* határór elfogása alkalmával megtámadta. *Györfi* örm. a támadás elhárítására szuronyt használt és a támadó bal felsőkarját és oldalát megszurta. Orvosi vélemény szerint *Balázs* határór sérülése életveszélyes volt s ezért az őrs mentőkocsin a debreceni helyőrségi kórházba szállította. A járőr tagjai nem sérültek meg. A kivizsgálás folyamatban van.

Cserkész felszerelések

MAGYAR KIR. LŐPORÁRUDA

SZALAY ÉS RICHTER

Pécs, Király- és Mór-utca sarok

Telefon: 16—86, 25—41

Sport- és vadászati cikkek nagy raktára — Lőszeráruda és puska-műves műhely — Csillárok és villanycikkek — Rádió laboratórium — Kerékpárok és varrógépek — Egyenruházati felszerelési cikkek

Megkönnyített fizetési feltételek

Levente felszerelések

ÓRAK, ékszer, arany és ezüsti ajándék-
tárgyak a legnagyobb választékban
Adler Bélánál, Kaposvár
Olcsó árak és könnyített fizetési feltételek!

Cigányüldözés. A kartali őr állományába tartozó *Deák János* őrm. jv. és *Szöke* Illés cső.-ből állott járőr július 8-án, rendes szolgálat alkalmával, *Hévígyörk* község határában arról értesült, hogy *Farkas* László vasuti pályaoert egy cigánykaraván megtámadta és szolgálati helyéről elzavarta. A járőr az értesülés után azonnal a cigányok üldözésére sietett. *Hatvanban* a járőr *Vass* II. Imre szolgálatban álló m. kir. rendőrfőtörzsmestert felkérte, hogy bizalmi egyénként csatlakozzék a járőrhez. Az üldözést ezután körülte folytatták s a cigányokat *Hatvan* és *Hort* községek között megközelítették. A járőr a cigányokat megállásra szólította fel, mire a cigányok leugráltak a szekerükről, idős *Csóka* Kálmán *Vass* II. rendőrfőtörzsmesternek rohant, pusztakézzel bántalmazni igyekezett. *Vass* II. rendőrfőtörzsmester a támadás elhárítása céljából idős *Csóka* Kálmánt szolgálati kardjával a fején megvágta. *Csóka* Kálmán sérülése orvosi vélemény szerint 8 napon belül gyógyul. A járőr a cigányokat elfogta és a pestvidéki kir. ügyészségnek átadta. A kivizsgálás megindult.

Közúti baleset. A budapesti közlekedési őr állományából július 14-én a III. számú útszakasz leportyázására *Kalotai* Zsigmond thts. és *Hegedüs* Pál őrm. az F. 419. rendszámú motorkerékpáron, a szolgálati ténykedés megfigyelésére pedig az F. 000. rendszámú *Balilla*-gépkocsin *dr. Scheppel* László próbaszolgálatos fhdy. és gépkocsivezetőként *Magyar* József I. cső. indult szolgálatba. A Pestszentlőrinc—Vecsés közötti útvonalon *Hegedüs* Pál őrm. és *Magyar* József I. cső. az F. 419. rendszámú motorkerékpáron ültek, amikor az oldalkocsi, a hátsó összekötőcsavar elszakadása következtében a menetirányszerinti jobboldali árokba futott. A motorkerékpárt *Hegedüs* Pál őrm. vezette, aki a bukás következtében mindkét lábán kisebb zúzódást szenvedett, *Magyar* József I. cs.-öt pedig a mellkasán nyomás érte. A motorkerékpár megrongálódott. A kivizsgálás folyamatban van.

Náray—Berkó: „Légítámadás!” Ismeretlen veszélyekkel szemben az ember háromféleképpen szokott viselkedni. Vagy nem tud róla — ez a leggyakoribb — tehát nem is gondolkodik fölötte és nem érzi magát veszélyeztetettnak, vagy pedig tud róla, de akkor lebecsüli, vagy túlbecsüli. Nem tudnánk erre jobb, meggyőzőbb példát mondani, mint a légítámadás veszedelmét egy elkövetkezendő háborúban. A jámbor ujságolvasó, amikor adatokat olvas, hogy ez vagy amaz az ország hány ezer repülőgépre emeli legiflottáját, vagy megrémül, vagy pedig unottan keres „érdekesebb” hírt.

Mind a kettőt rosszul teszi. Nem szabad a légítámadásnak, vagy éppen a repülőgépnem még az említéstől is halálra rémülni, de tudomásul kell venni, hogy létezik és fenyeget. Tudni kell legalább annyit, hogy egész városnak szempillantás alatt való kiirtása és a föld színével egyenlővé tétele csak rémmese, de viszont komoly valóság, hogy a jövő háborúja nem fog lövészárkokra korlátozódni s hogy ma már nincs veszélyes

hadszintér és békés háterszág, csak félelmetes technika van, amely azonban nemcsak támadó, hanem védekező irányban is fejlődik. Tehát: félni jó, de megijedni nem szabad, mert aki megijed, elveszett.

Körülbelül ebben lehet összefoglalni azt, amivel a légítámadásról ma már nemcsak a honvédelem szempontjából, hanem saját egyéni érdekében is mindenkinek tisztában kell lennie. Sok munkát olvastunk erről, népszerűt és tudományosat, de most került a kezünkbe az első könyv, amelyik ott fogja meg a kérdést, ahol kell. *Vitéz Náray Antal* alezredes és ifj. *Berkó István* százados urak: „Légítámadás!” című munkája joggal igényt tarthat arra, hogy a légiháború népszerűen tudományos katekizmusának tekintsük. Nem szakemberek, hanem a nagyközönség számára készült, kerül tehát minden felesleges elméletet, de annál több benne a gyakorlat, a kézzelfogható. Aki elolvassa, nyugodtan elmondhatja, hogy mindent tud, amit egy nem szakembernek tudnia kell s hogy adott esetben nem fog tanács-talanul jajveszékélni. Ez pedig már nagy eredmény lesz, mert a légítámadás anyagi veszélyével legalábbis egyenlő az erkölcsi veszély, a pánik és a fejvesztettség, ami egyébként „az erkölcsi ellenállás megtörése” címén minden légítámadásnak egyik bevallott célja is.

De a könyvnek a nagyközönség szempontjából való hasznát össze sem lehet hasonlítani a haszonnal, amellyel a csendőr forgathatja. Jól tudjuk, hogy háború esetén a csendőrségre főleg a polgári légvédelem terén nem könnyű feladatok hárulnak. Ha mindenkire érvényes legelső szabály, hogy ne veszítse el a fejét, a csendőrré kétszeresen az, hiszen neki nemcsak magáért, sőt elsősorban nem magáért, hanem a közösségért kell helytállania. A tennivalók nem ismeretlenek a csendőr előtt, de ha azokat úgy akarja együtt látni, hogy mindenre azonnal kimerítő, de azért világos és könnyen megérthető feleletet kapjon, hogy akár tanulásnál, akár pedig a végrehajtásnál mindent azonnal és könnyen megtaláljon: szerezze meg a „Légítámadás!”-t, mert a szerzők a nagyközönség felvilágosítása mellett ezt az utóbbi célt: a légoltalom irányító és végrehajtó szervezetének igényeit is kifejezetten szem előtt tartották. Csendőriskolák, oktatásra hivatottak a munkát tansegédletül is kiválóan használhatják.

A könyv három részből áll. Az I. rész ismerteti a légítámadások történetét az első hadirepülőtől napjainkig, a veszélyeztetett területeket, a légítámadás célját és módjait, a hadirepülőgépek szerkezetét, válfajait, fegyverzetét és végül a vegyi háborút. A II. rész a lég-

Hegedű, Harmonika, Tárogató, Gramofon, Rádió

és az összes hangszerek legjobbak itt a magyar gyárban kaphatók
Csendőröknek részletre is

MOGYORÓSSY HANGSZERMESTER

Budapest, VII., Rákóczi-út 71. Árjegyzék ingyen.

A csendőrség tagjainak évtizedes beszerzési forrása

KÖZPONTI VÁSZNÁRU és KELENGYEVÁLLALAT CZEISLER LIPÓT

Budapest, VI, Izabella-utca 69. (Saiát ház)

Vásznak, kelengyeneműek, ingek, férfi- és női szövetek, paplan, szőnyeg, függöny stb.
8-10 havi kedvezményes folyószámla-hitelre

tartós, modern kivitelben, kényelmes részlet-fizetésre kapható:

BÚTOR

KISIPARI TERMÉKEK BÚTORCSARNOKA RT.
Budapest, VII., Dohány-utca 66. sz.
Fióküzlet: VII., Péterffy Sándor-u. 40. Hernád-u. sarok.

MERCEDES ÍRÓGÉP

megbízhatósága vitán felül áll. A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételekkel.

Vezérképviselőt:

ÍRÓGÉP BEHOZATALI RT
Budapest, V, Nádor u. 24

védelem alapelveivel, a jelzőszolgálattal, az elhárító légvédelemmel, a légoltalommal, óvóhelyekkel, légiriadóval, a lakosság légvédelmi kiképzésével és a légoltalom végrehajtásával foglalkozik. A III. részben a gázháború tudnivalóit találjuk, alapelveitől kezdve az egyéni- és tömeggázvédelmet, a műszaki oltalmat, óvóhelyeket, az állat- és növényvilág gázvédelmét, a gázok felderítését, a gáztalanítást és végül a gáz- és gyújtóbombák sebsültjeinek nyújtandó első segély tudnivalóit találjuk.

Több, mint háromszáz oldal szöveg, százhusz kép, igen sok szövegábra, térképvázlat és táblázat: ez a „Légítámadás!”. A Királyi Magyar Egyetemi Nyomda kiadásában jelent meg, igen szép kiállításban, díszes egészsvázon kötésben. Ára 8.— pengő. A közérdekre való tekintettel igen helyesen cselekszik a csendőr, ha a könyvre a testületen kívülálló érdeklődők figyelmét is felhívja.

Szent-Gály Dezső őrnagy: Az én utam c. verskötete Keszthelyen jelent meg Sujánszky László nyomdájában. Aki szereti az életet nyitlan, kendőzés nélkül látni, ezekből a versekből tanulhat. Érdekes, egyéni írások, az igazi verseknek ez a legfőbb alapeleme végig megvan bennük. Verskedvelő embernek, aki nem csak rímeket és színeket keres a költeményekben, csemege ez a kiállításában is finom könyvecske, de eltűnődhetik mellette az is, aki nem született versolvasó. Sajátosan kesernyés, néha fanyar az íze ezeknek a verseknek, a kesernyés íz mögött azonban érdekes, mély gondolatok vannak, amelyek oda-odatapintanak az olvasó lelkére: ember, mindig csak ember maradsz, meg se próbáld a földtől magasabbrajutást, mert egyszer úgyis a porba zuhansz! Szerénységet, emberi alázatot mindenestre lehet tanulni ebből a verskötetből, amelyben az ember lényegesen őszintébbre van levetkőztetve, mint amit a mindennapok sokrétű hazugságruhája mutat. A kötet ára 1 P, megrendelhető a kiadó nyomdánál.

Csendőrségi Közlöny 14. szám. Személyes ügyek: *Legfelsőbb elhatározás.* A budapesti I. kerület állományába tartozó Kiss András törm., a debreceni VI. kerület állományába tartozó Takács Imre törm. és a pécsi IV. kerület állományába tartozó Somogyvári (Schäffer) Henrik cső. a *Kormányzó Úr Ó Főméltósága* által 1936 május 24-én vitézekké felavattatván, a „vitézi” jelző használatára és a vitézi jelvény viselésére jogosultak. Miniszteri rendeletek. Kinevezett: Kontra Kálmán szds. a közlekedési- és híradóosztály parancsnokává Budapesten; Kisbóai Déce Károly g. szds. a budapesti II. osztályparancsnokság gazdasági hivatal főnökévé; Dienes Andor g. fhdgy. a szombathelyi osztályparancsnokság gazdasági hivatal ideiglenes főnökévé. Beosztott: Bartos Ödön fhdgy. a közlekedési- és híradóosztály parancsnokának helyettesévé Budapesten; Pápay Ferenc I. fhdgy. osztálysegédtiszt minőségben Szolnokra; vitéz Ásvány Mi-

hály g. szds. a m. kir. csendőrség szabályzszerkesztő és tanulmányi bizottságának tagjává Budapestre. Áthelyeztetett: *Inczédy* Agoston szds. előadótiszt minőségben a kerületi parancsnokság törzséhez Szegedre; *Harlay* Rezső szds. szárnyparancsnoki minőségben Orosházára; vitéz *Várbogayai és Nagy-madi Bogyay* Kamill szds. szárnyparancsnoki minőségben Szentesre; *Sipos* Lajos g. szds. előadótiszt minőségben a belügyminisztérium VI/b. (számvevősségi XII.) osztályába Budapestre; *Tarnay* Ferenc g. szds. gazdasági hivatalfőnöki minőségben a debreceni osztályparancsnokság gazdasági hivatalához Debrecenbe; *Corvin* János g. szds. előadótiszt minőségben a budapesti I. kerület törzsgazdasági hivatalához Budapestre; *Dudás* László g. szds. gazdasági hivatalfőnöki minőségben a kecskeméti osztályparancsnokság gazdasági hivatalához Kecskemétre; *Kapor* Aurél g. szds. előadótiszt minőségben a miskolci VII. kerületi parancsnokság törzséhez Miskolcra; *Náday* Ferenc g. szds. gazdasági hivatalfőnöki minőségben az egri osztályparancsnokság gazdasági hivatalához Egerbe. Létszám felett vezetendő: *Alföldi* Antal szds., a szegedi szárnyparancsnok helyettese, állományilletékes kerületénél. (Egészségi szempontból.) Áthelyezések és áthelyezési időpontok hatálytalanítása: vitéz *Sarlay* István, *Harlay* Rezső és *Alföldi* Antal szds. áthelyezése és *Kulcsár* Lajos fhdgy. áthelyezésének időpontja hatálytalanított. Névváltoztatás: *Ratkovics* Géza prb. cső. családi nevét „*Rendes*”-re változtatta belügyminiszteri engedéllyel. Szabályrendeletek. 1936. év III. évnegyedében használandó közúti adójegyek. *Batár* Antal alhdy. „V. osztályú Magyar Erdemkereszt” adományozásáról szóló „Rendelvény”-ét elvesztette. Ervényletlenített. Ertesítés. Folyó évi augusztus 1-től a gödöllői örökönítmény parancsnokság és az oda beosztottak hivatalos és magánpostáját „*Gödöllő, postafiók 35.*” az osztály, szárny és őrs, valamint az oda beosztottak hivatalos és magánpostáját pedig „*Gödöllő, postafiók 47.*” címre kell küldeni. Pályázat a m. kir. csendőrség állami rendszerű altiszt létszámában vidéken megüresedett négy II. osztályú altiszt és egy kiegészítő szolgai alkalmazásra.

Balatlonellén csendőrtiszt az idény végéig 2 szoba, üvegezett veranda és összes mellékhelyiségekből álló, teljesen felszerelt komfortos villa jutányos áron átadó. Folyóvíz, ágy-neműhasználat. Cím a szerkesztőségben.

Nyugállományú csendőrtiszt mezei-vadóri állást kaphat vitéz *Tóthfaludy* Aladár uradalmában (Sárszentmihály, Fehér m.). Javadalmazás: lódíj, feljelentési jutalom és a szokásos természetbeni járandóság. Ajánlkozik a következők címre írjanak: Budapest, VIII., József-körút 52. Tel.: 1-340-57.

Testhelyi Domokos törzserőstestert kéri Harmath Ferenc testőrtörzserőstestert (Budapest, Királyi-vár, katonai iroda), hogy a címét közölje vele.

Óbudán, a Táborhegyen, a villamosmegállótól 5 percre, csak tényleges vagy nyugállományú csendőregyén részére eladó egy 626 négyszögletes telek, négyszögölként 15 pengőért, kedvező fizetési feltételekkel. Felerészben is megkapható. Érdeklődni lehet Kúrti Gergely tiszthelyettesnél (Budapest, I., Böszörményi-út 21.)

Vámos Pált, aki mint próbacsendőrt a nyíradonyi őrsön szolgált, személyes ügyben keresi Kereszturi József volt őrmester (Kállósejmen). Kéri, hogy címét közölje vele.

Eladó 1 darab „Remington Portable” gyártmányú, alig használt írógép. Ára 180 pengő, ami három részletben is törleszthető. Érdeklődők írjanak Márton Bálint ny. tiszthelyettes (Mándok, Határórlaktanya) címére.

Órat, ékszer, látszerészeti cikket

vásároljunk

Schwarz Testvérek szaküzletben EGER

Széchenyi utca. Kedvező fizetési feltételek.

Kerékpárok • Busák Imre
Varrógépek
Írógépek • EGER, Kaszinó utca

A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek.

RÁDIÓ = CSICLÁR = FOTO

szaküzlet. Villanyszerelési vállalat. Szabott árk. Kedvező fiz. feltételek. Vásároljunk **Rudolf Gusztáv szaküzletében Eger, Széchenyi utca és Érsek utca sark.**

ELŐLEGNÉLKÜLI RÉSZLETFIZETÉSRE

SEZLONOK TAKARÓVAL P 65-től
EBÉDLŐSZÖNYEGEK P 28-tól

Fotelágyak, paplanok, vasbútorok, futószyonyegek, fehérneműváznak, ruhaszövények. „Baross” Szönyeg- és Kárpitosüzlet

Budapest, VIII., Baross-utca 74. sz.

A m. kir. csendőrség tagjainak árendemény!

Mielőtt vásárol, tekintse meg raktárunkat!

ahol megtalálja a legnagyobb választékot férfi és női szövet, selyem, vászon-, ágy- és asztalneműben, függöny, átvető, paplan, bőrvászon és linoeumban. Magyar és keleti perzsa szönyegek, futó- és asztali szönyegek minden kivitelben, flanel-, gyapjútakarók a legolcsóbb árban kaphatók.

HIRSCH és POLLÁK cégnél, PÉCS Irgalmasok-u. 4

Takarékossági könyvre 6—7½ havi hitelt nyújtunk.

SZEMÉLYI HÍREK.

Előlépett az őrsparancsnokképző iskola elvégzése után törzsőrmesterré (vizsgázott) *Ferencz József* budapesti I., *Molnár József* I. debreceni VI. és *Varga István* miskolci VII. kerületbeli őrmester.

Szakaszsparancsnoki teendőikkel megbízták: *Szalai János* miskolci VII. kerületbeli thts.-t.

Új őrsparancsnokok a budapesti I. kerületben: *Szilágyi Sándor* t. v.; a pécsi IV. kerületben: *Szabados György* és *Ördög János* t. v.; a szegedi V. kerületben: *Csik Ferenc*, *Börscsök János* és *Szikes András* thts.; a miskolci VII. kerületben: *Dallos Ágoston* thts.

Házasságot kötöttek a budapesti I. kerületben: *Lengyel László* fhdgy. *Bolgár Mária*-Etelka-Franciska úrhölgygel Budapest, *Szabó Géza* thts. *Kerekes Kornéliával* Tokodon, *Csányi Imre* thts. *Pintér Teréziával* Isaszegen, *Rékási István* t. v. *Dänninger Teréziával* Dunaharasztn, *Takács Béla* t. v. *Novák Rozáliával* Boconádon, *Horvácsi Imre* t. v. *Horváth Máriával* Örkényben, *Adám Jenő* t. v. *Matyas Katalinnal* Szirákon, *Horváth György* t. v. *Bula Margittal* Gyermelyen. A székesfehérvári II. kerületben: *Bognár József* t. v. *Mátyás Idával* Mecselyen. A szombathelyi III. kerületben: *Balázs Máté* t. v. *Landy Ilona*-Gabriellával Pácsán, *Salamon János* t. v. *László Ilkával* Pápán, *Csap Mihály* t. v. *Budás Katalinnal* Gyulán. A pécsi IV. kerületben: *Kender Imre* thts. *Dancsa Máriával* Bátán, *Szárdi Demeter* t. v. *Stier Juliannával* Bátán, *Tari János* t. v. *Helenbái Etelkával* Bonyhádon, *Botló Vince* t. v. *Parzer Irmával* Magyaróváron, *Gonda Pál* t. v. *Steinmetz Máriával* Bácsalmáson. A szegedi V. kerületben: *Salamon János* t. v. *Mózes Erzsébet* Gyulán, *Molnár Pál* t. v. *Némethy Emiliával* Hatvanban, *Fazekas János* t. v. *Palcsó Ilona*-Antóniával Budapest. A debreceni VI. kerületben: *Kövesdi András* thts. *Pethő Erzsébet* Kemecsen, *Baráth György* t. v. *T. Tóth Máriával* Kállósejében. A miskolci VII. kerületben: *Marsi Mihály* t. v. *Orosz Irén*-Juliannával Mezőkövesden, *Mészáros József* t. v. *Karaj Erzsébet* Sárospatakon, *Labancz József* t. v. *Szücs Margittal* Tiszafüreden, *Molnár Pál* t. v. *Mátyus Ilonával* Gesztelyen.

Családi hírek. Született a budapesti I. kerületben: *Herczeg Ferenc* thts.-nek *László-Endre* nevű fia, *Koncz István* thts.-nek *István-János* nevű fia, *Nagy István* VII. t. v.-nak *Eva-Mária* nevű leánya, *Tasi István* t. v.-nek *Ibolya* nevű leánya, *Kövári Pál* t. v.-nek *Tihamér-Pál* nevű fia, *Adám Miklós* t. v.-nek *Mária-Terézia* nevű leánya, *Nagy R. Imre* t. v.-nek *Ilona-Aranka* nevű leánya, *Szabolcs Ferenc* t. v.-nek *Mária* nevű leánya. A székesfehérvári II. kerületben: *Csete Lajos* thts.-nek *Dezso-László* nevű fia, *Lengyel Mihály* t. v.-nek *Margit-Erzsébet* nevű leánya, *Magyar Mihály* t. v.-nek *József* nevű fia. A szombathelyi III. kerületben: *Szabó Lajos* II. alhdgy.-nak *Lajos-István* nevű fia, *Bebesi László* thts.-nek *József-Sándor* nevű fia. A pécsi IV. kerületben: *Farkas József* I. thts.-nek *József* nevű fia, *Demeter Imre* t. v.-nak *Imre* nevű fia, *Hegyesi Sándor* t. v.-nek *Jolán-Julianna* nevű leánya. A szegedi V. kerületben: *Pál Lajos* thts.-nek *Sándor-Antal* nevű fia, *Györöki László* thts.-nek *László-Lajos* nevű fia, *Dombóvár Gyula* t. v.-nek *Ilona-Franciska* nevű leánya. A debreceni VI. kerületben: *Hajdu László* alhdgy.-nak *Károly* nevű fia, *Gémes József* thts.-nek *Julianna-Erzsébet* nevű leánya, *Bérczes Mihály* t. v.-nek *Mihály-Zoltán* nevű fia, *Varga Márton* t. v.-nek *Gyula-Lajos* nevű fia. — Meghalt: *Villányi Sándor* budapesti I. kerületbeli alhdgy. felesége, szül. *Babó Józsa*, Budapest; *Magyar Mihály* székesfehérvári II. kerületbeli t. v. felesége, szül. *Walter Irén* és *József* nevű fia, Fertőrákoson.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kéziratos hasábnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. A közlemények fogalmazási átciszolásának és ha szükséges, tartalmi módosításának, valamint a törlés és kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak. Aki azt akarja, hogy közleményét változtatás nélkül közöljük, írja rá a kézirat oldalára piros írónal: „Szószzerinti közlését kérem!” A kéziratot kérjük a papírnak csak egyik oldalára, félhasábosan, írógéppel kettes sortávolságra, kézírással pedig jól olvashatóan és nem túlsűrű sorokban írni. Olvashatatlan kézírással nem foglalkozunk. A kéziratokban semmiféle rövidítést nem szabad használni. Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megcímzett és válaszbellyel ellátott borítékot mellékel. Kéziratok sorsáról szerkesztői üzenetben adunk választ. Fényképfelvételek beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének írásbeli nyilatkozatát, hogy a felvételnek a szokásos tiszteletdíj ellenében való közléséhez hozzájárul. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük, de tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad másutt közölni. sem pedig utánnyomatni. A nyomdai korrektúrát mi végezzük, korrektúralevonatot csak kivételes esetben adunk. Szerzőink különnyomataikat közvetlenül a Stádium-nyomda igazgatóságától (Bpest, VIII., József-körút 5.) szíveskedjenek megrendelni, amely azt velünk kötött szerződésének árszabása szerint köteles elkészíteni. Minden hozzánk intézett levélre válaszolunk, de csak szerkesztői üzenetben; magánleveleket akkor sem írunk, ha a beküldő válaszbellyel mellékel. Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az álló-

Szövet, selyem, vászonruha, kész nőikabátok és ruhák gyermekruhák és kelengye, fehérnemű, cipő és divatcikk, szőnyeg, függöny, paplan kötött- és szövöttáru, sportcikk szükségletét szerezze be a 100 év óta fennálló

Megbízható minőség, módosítás, kedvező árak, kedvező feltételek!

Pirnitzer József és Fiai

aruházában, Szekszárd

SÁGI GYULA és FIAI

divatnagyrúháza

Székesfehérvár

Alapítva 1853-ban.

Hatalmas raktárát fehérnemű, szövet, vászon, szőnyeg, női kelengye, stb ajánlja a m. kir. csendőrség tagjainak

Kedvező fizetési feltételek

Alku nélkül bútor szabott áron:

NAGY ZSIGMOND VI., Lázár ucca 3.

Árak a bútoron.

ÍRÓGÉP

új és újjáépített hordozható és nagy irodai írógépek

HUNGÁRIA és RHEINMETALL

hordozható írógépek tökéletes kivitelben, messzemenő jótállással

FORBÁTH és RÉVÉSZ

Budapest, V., Bálvány-u. 26. — Tel.: 1-102-19

A m. kir. csendőrség tagjainak árengedmény és kedvező fizetési feltételek

máshelyet is fel kell tüntetni. Névtelen levélre nem válaszolunk. Hozzáunk intézett levelet szolgálati útra nem terelünk, azok tartalma vagy beküldöik: kiléte felől senkinek sem adunk felvilágosítást. Jeligéül legcélszerűbb kisebb helység nevét vagy ötjegyű számot választani. Annak, aki jeligét nem jelöl meg, nevének kezdőbetűi és állomáshelye alatt válaszolunk. Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőrségi Lapok”-rovatban válaszolunk. Előfizetést csak a csendőség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugdíjállományú tagjaitól fogadunk el, másoktól nem. A csendőség tényleges és nyugdíjállományú legénységi egyenlei az előfizetési díj felét fizetik. Előfizetni csak legalább félévre lehet. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert felszólítást nem küldünk. A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.342 számú postatakarékpénztári csekk-számlájára befizetni. Címünk: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest. I., Böszörményi-út 21. szám.”

K. 29. Mivel az ügy a közigazgatási bíróság előtt van, céltalan volna részletesen foglalkoznunk vele. Ha a közigazgatási bíróság elutasítja, akkor abba bele kell nyugodnia, nincs továbbviteli lehetőség. Öszintén szólva csodálkozunk, hogy csak 15 évi hallgatás után jutott eszébe tenni valamit. Természetes, hogy most már nem mehet simán a dolog, de még azon sem lehetne csodálkozni, ha egyáltalában nem menne. 2. Ami önnel történt, az közös sors valamennyi kortársával: Trianon. Azt azonban nem helyeselhetjük, hogy arra a bizonyos tisztviselői mivoltára hivatkozik, ez volt igazából rangfokozás. Ha ez nem lett volna, Trianon sem lett volna. Ami a volt próbacsendőrei előhaladását illeti, azon egy 72 éves embernek nem szabad keseregnie. Ilyen korban tudomásul kell venni, hogy az idő mások fölött is eljár s bizony közben a próbacsendőrből őszhajú alhadnagy lett. Nem értjük, mi van ezen keseregni való? Egészen másként hangzik már, amit a csendőrmultjával kapcsolatban leír. Ezek tiszteltreméltó érdemek, nem is hisszük, hogy jószándékú ember meg ne becsülje azokat, de a mostani szegénységünkön és nyugdíjrendelkezéseinken ez sem változtathat. Azt ajánljuk tehát, hogy amit a magyar sors mindannyiunkra ráért, viselje ön is megadással. Örüljön annak, hogy régi tanítványaiból is derék emberek lettek, gondoljon büszke önértékeléssel a szép csendőrelétre és ha még egészsége is van, akkor mondjon el mindennap egy hálaadó imát, hogy ilyen magas korban ennyi szépségben és jóban lehet része. 3. Nem látjuk célravezetőnek.

55555. 1. A kard és szurony nyereghez erősítése rendezés alatt álló kérdés. 2. Lekszikonválaszt kap. 3. A mente helyét is szabályozzák. A magánúton készített ruhák kihordási határideje 1935 végén lejárt. Fehér vászonnadrágot szabad viselni (4—1935. Cs. K.).

Auditor. Elég baj az, hogy ennyi év után polgári egyenektől kell megtudnia, hogy az igazolt hadifogság ideje is számításba jöhet a Károly csapatkereszt odaítélésénél. Rendfokozatából azt látjuk, hogy régi tagja a csendőségnek, ilyen kérdésekben tehát önnek többet kellene tudnia, mint a civileknek, akik a H. K.-t és a Cs. K.-t messziről sem látják. Bizonyára néztek egy nagyot, amikor látták, hogy mégis ők a jártasabbak katonai dolgokban. Ha csak az üzeneteinkbe néha belenézett volna, akárhányszor ilyen válasz megüthette volna a szemét, így azonban most már elkésett vele, mert az ilyen kérelmek határideje 1936 június 30-án lejárt. Higye el, nem is sajnáljuk érte.

Rába vidéke. 1. A közzéadalkodások vezetésére vonatkozó határozványok 29. pontja sorolja fel azokat az eseteket, amikor a napibetétet részben vagy egészben vissza kell fizetni. A levelében írt eset nem szerepel a pontok között. Táskaelelmélet pedig csak akkor követelhet, ha a többiek is visznek. 2. Olvassa el az 1930. évi 8. számunkban közölt 49.

lekszikonválaszt. Azt különben is tudni kell, hogy a Szut. az irányadó. 3. Valamennyien kötelesek aszerint, ahogy az ös-parancsnok elrendeli. Nem jó jel, ha az ilyen kötelezettségeket firtatják, valami hiba van ott önkéni.

Magyaróvár. Pontosan a 24. pont 3. bekezdésére szabott eset. Hogy lehet ez vitás?

B. J. thts, Balatonboglár. Írjon a következő címekre, de de most már sürgősen: 1. M. kir. kertészképző iskola, Baja; 2. Fővárosi kertészképző iskola, Budapest, Egresi-út. Kérjen tájékoztatást. Ha sikerül, okos megoldás lesz. Nemrégiben találtunk a nyomdában egy szedőt, akinek csendőr az apja. Öröm nézni az ilyen egészséges nevelést, bár csak mindenféle ilyen csendőr-gyereket látnánk a sok reménytelen irnokjelölt helyett.

Ny. áll. csendőr. Ott van a gazdasági hivatal, kérjen felvilágosítást, mert a levele szerint valami zavar van a feljegyzés körül.

Sáfrány Benjamin ny. őrm., Boconád. Alkalmilag megjelenjen be a gazdasági hivatalhoz és olvassa ott el a 7000/M. E. 1925. sz. kormányrendelet 70. pontját. Látni fogja abból, hogy a feleség szüleit nem tárgyalja a rendelet, kéri azonban mindent szabad. Megírhatja persze, hogy milyen okok kényszerítik a kérésre. Hogy aztán sikerül-e, azt nem tudhatjuk. A 30 f. bélyeget lapunk javára bevételezzük. (Kérjük a tarmérai őrsöt, alkalmilag továbbítsa ezt az üzenetünket.)

Öszirozsa. Foglalkozási időn kívül a legénységi szoba az otthona s ha meleg nyári napon a zubbonyát leveti, az természetes. De már a laktanyaablakon ingujban kikönyökölni és szomszédasszonyomra szemlélődni, ez nem csendőrségi viselkedés. Jól tette, aki tiltotta.

Hargita. Köszönjük a figyelmet, nagyon jó képek. Kérjük a többi is, azokat majd külön kezeljük és közlés után visszaadjuk.

Talpra magyar! Szűk határidőt szabott. Olvassák el a következő lekszikonválaszt: 1932—55. sz., 1934—99. sz. A keresett címetek ugyanerre a jeligére fogjuk megújítani.

Nagyecsed. A mostani szabályok értelmében meg kell várnia az őrmesteri rendfokozatot.

Tura. Veszprémi népgondozó.

Tótok. 1. Lekszikonválaszt fog kapni. 2. Keresse meg az 1930—3. Cs. K.-ben és 4—1935. Cs. K.-ben megjelent s erre vonatkozó rendeleteket.

D. L. őrm., Ukk. A lap szempontjából már régi az esemény ahhoz, hogy képet közölhessünk róla. Különben jól megfogott képek, egyik-másik mindenképpen igen jó, a többi kicsit homályos.

Szebb jövőt. Csak a háborús emlékéremmel van ilyen rendelkezés, az is különleges feltételek mellett. A levelében tárgyalt megoldásra nincs lehetőség.

Tüskevár. Keresse fel az illetékes árvaszéket, ott kell megbeszélni az ügyet, mert csak ők tudhatják, hogy az adott esetben mi áll a gyermek érdekében. Szándékát helyeseljék, mert benne van a kötelesség tudata. Így önként is jobb lesz erkölcsi, de még talán anyagi szempontból is.

Bádoki Soós Pál ezds címe: Budapest, I., Szent György-tér 3. sz.

**KOMBINÁLT
BERENDEZÉSEK**

BUDAPESTI BUTORSZALON K.F.T.

BUDAPEST, VIII., BAROSS-UTCA 21. SZ.

Nagy választék. Kedvező részletfizetésre!

Képviselelőnk rajzokat meghívásra díjmentesen bemutatja.

**HÁLÓK
EBÉDLŐK
ÚRISZOBÁK**

Kerékpár, varrógép

motorkerékpár, grammoson, rádió legoalcsóban, kedvezményes fizetési feltételek mellett.

Rotter Sándor és Társa

„Csepel” gyári lerakat

Békéscsaba, kat. bérpalota

Szakkeresztől tanított műhely

Cipőt

megbízható minőségben,
elsőrendű kivitelben,
mértányos áron vásároljunk

Pollák

cipő-
árúházaiban

Pécs

Irgalmasok-utca

A „Takarékosság” tagja

K. F. ny. thts, Ráckeve. Ezt írja: „Le sem tudom írni, hogy én milyen nehezen várom a lap érkezését. Mikor a csendőr nyugdíjba megy, a lap az egyedüli kapocs, ami oda-füzi a volt testületéhez, máskülönben árvának, elhagyatottnak érzí magát.” Ennek örülünk, egyben azonban téved. Aki így érez, annak a csendőrség nem „volt” testülete, hanem valószínű testülete, amíg csak él. Csak annyi a különbség, hogy nem egyenruhát, hanem a pihenés polgári ruháját viseli. El-jen jó egészségben sokáig, most már meg lesz rendesen a lapja is, mert a nyomdában rendbehoztuk a címszalagját. A hiányzó példányokat postán elküldöttük.

Balaton. Nézz meg a csendőrségi zsebkönyvben a berettyóújfalusi szárnyparancsok nevét. Megváltozott.

G. törm. v., Szombathely. Nagyon jó képek, de okunk volt rá, hogy ne közöljük. A múzeumnak adjuk.

Arad. Jól sejtik, de részleteket nem írhatunk róla. Örö-mük mindenestre lesz benne. Bizonyára még ebben az évben. A Gyakorlati Tanácsadóhoz fűzött javaslatai figyelmet érdemelnek. Eltesszük.

Miskolc. A megszakítás már nem lehet akadálya a beszámításnak. Ha tényleg van oka, hogy nem számíthatják be, másutt a hiba. Valószínűleg a szolgálati idő igazolásában. Az még nem jelent semmit, hogy állományparancsban annak idején letárgyalták, mert most újból felülvizsgálták az összes ilyen adatokat. Nem kívántak öntől újabb igazolást? Az nem árt-hat, hogy a közigazgatási bírósághoz ment, az a hivatása en-nek a bíróságnak, hogy ilyen ügyekben döntsön. Ha valami-ben kétsége lesz, szívesen adunk újabb részletek alapján újabb felvilágosítást.

Bízva bízzál! Nem, arról szó sem lehet. A mostani sza-bályok szerint a 30. életévét be kell töltenie.

Trianon. Lekszikonválaszt kap.

Tanulságos. Kevesen gondolnak erre, igen ravasz ember lehet az atyafi, aki ezt ilyen fikciósan kiokumálta. Hiszen elméletileg van benne valami, de mi jobban tudjuk ezt, mint ő és igyekezzünk is eltiúntetni az ilyen áruló jeleket.

Ha nem esik az eső. Képen sem ismételhetjük a témákat. Újat kérünk. Éppen ez a legnehezebb a fényképezésben: meg-látás, szokatlan, érdekes, újszerű mozzanatok észrevése. Utóbbi időben mind több fiatal bajtárs fényképez szorgalma-san. Jól csinálják a dolgukat, később sok hasznuk lesz belőle szolgálatilag is.

S. L. prb.-cső., Gödöllő. Ha átengedi, eltesszük a levél-tárba. A mostani időknek ez is szép csendőremléke lesz. Úgy látszik, a falu népe is megtalálja a módját a hősök emlék-tiszteletének, csak legyen valaki, aki vezeti őket a formák tekintetében. Önök ügyesen csinálták. Amit aztán a levele végén fogad, az derék dolog s erről eszünkbe jut, hogy az alhadnagyságot a próbacsendőrségnél kell már előkészít-getni. Örülünk, hogy ezért, vagy azért egyre több próba-csendőr bajtársunkat kell megdicsérnünk.

Pünkösdi miniszter, Marcali. Hát ez igen jó eset. Még egy ön előtt ismeretlen véletlen körülmény is hozzájárult, hogy ugratást lásson a dologban, pedig mint látja, komoly írás volt az. Hogy a rendfokozatát mint néztük el, most már nem tudjuk, de nem baj, majd pótolja, ez is jó jel a jövőre. Amit most ír, annak örülünk, de a szerénység túlzott. Ami azért jobb, mint az ellenkezője.

19051. 1937 május 1-én, ha a folyó és mult évben leg-alább igen jó a minősítésük. Ha időközben a járőrvetési tan-folyamot elvégzik, akkor jelesen kell vizsgáznok ahhoz, hogy 1937 május 1-én őrmesterek lehessenek, különben csak 1937 november 1-én kerülnek sorra. Azt természetesen tudni kell, hogy vannak egyéb előléptetési feltételek is.

Nyiregyháza. 1. A 108. és 214. pontokban foglaltak között elvi különbség nincsen. A családi pótlék iránti kérelmek el-bírlásánál mindig az 1912: XXXV. t.-c. határozmányai és az 1925. évi 7000.—M. E. számú rendelet 74. pontjában foglaltak az irányadók. Ezek szerint a tanulmányokat kiváló eredmén-nyel kell folytatni. A 214. pontban megjelölt jó előmenetel is a kiváló meghatározás fogalma alá esik, mert az a gyermek, aki csak megfelelően, vagy közepesen tanul, családi pótlék engedélyezése szempontjából nem folytat tanulmányokat jó, tehát kiváló eredménnyel. Az e pontban kifejezésre juttatott kifejezés alatt is tehát kiváló eredményt kell érteni és itt a szerkesztők csak általános fogalomként használták a „jó” kifejezést, miután előzőleg (108. pont) a helyes meghatá-rozást már kifejezésre juttatták. 2. Nem lehet, mert a kérelem az árvaságra jutástól számított egy év elteltével el-évült.

Amnesztia. Senkinek semmi köze hozzá, csak a csend-őrségnek. Ebből is láthatja, hogy a testület befelé szigorú fe-gyelmet tart, de kifelé nem enged hozzányulni a tagjaihoz. Ha ennek az előnyét és értékét minden csendőr fel tudná mérni, akkor ébredne rá igazán, mit jelent az: csendőrnek lenni. Ismételjük: ettől ugyan ne féltsék a közös jövőjüket, ez a mi belső magánügyünk.

Sz. S. törm., Galgamácsa. Egyet közlünk. Milyen kár, hogy a számócaszedők még hajlítot derékkal is feleröltetik a szemüket a lencsébe. Különb is ez nagyon jó kép lenne, sőt témájánál fogva határozottan érdekes. Ügyeljenek arra, hogy ne álljon mindig mindenki vigyázzba, ne nézzenek mindahá-nyan a lencsébe, ne legyenek mesterkélték és merevek, egy-szóval: ne lehessen látni a képen, hogy a szereplők tudtak a felvételtől. Akkor jó a kép.

K. A. prb.-cső., Tiszafüred. Az egyiket közöljük, ügyes felvétel. A másik homályos.

Dobsina. 1. Nem akadály. Maga a tény szóba sem kerül, mert ezt az érdekelt hatóság nem is tudja meg. Természetes azonban, hogy ha a minősítésben megvan a nyoma, akkor ezen az úton mégis kihatással lehet a felvétel sikerére. 2. Erre nem lehet ígert, vagy nemet mondani. Egészen egyéni dolog s a puhatolás általános eredményétől függ, hogy az ilyesmi akadály-e vagy sem. 3. Valószínűleg az ősszel. 4. Gépiró és gyorsíró iskola (Dr. Radnai Béla Budapest, IV., Egyetem-tér 5.) Másfél hónapon át heti hat tanóra kell ah-hoz, hogy a tízujjas gépirás elemeit megtanulja s akkor még 8—9—10 hónapon át ugyanennyi hetióra, hogy a 80-as írást megtanulja. Ha saját gépen gyakorol, akkor természetesen lényegesen kevesebb idő kell. Egyébként ezek csak általános adatok, mert az egyéni hajlam a tanulás idejét lényegesen növeli, vagy csökkenti. A tandíjat havonta kell fizetni: 10 P. Ha még többet akar tudni, kérjen levélben tájékoztatást az említett iskolától. 5. Igen nagy a különbség.

**FOTO • OPTIKAI
MOZI SZAKÜZLET**

HATSCHEK ÉS FARKAS

Károly körút 28.
Andrássy út 31.
Rákóczi út 80.

Újrendszerű bútorhitel!

KARDOS TESTVÉREK

Budapest, VII., Wesselényi-utca 18. szám
(Kazinczy-utca mellett). — A m. kir. csendőrség tagjai lakásukat berendezhetik

váltó- és előleg nélkül, 30 egyenlő havi részletre

vagyis minden 100 pengő után 3.33 pengő részletre. Egy éven belüli törlesztésnél a ka-matokat visszatérítjük.

KÉRJEN AJANLATOT a már év-tizedek óta vezető világmárkás

STEYR **ES**

kerékpárookra,

amelyek a csendőrségi szolgálatban megbízhatóságuknál fogva különö-sen beváltak.

**Steyr-Puch művek
magyar kereskedelmi rt.
Budapest, VI., Lehel-utca 25.**

Szomorúfüz. Nem írta meg, hogy kap-e családi pótlékot édesanyja után. Ha nem, miért nem kér? Mint írja, ön az egyetlen támasza, ön gondoskodik róla minden tekintetben, ön gyógyíttatja, mindez pedig alap ahhoz, hogy családi pótlékot kérjen. Előbb azonban kintlakásra kell kihallgatáson engedélyt kérnie. Azért kezdjük ezzel a választ, mert a kórházi és szanatóriumi ápolás szempontjából nagy különbség: kap-e családi pótlékot, vagy sem. Ha igen, akkor a katonai gyógyhelyeken a családtagokra megszabott térítési díj ellenében helyezheti el. Ebben az esetben a Hungária-körúti kórházban is elhelyezhető s utána a József főherceg szanatóriumában. Ha pedig nem kap családi pótlékot, akkor a következő az eljárás. Valamelyik közkórház igazgatójánál kell jelentkezni felvételre. Tüdőbetegkórházak: Szombathely, Székesfehérvár, Magyaróvár, Gyula, Berettyóújfalú, de lehetne más, területileg illetékes kórházba is. Hatósági vagyontalansági bizonyítványt vigyenek magukkal. Hivatkozni kell arra, hogy önnek nincs olyan vagyona, vagy jövedelme, amelyből a kórházi ápolás költségeit fedezhetné, mert illetményeiből önnek kell megélnie s azonfelül anyja megélhetését is biztosítani, ezért tartaléka nem lehet. Ha a kórházba az általános betegápolási alap terhére felvették az édesanyját és szanatóriumi kezelést szükségesnek látnak az orvosok, kérjen úrlapot a m. kir. Horthy Miklós Tüdőbeteg Gyógyintézet igazgatóságától Mátraházáról, vagy pedig a debreceni, esetleg gyulai tüdőszanatórium igazgatóságától. A többi aztán az úrlap adatai szerint történik. Igazolja azt is, hogy édesapja a világháború áldozata. Mindezek csak általános tájékoztatást adnak önnek, ha aztán a részletekben megakad, írjon újra nekünk.

1848. 1. A honvédelmi miniszter úrhoz kell a kérvényt feltesztetni. 2. A gyár kis tételekben nem árusíthat. 3. Három év a várakozási idő, tehát még van ideje.

Remtor. Nagyon meglep bennünket, amit ír. Ebből a gépből néhány száz forog a csendőrségnél, sehonnan panaszt nem hallottunk. Teljesítőképeség dolgában persze egy olcsó kis géptől nem várhat az ember annyit, mint a többszörös áru nagy géptől. A cég törzslappal igazolja per esetét, hogy a gép új. Előzetesnyesség dolgában sem panaszkodhatik, mert most már a harmadik kiüteményt kapta, de azt meg vissza küldötte. Igyekezzék simán elintézni az ügyet, mert most már a cég bizonyosan ragaszkodik az átvételhez akkor is, ha per útján kell érvényesítenie az üzletet, mert végső esetben bírói ítélettel akarja igazolni, hogy azt az árut adja, amit hirdet. És ez a nagy világ cég semmiesetre sem csinál olyan apró kis üzleti fogásokat, amelyek okot adhatnának nekünk arra, hogy hirdetéseit ellen kifogást emeljünk.

Jánosháza. 1. Gömör vármegyei Zágráb—Korpás ösmagyar nemzetség egyik tagjának keresztnéve már a XIV. század első felében Dancs volt, akitől a róla elnevezett kövecsesi Dancs nevű ösmagyar család származik. (L. Karácsonyi János: „Magyar nemzetségek” III. kötet, 189. lapoldalt.) Ilyen nevű magyar nemes család 18-féle van. Nevét fölösleges megváltoztatni, sőt ha a lapunkban többször adott útbaigazítások alapján jár el, esetleg a nemességét is igazolhatja.

Mint közlegény a vérmezőkön.

(Regény.)

(15.)

Írta: SÓLYOMVÁRI MIHÁLY.

— Maradj, fiam, gondoskodom rólad, hogy jó helyed legyen, ha az oroszok ide is jönnek. — Biztam benne, mert a szemei jószágot sugároztak feléin. Azonban a honvágy és a bizonytalan sors mégis arra készítetett, hogy el innen, az idegenből.

Összeszedtem minden erőmet az öltöztetésnél. A fájdalom most a tiszteresére fokozódott. Ajkamba haraptam fájdalommban, de azért felöltöztem én is. Az orosz őrnagytól egy kézzszorítással búcsúztam és engem is kiemelték a honvédek az utcára, ahol már lassan lépegetve vezettek párszáz lépést az indulásra készen álló lóvasútig, ahová egyik kocsira lefektettek. A lóvasúttól alig ötven méterre egy hatalmas zsák-kazal, ahol erősen dolgoztak a katonák. Benzines hordókat hengerítettek fel vagy tizen. Aighanem meg fogják gyújtani, hogy az ellenség kezébe ne kerüljön a sokszáz vagyon liszt és zab. A hosszú lóvasút-kocsisor tele súlyos sebesültekkel. Akik menni tudtak, azok gyalog indultak útnak. A súlyosaknak a szanitécek helyet csináltak. Aki csak menni tudott, elkergettek, hogy menjen gyalog. Az én kocsimon még egy tüdőlövött feküdt. Mellette súlyos lábtörötték foglaltak helyet.

A harci zaj kissé alább hagyott, mintha azok is déli pihenőt tartanának. Délután 5 órakor indult meg a hosszú kocsisor. Ekkor ismét erősen dörögtek az ágyúk. Az oroszokat állítólag megállították. Alig haladtunk pár kilométert Janovtól, a hadsereg municions depójához értünk. Vagy fél-kilométer hosszan mind a két oldalon négy-öt méter szélességben és három-négy méter magasságban összerakva a sok lőszer. Párszáz vagonnal. Amint hallottam, alá van aknázva, hogy felrobbantsák. Repülve haladtunk. A kis orosz pónilovak elég gyorsan szedegették lábaikat. Egy félórai szaladás után már a fenyőrengeteg hús árnyéka borult reánk. Megismerem az erdőt, hisz ezen már gyalog egyszer átsétáltam.

Úgy hallok, hogy Niskóba vezet utunk, ahol rendes vonatra raknak bennünket. Éjfél lett, mire odaértünk, mert a sötét erdőben az utazás nem ment simán. Hol az egyik, hol a másik koci ugrott le a keskeny sínparóll. Ilyenkor a sebesültek jajgatása vegyült az orosz kocsisok kiabálása közé. Az utazás eléggé megviselt, mert elég rázó volt. A lázam újból magasra szökött. Gyenge holdvilágnál szedtek le bennünket a kocsikról. Engem a vasúti indóház fala mellé fek-

MAGYAR

GYÁRTMÁNY

Különleges fizetési kedvezmény

a m. kir. csendőrség tagjai részére.

Egyes bútorok és teljes berendezések. Szőnyegterítés. Ebédli- és futószőnyegek, szőnyokok, paplanok stb. Agymű és fehérnemű vásznak. Női és férfi divatszövegek.

12, 18, 24 havi előleg nélküli részletfizetésre.

LAKÁSBERENDEZŐ-nél

Budapest, VI., Liszt Ferenc-lőr 5.

Telefon: 1—271—77.

Mintaárjegyzéket és modellárjegyzéket küldünk.

Írógép

új és újjáalakított, ≡ javítás
karbantartás ≡ alkatrészek
írói felszerelések, töltőtollak

Elsőrangú minőség. :- Olcsó árak.
Kedvező fizetési feltételek.

Wirth és Rengey Szeged, Széchenyi tér 5
A törvényszéki palota mellett.

Óra, ékszer vásárlásnál javításnál

forduljon bizalommal

Tóth József

Képes árjegyzék ingyen!
Kedvező fizetési feltételek

órás és ékszerészhez
Szeged, Kárász u. 13

tettek. Körülöttem csak úgy hemzsegett a sok sebesült. Hátulso sebem ismét erősen vérzett. Orvos sehol. Így tétlenül kellett tűrni, hogy a csekély megmaradt vérem csörgedezzen. A hűvös éjjelen a csupasz földön fekvő, a fogaim vacogva verődtek egymáshoz.

Végre pár órai várakozás után megérkezett a kórház-vonat, ahová engem is besegítettek sebesült bajtársaim. A vonat ötven kocsiból állt. A mozdony négy órákor elindult velünk. A kocsikat zsúfolásig megrakták, mégis sokan lemaradtak. Pedig, amint hallottam, ezerkét-százan szálltak föl. Engem a kocsi egyik sarkába fektettek, a deszkára.

Vonatunk gyorsan haladt, a közbeeső állomásokat csak a váltók és keresztezések előidézte erős kattogás jelezte és hogy nagyobbakat zökkentünk.

Reggelre nagyon rosszul éreztem magam. Vízért kerestem bajtársaimtól. Egyik állomáson adtak, ami jótékonyan felfrissített. Belső részem úgy rezgett egész úton, mintha egy tál élő parázs reszketett volna belül.

Végre Krakkóba értünk délután egy órákor. Autón szállítottak a Festungspital No 2-be. Az orvosok rögtön megvizsgálták, az ágyba fektettek, de előbb tisztá inget kaptam. Kimerült, ájult álomban merültem. Sokáig alhattam, mert amidőn felébredtem, egy jóságos lengyel apáca törölgette homlokomat. Kedvesen beszélt hozzám, de nem értettem. Hozott kakaót és kiflit, amit ha nem is étvágygal, de elfogyasztottam. Erőm nem volt annyi sem, hogy a poharat tartani tudtam volna. Helyettem a jó kedvesnővér emelte a poharat a számhoz.

A nagy teremben minden ágyon súlyos sebesültek. Délután jöttek a krakkói hölgyek látogatóba. Sok mindent hoztak ajándékba. Sonkás-zsemlyét, vajaskiflit, süteményt és trafikot. Nekem is odaraktak egy egész halom ételmet és füstölőni valót a kis kórházi asztalkámra. Harmadik nap már nem tudták, hogy hová rakják, mert én nem tudtam enni, csak kakaót, teát, tejet és levest.

Az ablakokon keresztül minden órában gyönyörű, tárogatószerű hangon, szinte a szívnek szóló ájtatos zene hangzott hozzánk egyik templomtoronyból. Örömmel hallgattam, habár oly idegen, ismeretlen, mélabús hangja volt, mintha egy nemzet siralma zengett volna ki belőle.

Ötödik nap idegesek lettek az apácák. Szomorúan járkáltak körülöttünk. Az orvosok sügtak-búgtak. Az ajándékozó hölgyek is elmaradtak. Estefelé távoli, gyenge morajt hallottunk. A sebesültek egymásközt mondják, hogy ágyúzás. Sejtettem, hogy baj van a fronton. Egész éjjel dübörgött a kövezet a nehéz ágyuktól és kocsiktól. Azt mondják, hogy a külső erődítménybe megy a sok katonaság.

Másnap délelőtt már meg sem vizsgálnak. Az ágyúzás is jobban hallatszik. Jönnek az apácák komoran. Németül megmondják, hogy aki tud, öltözködjön. Engem úgy öltöztetnek. Délben már egy autón fekszem, amely a vasúti állomásra röpít.

Itt beraknak egy nagy raktáráépületbe, amely most egy nagy kórháznak látszik. Az egész térség tömve sebesültekkel. Talán ezren is vagyunk. A betegeket gyorsan vizsgálta három orvos. Én reám is sor került. Nem akartak elereszteni. Azt hitték, nem bírom ki az utazást. Én kértem őket, hogy eresszenek, hisz már jól érzem magam. Kérésemre eleresztettek. Egyik vagon sarkában egy kis szalmára fektettek a szanitécek. Kocsimba még vagy negyven könnyebb sebesült szállt fel. Magyarul nem beszélt közülük senki, csak tótul, csehül és németül. Délután hét órákor indult vo-

natom Bécs felé. A négyszáz kilométeres vonalon gyorsan haladtunk át, csak néha állt meg a vonat hosszabb időre egy-egy állomáson. Sebem a rázkódástól újra reszketni kezdett és belül ismét éreztem a kerekek zökkenéseit, ami ismét magas seblázat idézett elő.

Reggel egy nagyobb állomásra értünk, ahol minden sebesült leszállt reggelizni, csak rólam feledkezett meg mindenki. Félóra mulva ismét beszálltak, sok ajándékkal, amit egyik sarokban raktak össze egy sátorlapra. Elindult a vonat és én nem kaptam semmit. Pedig úgy epedtem egy kis tea vagy víz után. Az idegen nyelvű bajtársak faltak. Ettek-ittak, füstöltek, de nekem senki sem adott egy morzsát sem. Délben ugyanez a jelenet ismétlődött egyik állomáson. Mindenütt sokat adtak a sebesülteknek. Az ellenkező sarokban már egy zsákra való ennyival volt felhalmozva. Estefelé már az ájulás kerülgetett a túlszűfolt, meleg kocsi-ban, amidőn ismét leugráltak a kocsikból. Itt már csak német beszédet hallottam. Zörögtek a csajkák, kulacsok. Én is epedve vártam csak egy kis vizet a száraz nyelvemre. Ekkor benéz egy fehérkendős hölgy a kocsinkba. Rögtön kiabált: — Itt van egy súlyos sebesült.

Azonnal jött két orvos és két ápolónő. Az egyik ápolónő mindjárt a számba öntött egy kis teát, amely igen jól esett. Meg is ittam két csészével. Az orvosok megvizsgáltak és tanácskoztak németül. Hozták a hordágyat, hogy levesznek, mert nem bírom ki Bécsig. Hisz még 80 kilométerre van. Kértem őket, hogy hagyjanak békével, már jobban érzem magam. Csak arra kértem őket, hogy a kulacsomba töltsenek vizet, mert Krakkótól nem kaptam semmit. Az orvos megkérdezi:

— Hát ezek nem adtak? — A sebesültekre mutat. Mondtam, hogy nem. Az orvos jól lehordta őket mind a három nyelven, mert látta a sok felhalmozott ételmet és a szívtelenséget. A jó kedvesnővérek könnyezve simogatták összeesett, szőrös arcomat. Kulacsomat teával töltötték meg. Elbúcsúztak tőlem és leszálltak, mert a vonat indult. Alkonyodott a tájon, ahogy a vonatból egy kissé kiláttam.

Megállás nélkül robogott vonatunk Bécsbe. Fél kilenckor állt meg vonatom az északi pályaudvaron Bécsben. Az állomáson nagy lármá, zagyva kiabálás. Az én utitársaim kiugráltak, mintha semmi bajuk sem volna. Engem otthagytak faképnél. Senkisék törődött velem. Amint fekvőhelyemről egy kicsit kiláttam, a perren már tisztulni kezdett. Már aggódni kezdtem, hogy értem senki sem jön és a kocsi-ban hagynak. Félttem, hogy újból kivisznek a harctérre, ha sebesültekért mennek. Minden erőmet összeszedtem, hogy az ajtóhoz kússzak valahogy. Sikertől is annyira, hogy a lábam kilátszott. Most már nem félttem, hogy bent maradok, mert tudtam, mint volt vasutas, hogy ha más nem is, de a vasutasok észrevesznek, ha a vonatot átvizsgálják. Így is lett.

Allg öt percig fektüdtem ilyen helyzetben, már jött egy vasutas lámpával és bevilágított, amint az ajtót be akarta húzni. Kiabált mindjárt. Rögtön szaladtak többen is kocsimhoz. Jöttek az orvosok és ápolónők is újból. Hoztak egy dívános hordágyat, amelyre vigyázva kiemelték és a vasuti épület egyik termébe vittek, ahol megvizsgálták. Tejjel kiabáltak, amit már nem tudtam inni a magas láztól. Aztán

Országos Ruházati Intézet Rt.

Budapest, V. Eötvös tér 1. Telefon: 1-848-32, 1-404-10.

Mint a honvéd jóléti alaphoz tartozó vállalat, szállít 12 havi (dolmányt 24 havi) gh. levonás mellett: egyenruhát, polgári ruhát, fehérneműt és minden felszerelést.

Vidéki megbízottak!

Szent István-Társulat

könyv- és papírkereskedése

Pécs, Széchenyi-tér 17.

Olcso árak!
jó minőség!

Az összes katonai alkatrészek papír és írószerek szállítója!

Vásároljon a

6-7 1/2
havi hitelle

56

előkelő
cége:

Megbízható!

Takarékosság
vásárlási könyvével

pécsi

Felvilágosítást nyújt: Pécs, Dunántúli Bank r.-t.

autóba raktak, amely túlkölve rohant velem a magas épületek sorfala közt. A magasból kendők lobogtak felém, láttam az autó üvegtején keresztül. Pár virágcsokor is repült a magasból. Jólesett szívemnek ez a fogadtatás. Kissé feledtette kínjaimat.

A Rudolf-kórházba vittek. Itt hordágyon felvittek az emeletre. Már este féltízelt mutatott az óra, mikor két kedvesnővér átvett. Kezdték lehúzni rólam a véres gunyát, de nagyon lassan ment. Meztelenre vetkőztettek, amit végtelenül röstelkedve türtem. Gyengén védekeztem is, kedves mosolygásuk közben. Fürdőkádba tettek és jól megfürösztöttek. Először, mióta meglöttek. Fürdés után jól letöröltek, majd betakarva meleg, puha pokrócba, a hordágyra fektettek és egy másik terembe vittek, ahol egy hosszú asztalra fektettek.

Épp tizenegyet mutatott a velem szemben álló falóra, amidőn hat orvos állt feltűrözve az asztalom mellé. Megvizsgáltak alaposan. Tanácskoztak. Aztán megkérdezték, hogy hány éves vagyok. Mondtam, hogy huszonkettő. Egyik azt mondja, hogy talán negyvenkettő. Nem hitték el, mert nagy szakállam nőtt. Hísz már egy hónapja nem borotválkoztam.

Bevittek egy sötétebb szobába, ahol röntgennel vizsgáltak meg, majd visszavittek abba a szobába, ahol megfürösztöttek.

Mély álomba merültem, amelyből vasárnap délután kábultan ébredtem. Széttékitettem a teremben, hogy hol is vagyok. Csak lassan jött vissza tiszta emlékezőtehetségem. A kedvesnővérek mosolyogva érdeklődtek fogylétem felől és kibontottak a vizes lepedőből, amelybe a lázas álom alatt betakartak. Aztán a finom levest hozták, amelyet elfogyasztva, megkönnyebbülten éreztem magam.

Pár nap alatt az étvágyam is megjött. Most már az ételeknek az ízét éreztem. Rohamosan javultam a sok tej, tojás és a jó könnyű eledelektől. Naponta három deci bort is adtak. Erőm rohamosan fejlődött. Már azt hittem, hogy fel is tudok kelni az ötödik nap. Próbáltam felülni, de nem sikerült. Két nap múlva ismét próbát csináltam. Ekkor már sikerült. Na, gondoltam, most már le is tudok szállni az ágyról. Legalább az éjjeli tálat nem kell alám rakni, amit mindig úgy szégyenlettem a kedves ápolónők előtt. Az egyik egy százados neje, a másik egy alezredes leánya volt és végtelen kedvesek voltak hozzánk. Mint az anya a gyermekét, úgy ápoltak bennünket.

(Folytatjuk.)

Pünkösdi pályázatunk résztvevői

a következők szerint fedték fel a jeligéjüket: „S. O. S. S. O. S.”: Ferenc Mózes thts (Dunaharaszti), „Dobos”: Patakfalvy thts (Nyirád), „Lila akác” és „Arankamentes”: Lakatos István tőrm. (Zákány), „Vág”: Horváth János II. szv. thts. (Kecskemét), „Erdélyi”: Fábán Pál őrm. (Szirák), „Revizió”: Csik Mihály cső. (Szirák), „Honfoglaló”: Fazekas János tőrm. (Zsáka), „Joe”: Kosaras József prbcső. (Zomba), „Orgona”: Simon Márton őrm. (Németlád), „Bakony”: Gerencsér József cső. (Balatonberény), „Szemüveg”: Zubor János thts (Mezőtúr), „Nádihegedű”, Szabó Dénes cső. (Pekáta).

„Szép bajusz”

a férfi díze. Ápolja bajuszát csak Ámor bajúspedróvel. Békebeli minőség. Alumíniumdobozban 40 fillérért kapható gyógyszerár-, drogueria- és illatszertárakban. Főrakár: CZAICH illatszertár Budapest, József utca és Mátyás tér sarok.

A 12. számunkban közölt „Ki tudja?” fejtőre kérdésre sokan feleltek helyesen és sokan hibásan. A helyes feleletek között sorshúzás útján Kosaras József próbacsendőrnek (Zomba) jut a díj: bekeretezett művészi csendőrkép.

Kinek van a legtöbb dicsérete?

(Pályázat)

Meg akarjuk jutalmazni azokat az őrsparancsnokképző iskolát nem végzett és a tizenötől több csendőrségi évüket szolgáló törzsőrmester bajtársainkat, akik mindig őrsön voltak s akiknek legtöbb dicséret okiratuk, illetve nyilvános dicséretük van. A pályázónak be kell hozzáunk küldenie a dicséretei szövegét s meg kell írnia, hogy mióta teljesít csendőrségi szolgálatot. Ezek a bajtársaink évek során át látták el a járőrzetű nehéz feladatát s akik közülök lelkiismeretes munkával dicséretre érdemesítették magukat, azok a csendőrség legértékesebb tagjai közé sorolnak. Megérdemlik tehát, hogy itt megörökítsük a nevüket, ezzel is növelve számukra az elismerést.

A legjobb három pályázatot értékes emléktárggyal jutalmazzuk. Határidő: szeptember 1, az eredményt a szeptember 15-i számunkban fogjuk kihirdetni.

Ruhagazdálkodási pályázatunkat

— melyet a június 15-i számunkban hirdettünk ki — Gergely Márton tiszalöki őrsbeli törzsőrmester nyerte meg. Tömeg-

követelése 432 P 90 f. s amellett ruházattal is bőségesen, jól el van látva. Nem sokkal marad mögötte Erdélyi János békei őrsbeli törzsőrmester v., akinek 419 P 39 f. a tömegkövetelése és amellett rendszeren el van ruházattal látva. Az elsőnek járó jutalomdíj mellett Erdélyi tőrm-t is megjutalmazzuk egy bekeretezett művészi csendőrképpel. — Kiemelkedő eredményt tudnak még felmutatni a ruhagazdálkodás terén a következő pályázók:

Antal József tőrm. (Besenyezsőg), Bálint Zsigmond tőrm. (Szajol), Bérczes János tőrm. (Szajol), Békefi Ferenc tőrm. (Akali), Birkás István tőrm. (Sióagárd), Hajdu Márton tőrm. (Solymár), Orbán Lajos III. thts. (Vajszló), Patakfalvi József thts. (Nyirád), Szaniszló Dániel őrm. (Egercséhi).

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

MOHACSY LAJOS százados.

Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság, Budapest, VIII., József-körút 5. — Felelős üzemvezető: Györy Aladár.

Nedves falak szárazzá tételéhez
„SANIT” HABARCSTÖMITŐ
POSNANSKY ÉS STRELITZ RT.
Budapest, V. Zsitvay Leó utca 13. Tel.: 1-228-29, 1-282-85

A legnagyobb csendőrségi szolgálati könyv-, nyomtatvány-, írószer- és felszerelési cikkek raktára:

PALLADIS RT.

BUDAPEST, V., AKADÉMIA-UTCA 20. SZÁM.

A csendőrséget érdeklő új cikkek forgalombahozatalát külön körlevelekkel hirdetjük.